
**«НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ»
дербес білім беру ұйымының**

2019 ЖЫЛҒЫ

ЖЫЛДЫҚ ЕСЕБІ

2-бөлім

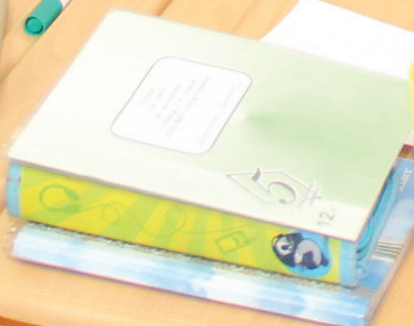
«НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ» ДББҰ ТӘЖІРИБЕСІН ТАРАТУ

$$8+19 < 6+19$$

$$95 < 7$$

$$89 - 9$$

МАЗМҰНЫ

ҚЫСҚАРТЫЛҒАН СӨЗДЕР ТІЗІМІ.....	4
КІРІСПЕ.....	6
1-ТАРАУ. БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫН ӨЗІРЛЕУ	8
2-ТАРАУ. БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ.....	16
2.1. Оқу-әдістемелік кешендер (ОӘК).....	17
2.2. «Жүйелі-әдістемелік кешен» порталы.....	19
2.3. Кітапханалар.....	22
2.4. Басылымдар.....	22
3-ТАРАУ. ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ.....	28
3.1. Тәрбие жұмысы.....	29
3.2. Жазғы мектеп және элективті курстар.....	29
3.3. Робот техникасы.....	31
4-ТАРАУ. ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫН КӘСІБИ ДАМУ.....	42
4.1. ҚР педагог кадрларының біліктілігін арттыруға арналған білім беру бағдарламалары.....	44
4.2. Тренерлер құрамын дайындау.....	46
4.3. Педагог мамандарының біліктілігін арттыру.....	47
4.4. Курстық оқыту сапасына мониторинг жүргізу.....	67
4.5. Педагог мамандарға әдістемелік және курстан кейін қолдау көрсету.....	71
5-ТАРАУ. ДББҰ ТӘЖІРИБЕСІН ТАРАТУ АЯСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ.....	74
5.1. 30 пилоттық мектеппен жұмыс.....	75
5.2. Назарбаев Зияткерлік мектептері – аймақтардағы әдістемелік орталықтар.....	82
5.3. Республикалық маңызға ие ұйымдармен жұмыс.....	92
6-ТАРАУ. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ.....	98
ҚОРЫТЫНДЫ.....	103

ҚЫСҚАРТЫЛҒАН СӨЗДЕР ТІЗІМІ

ДББҰ	«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы
ЖОО	Жоғары оқу орны
МЖМББС	Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты
АТО	Ақпараттық-талдау орталығы
ЖАО	Жергілікті атқарушы орган
ҚР БҒМ	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
ҚР ҚМ	Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі
ШЖМ	Шағын жинақты мектеп
Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА	Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
ҰҚУ	ҚР Тұңғыш Президенті – Елбасы атындағы Ұлттық қорғаныс университеті
«Өрлеу» БАҰО	«Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы
ҰТО	Ұлттық тестілеу орталығы
ББРО	Білім беру ресурстық орталығы
БББ	Білім беру бөлімі
ПОҚ	Профессор-оқытушылар құрамы
ҚР	Қазақстан Республикасы
РФММ	Алматы және Нұр-Сұлтан қалаларындағы «Республикалық физика-математика мектебі» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары
ҰОЖ	Үлгілік оқу жоспары
ББ	Білім басқармасы
СББР	Сандық білім беру ресурстары
БББО	Білім беру бағдарламалары орталығы
ПӨО	Педагогикалық өлшеулер орталығы
ПШО	Педагогикалық шеберлік орталығы
«Жас ұлан» мектебі	Генерал С.Қ. Нұрмағамбетов атындағы «Жас ұлан» республикалық мектептері ҚР ҚМ
Ескертулер	
ШҚО	Шығыс Қазақстан облысы
БҚО	Батыс Қазақстан облысы
СҚО	Солтүстік Қазақстан облысы
ОҚО	Оңтүстік Қазақстан облысы
Ақтау	Маңғыстау облысы (облыс орталығы)
Көкшетау	Ақмола облысы (облыс орталығы)
Тараз	Жамбыл облысы (облыс орталығы)
Орал	Батыс Қазақстан облысы (облыс орталығы)
Өскемен	Шығыс Қазақстан облысы (облыс орталығы)
Шымкент	Түркістан облысы (облыс орталығы)
Петропавл	Солтүстік Қазақстан облысы (облыс орталығы)
Талдықорған	Алматы облысы (облыс орталығы)

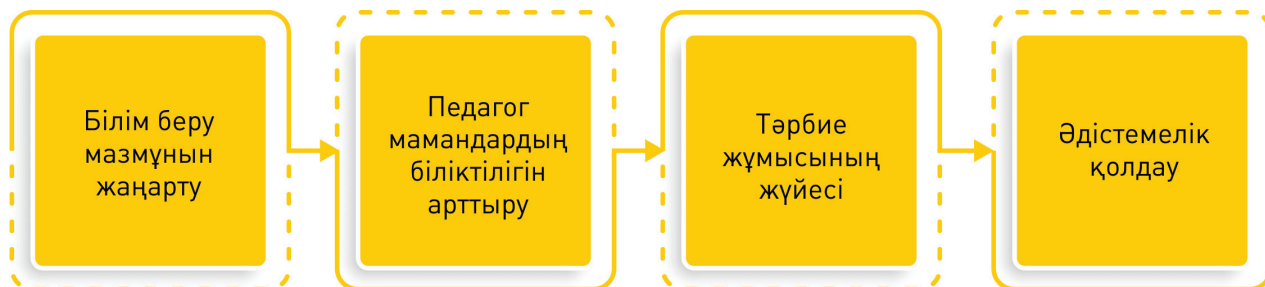

КІРІСПЕ

Тәжірибені еліміздің білім беру жүйесіне тарату «Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы (бұдан әрі – ДББҰ) қызметінің негізгі стратегиялық бағыттарының бірі болып табылады.

Озық тәжірибені тарату арқылы жаңа білім беру моделін енгізу – білім беру жүйесінің барлық құрылымдары мен буындарын қозғайтын ауқымды, көп жоспарлы үдеріс, ол ел үшін стратегиялық маңызға ие бірнеше бағытта кешенді түрде жүзеге асырылады:

Білім беру жүйесі жастарды еңбек нарығына дайындап қана қоймай, оқушылардың бойында оларды белсенді, жауапты және отансүйгіш азаматтар ретінде қалыптастыратын қасиеттерді дамыта білуі тиіс.

Болашаққа дайын болу үшін адамдар жақын және алыс келешектегі өзара кереғар немесе үйлесімсіз идеялар, логика мен позициялар арасындағы байланыс пен қарым-қатынасты ескере отырып, жан-жақты ойлануды және әрекет етуді үйренуі тиіс.

Кез келген өзгеріс нәтижелі болу үшін білім беру үдерісіне қатысушылардың да, жалпы қоғамның да санасын өзгерту қажет. Білім беру саясатының іргелілігі және нәтижеге қол жеткізудегі сабақтастығын қамтамасыз ету үшін білім беру мазмұнын жүйелі түрде жаңарту жұмысын жалғастыру талап етіледі.

ЭЫДҰ болжамдары бойынша 2030 жылға қарай білім беру жүйесі болашақ үрдістер мен талап-тілектерге ғана емес, сонымен қатар қоғамның беталысына да байланысты болады, яғни адамдардың мінез-құлқын өзгерістердің жаһандық көрінісі басқарады (<https://www.oecd.org/education/2030-project/>).

ДББҰ тәжірибесін тарату жұмысының басты қорытындылары

- Еліміздің жалпы білім беретін мектептерінің 1-10-сыныптарында жаңартылған білім беру мазмұны енгізілді.
- Республиканың 30 пилоттық мектебінде бастауыш мектептің жаңартылған білім беру мазмұнының апробациясы аяқталды.
- Бастауыш мектеп стандартын апробациялаудың тиімділігі ұзақ мерзімді 4 жылдық диагностикалық зерттеу нәтижелерімен расталды.
- Зияткерлік мектептер 2017 жылдан бері еліміздің барлық өңірлерінде білім беру мазмұнын жаңарту және педагог мамандардың біліктілігін арттыру жөніндегі Әдістемелік орталықтар ретінде қызмет атқарып келеді. 2019 жылы Зияткерлік мектептерде әдістемелік және практикалық бағыттағы 8 457 оқыту іс-шарасы ұйымдастырылып, өткізілді. Жетекші мектептер аймақтардағы өзгеріс агенттеріне, сондай-ақ мұғалімдердің кәсіби қауымдастықтарын құруда және аймақтағы өзге де жалпы білім беретін мектептердің педагог мамандарына әдістемелік қолдау көрсетуде көшбасшыларға айналды. Жалпы білім беретін мектеп мұғалімдері ұжымының мектеп тәжірибесінде озық әдістемелер мен технологияларды қолдануға ұмтылысы және тәжірибе алмасуда көшбасшы рөлін алуға дайын болуы Жетекші мектептер желісінің 2018 жылы 765-тен 2019 жылы 1020-ға дейін артуына алып келді.

• Еліміздің жалпы білім беретін мектеп педагогтеріне ЖӘК білім беру ресурстарын пайдалануға рұқсат беру жалғасуда (www.smk.edu.kz). 2019 жылдың соңындағы жағдай бойынша онда 148 мыңнан астам әдістемелік материалдар орналастырылып, 318,5 мың мұғалім тіркелген, оқу ресурстарын жүктеп алу саны 45,5 миллионнан асады. Платформаның «Талқылау алаңында» 4,5 мың педагог маманға кері байланыс түрінде әртүрлі мәселелерге қатысты кеңес беріліп, әдістемелік қолдау көрсетілді.

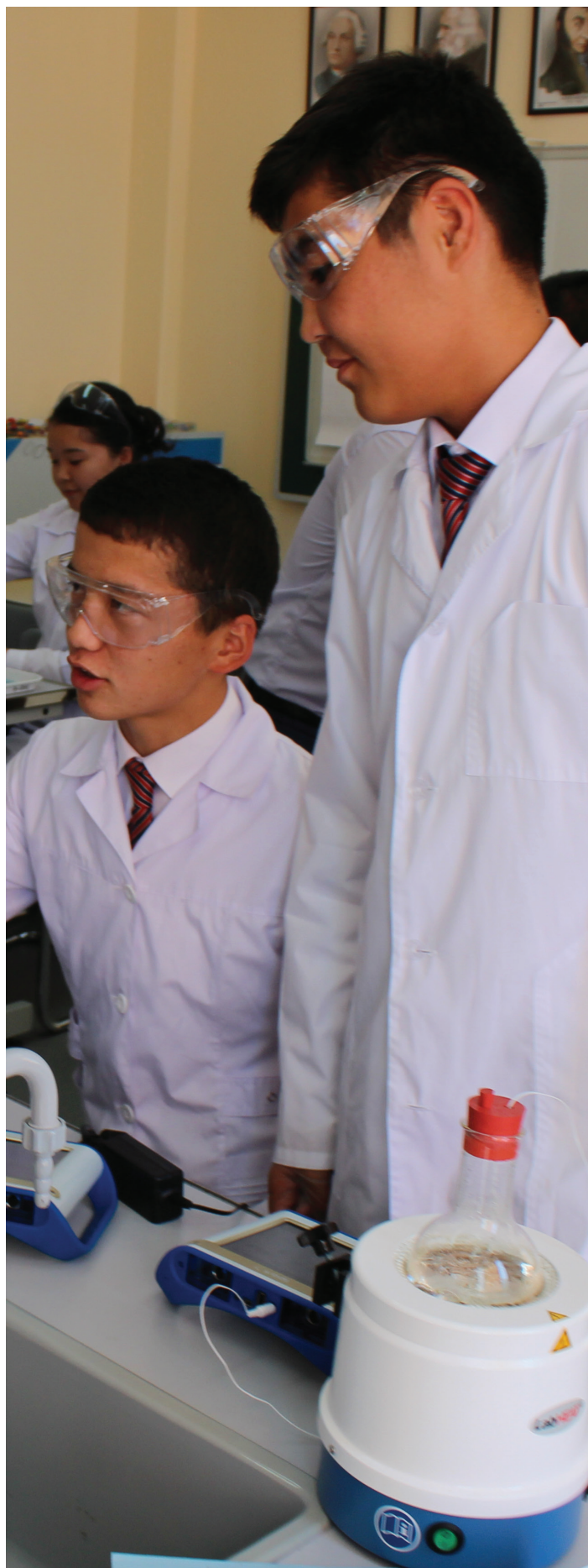
• Батыс Қазақстан облысының Орал қаласында «Ж. Досмұхамедов атындағы Жоғары педагогикалық колледжі» МКҚК-нде педагог мамандарды дайындау бағдарламасын өзгертуге бағытталған білім беру мазмұнын жаңарту және оқу үдерісін ұйымдастыру» жобасы жүзеге асырылды.

• ДББҰ тәжірибесі Қазақстаннан тыс жерлерге де жетіп, сәтті таратылуда. Білім беру технологиялары саласындағы Еуропадағы ең ірі конференциялардың бірі – Мәскеу қаласындағы EdCrunch форумы алаңында ПШО тренерлері «Жеке тұлғаға бағытталған тәсілдеме: әр оқушыны нәтижелі оқу үдерісіне қалай ынталандыруға болады?» тақырыбында шеберлік сабағын өткізді.

• Жекелеген өңірлерде, атап айтқанда, Ханты-Манси автономиялық округі – Югре, Барнаул, Тольятти, Мәскеу, Самара және Омбы қалаларында педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру жобасы басталды. Білім беру қызметкерлерінің Республикалық тамыз кеңесі аясында өңірлердегі әдістемелік орталықтар алаңдарында Зияткерлік мектептердің мұғалімдері мен ПШО тренерлерінің күшімен 19 пәннен қазақ және орыс тілдерінде секциялық отырыстар өткізілді. Еліміздің 30,6 мың педагогі үшін **2 046 шеберлік сабағы** ұйымдастырылды, онда мына бағыттардағы оқыту ерекшеліктері қарастырылды:

- жаңартылған білім беру бағдарламалары;
- критериалды бағалау жүйесі;
- оқушыларды заманауи оқыту әдістері мен тәсілдері.

ДББҰ-ның Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы алғаш рет Нұр-Сұлтан қаласының әкімдігімен бірлесіп өткізілді. Бұл кезекті он бірінші конференция «Мектеп әлемін өзгертетін мұғалімдер» деп аталды. Оған әлемнің 17 елінен 2 400-ден астам адам қатысты.

БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫН ӘЗІРЛЕУ

Жаңартылған білім беру мазмұны қазақстандық тәжірибеде мүлдем жаңа тәсіл болып табылады, өйткені ол білім беру парадигмасын өзгертуге бағытталған, яғни жиынтық білім берудің орнына оқушының әртүрлі әрекеттерді үйреніп, оларды жаңа жағдайларда өз бетінше қолдану негізінде оның жеке тұлғасын дамыту көзделген.

Қазіргі таңда білім көлемі мен жекелеген деректерді жаттанды түрде есте сақтау емес, оқушылардың терең түсінігі мен алған білімін күнделікті өмірде қолдана білу қабілеті сияқты оқытудың нақты нәтижелері маңыздырақ болып барады.

Жаңартылған білім беру мазмұнында ұзақ мерзімді оқытудан күтілетін нәтижелер белгіленген, олар жан-жақты дағдылар түрінде ұсынылады: білімді қолдана білу, сыни ойлау және саналы оқу, кез келген қауымдастықта тіл табысу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) және зерттеу дағдыларын меңгеру, топта жұмыс істей білу, алға қойылған міндеттер мен мәселелерді өз бетінше шеше білу. Білім салаларындағы күтілетін оқу нәтижелерін «біледі», «түсінеді», «қолданады», «талдайды», «синтездейді», «бағалайды» деп ойлау дағдыларының деңгейлері бойынша жіктеу және жүйелеу нәтижесінде әлемді тану тәсілдерін, яғни зерттеу, танымдық, тәжірибелік және эмоциялық-эстетикалық тәсілдерді топтастыра қолдану ұтымды болмақ.

Жаңартылған білім беру мазмұнын әзірлеу барысында құндылықты-бағдарлы және жүйелі-әрекеттік тәсілдер қолданылды. Құндылықты тәсілдеме білім беру және тәрбие жұмысын ұйымдастыруды «Мәңгілік ел» жалпыұлттық идеясы негізінде Ұлттық бірегейлікті қалыптастыруға бағыттайды.

Білім беру стандарттарында мынадай құндылықтар белгіленген: қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, ашықтық, еңбек және шығармашылық, өмір бойы

білім алу. Құндылықтар оқушылардың бойына пән мазмұны мен сабақтан тыс жұмыстар арқылы сіңіріледі. Осылайша, тәрбие жұмысы оқыту үдерісімен кіріктіріледі.

Оқу мазмұнын анықтау, оқу мақсаттарын белгілеу, білім беру үдерісін ұйымдастыру, оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау жүйелік-әрекеттік тәсілдеме негізделген. Бұл тәсілдеме оқушыларды танымдық үдеріске тартуға, белсенді ойлау қабілетін іске қосуға және оқушылардың өз бетінше білім алуына, практикалық дағдыларды қалыптастыруға бағытталған. Жүйелі-әрекеттік тәсілдеме оқушылардың оқу, жобалық және зерттеу жұмыстары барысында жүзеге асырылады.

Білім беру мазмұнын жаңарту жұмыстары төменде көрсетілген жоспарлар негізінде жүзеге асырылады:

– 2027 жылға дейінгі 12 жылдық білім беруге көшу жоспары¹;

– білім беру мазмұнын жаңарту аясында ДББҰ-ның 2020 жылға дейінгі тәжірибені тарату іс-әрекеттері жоспары².

Бастауыш, негізгі және жоғары мектептің МЖМБС жобалары, сондай-ақ орта білім беру пәндерінен 163 оқу бағдарлама, 1-11 сынып пәндерінен 364 орта мерзімді жоспар мен 93 әдістемелік құрал, қазақ және орыс тілдерінде 157 оқулық пен оқу-әдістемелік кешен әзірленіп, ҚР БҒМ-ге тапсырылды.

Оқу бағдарламалары «шиыршықты» қағидатқа негізделеді, яғни белгілі бір академиялық кезең аяқталғаннан кейін әрбір оқу мақсаты мен тақырып қайта қарастырылады, бірақ әр жолы білім мен дағдылар көлемі біртіндеп ұлғайып, тереңдетіле және күрделене түседі.

Сонымен қатар орта білім беру мазмұнын жобалауда интегративтік тәсіл қолданылды, бұл пәндік ұғымдық аппараттан жалпы ғылыми деңгейлерге көтерілуді меңзейді.

Осы тәсілді қолдану нәтижесінде оқушылар білімді кіріктіруді және оны

¹ ҚР БҒМ 2014 жылғы 21 тамыздағы №358 бұйрығы.

² ДББҰ Басқармасының 2014 жылғы шешімі.

нақты технологиялық міндеттерді шешуде қолдануды, терминдер мен ұғымдардың бірыңғай тілін меңгеруді үйренеді. Бұл ғылым негіздері және білім мен дағдылардың функционалдығы туралы тұжырымдамалық білімнің қалыптасуына ықпал етеді.

Бастауыш мектепте кіріктіру үдерісі оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес пәнаралық тақырыптар арқылы жүзеге асырылады. Барлық оқу пәндерінің мазмұны оқушылардың жеке тұлғасын қалыптастыру үшін маңызды пәнаралық тақырыптың түрлі аспектілерін ашады. Пәнаралық тақырыптар пәннің оқу мақсаты мен мазмұнына байланысты белгіленеді.

Білім беру негізін қалайтын коммуникативтік тәсіл оқушылардың оқу сауаттылығын, әртүрлі өмірлік жағдайларда тілді орынды қолдану қабілетін дамытуға ықпал етеді. Бұл тәсіл негізгі 4 тілдік дағдыны – тыңдау, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын – дамытуды көздейді.

Бастауыш білім берудің жаңа стандартында ұсынылған міндеттер: адам, табиғат және қоғам туралы пропедевтикалық білімді қалыптастыру, санау, оқу, жазу, өз ойларын қисынды баяндау, себеп-салдарлық байланысты анықтау сияқты функционалдық білімді қалыптастыру. Оқушыларды бұл міндеттерді шешу кезінде «Нені үйрету керек?» деген сұрақ қана емес, «Не үшін оқу керек?», «Қандай тәсіл арқылы білуге болады?» деген сұрақтар ойландыру керек.

Жаңа БББМЖМС стандартына тән

өзгерістер оның инновациялылығын, білім беру үдерісі туралы заманауи ұғымдарға және оқушылар, мен ата-аналардың, қоғам мен мемлекеттің сұраныстарына сәйкестігін көрсетеді.

Бастауыш мектептің оқу бағдарламаларының мазмұны нақты өмірмен тығыз байланысты және практикалық бағыттарға негізделген, ол оқушыларды байқампаз әрі ізденімпаз болуға, жаңа материалмен жұмыс істей білуге және өз көзқарасын білдіруге мүмкіндік береді; функционалдық сауаттылықты дамытады.

Қазіргі уақыт талаптары орта білім беру мазмұнын жаңартуға әсер етті, оны тиімді жүзеге асыру Қазақстан мектептерінің түлектеріне оқуда және болашақ еңбек нарығында бәсекеге қабілетті болуға мүмкіндік береді.

ДББҰ қойылған міндеттерді орындау үшін 2016 жылдан бастап еліміздің барлық жалпы білім беретін мектептерінде Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының, Қазақстан Республикасының жетекші педагогикалық жоғарғы оқу орындарының ғалымдарымен және жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдерімен бірлесіп әзірлеген бастауыш, негізгі орта және жалпы білім беру деңгейлері бойынша жаңартылған оқу бағдарламаларын кезең-кезеңмен енгізуде. 2019-2020 оқу жылында жаңартылған оқу бағдарламалары 4, 9, 10-сыныптарда алғаш рет енгізілді.

Жаңартылған білім беру мазмұнын апробациялау бекітілген кестеге сәйкес жүзеге асырылды (1-сурет).

Жаңа білім мазмұнын енгізу кестесі											
Оқу жылы	Сынып										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015-2016											
2016-2017											
2017-2018											
2018-2019											
2019-2020											
2020-2021											
2021-2022											

A Апробациялау **E** Енгізу

Жаңартылған білім беру мазмұнын апробациялаудың мониторинг нәтижелерін ескере отырып, оқу бағдарламаларының мазмұны қайта қаралды, барлық сыныптар мен пәндердің оқу мақсаттары (ОМ) түзетілді, бөлімдер ретінің логикалық бірізділігі қайта қаралды, пәнішілік интеграция күшейтілді.

Қайта қарау нәтижесінде бірнеше пәннің оқу бағдарламаларына мынадай өзгертулер енгізілді:

- «Қазақ тілі» – 10 оқу мақсаты (бұдан әрі - ОМ) басқаша жазылды, 1 ОМ қосылды;
- «Русский язык» – 8 ОМ мәтіні өзгертіліп, 5 ОМ өзгертілді;
- «Әдебиеттік оқу» – 2 ОМ өзгертілді;
- «Әдебиеттік оқу» – 8 ОМ мәтіні өзгертіліп, 2 ОМ өзгертілді;
- «Ағылшын тілі» – 6 ОМ басқаша жазылды;
- «Математика» - 9 ОМ нақтыланды, 2 ОМ-ға толықтырулар енгізілді, 1 ОМ алынып тасталды;
- «Жаратылыстану» – 8 ОМ мәтіні өзгертілді, 9 ОМ басқа сыныпқа ауыстырылды, 1 ОМ алынып тасталды;
- «Дүниетану» – 7 ОМ басқаша жазылды.

Жаңартылған оқу бағдарламалары оқушылардың алған білімін тәжірибеде қолдану, сыни ойлау, кез келген қоғамдастықта тіл табыса білу, АКТ және зерттеу дағдыларын меңгеру, топта және жеке жұмыс істей білу дағдыларын дамытуға бағытталған.

Барлық пәндердің оқу бағдарла-

маларына арналған орта мерзімді жоспарлар әзірленді, онда:

- сабақта қолдануға кеңес берілетін тапсырмалар;
- оқу мақсаттарына қол жеткізуге қажетті оқу үдерісін ұйымдастыру әдіс-тәсілдері;
- өмірде кездесетін үдерістер мен құбылыстарды әртүрлі пән тұрғысынан жан-жақты зерттейтін және шыққан нәтижелерді сипаттайтын педагогикалық технологиялар;
- заманауи оқу әдебиеті, онлайн-ресурстарға сілтемелер; сабақ жоспарының үлгісі ұсынылған.

Оқу үдерісіне жаңартылған оқу бағдарламаларын енгізуден бұрын олар еліміздің педагог мамандар қоғамдастығы арасында кеңінен талқыланды.

Талқылаулар нәтижесінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 17 қазандағы №576 және 2019 жылғы 7 наурыздағы №105 бұйрықтарына сәйкес «Химия» және «Информатика» пәндерінен негізгі және жоғары мектептің оқу бағдарламалары

қайта қаралды. Осыған орай ДББҰ жоғарыда көрсетілген пәндерден (жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы) 9, 10, 11-сыныптарға арналған орта мерзімді 6 жоспарды қайта қарастырды.

Сонымен қатар 2018-2019 оқу жылындағы апробация қорытындысы бойынша 30 пилоттық мектепте 4-сынып оқу бағдарламаларының орта мерзімді

14 жоспар қайта қаралды. Жеке оқу мақсаттары бойынша оқушылардың білімін тереңдету үшін жүйелі-әрекеттік тәсілдеме шеңберінде орта мерзімді жоспарларға белсенді оқыту стратегиялары мен тәсілдерін тиімді пайдалану бойынша әдістемелік ұсынымдар енгізілді, әртүрлі тапсырма түрлері қосылды, оларды бағалау үшін критерийлер мен дескрипторлар енгізілді.

4 жыл бойы жүргізілген диагностикалық тестілеу мен мониторингтік зерттеу нәтижелері негізінде жаңартылған бағдарламалар бойынша оқытудан күтілетін нәтижелер қолжетімді және бастауыш сынып оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келеді деген қорытынды жасауға болады.

Келешекте жүзеге асырылатын оқу бағдарламаларының тиімділігін арттыру жұмысы мына бағыттарда жүзеге асырылатын болады:

1. Мұғалімге көмек пен қолдау көрсету мақсатында дидактикалық материалдардың әдістемелік құралдарын әзірлеу.

2. «Жүйелі-әдістемелік кешен» порталында орналастырып, оқу мақсаттарын түсіндіруге бағытталған бейне-сабақтар әзірлеу;

3. Педагогикалық тамыз кеңестері аясында шеберлік сабақтарын және т.б. өткізу.

Жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу арқылы бойында ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар қалыптасқан, функционалдық тұрғыдан сауатты, өзгермелі жағдайларда бәсекеге қабілетті тұлғаның үйлесімді қалыптасып, зиятының дамуы үшін қолайлы бірыңғай білім беру кеңістігін құруға болады.

Әлемдегі білім беру жүйелерінің заманауи үрдістеріне сәйкес келетін өзіндік инновациялық оқыту жүйесін құру мақсатына толық көлемде қол жеткізу үшін келесі қажетті кезең – орта білім беру жүйесінің 12 жылдық оқыту моделіне біртіндеп көшу.

Ол үшін ДББҰ Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің келешекте латын

графикасына көшуін ескере отырып, бастауыш білім берудің 5 жылдық моделіне көшуге дайындық жұмыстарын жүргізуде. Есептік кезеңде 2-5 сыныптар үшін 55 орта мерзімді жоспар әзірленді.

Оқу бағдарламаларын апробациялау және енгізу кестесіне сәйкес орта мерзімді жоспарлар қайта қаралды. Диагностикалық тестілеу нәтижелерін талдайтын болсақ, оқушылар мына бөлімдерді оқу кезінде көптеген қиындықтарға тап болған:

- «Қазақ тілі» пәнінен – «Сөздердің лексикалық мәні», «Грамматикалық нормаларды қолдану» бөлімдері;

- «Орыс тілі» пәнінен – «Мәтіндердің түрлері мен жанрларын анықтау», «Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін түсіну», «Грамматикалық және орфографиялық нормаларды сақтау» бөлімдері;

- «Математика» пәнінен – «Геометриялық пішіндер мен олардың жіктелуі», «Есептер және математикалық модель»;

- «Жаратылыстану» пәнінен – «Жануарлар», «Ауа», «Табиғи ресурстар» бөлімдері.

Мұғалімдер оқушылардың қолданбалы есептер шығару, ақпаратты жіктеу және жүйелеу, кіріктірілген тапсырмаларды орындауда білімдерін қолдану дағдыларын қалыптастыруда қиналады.

Мұғалімдерге көмек ретінде оқу

бағдарламаларының авторлары аса күрделі оқу мақсаттарына қалай қол жеткізу керектігін түсіндіретін әдістемелік құралдар мен бейнедәрістер әзірледі. Бастауыш мектеп пәндерінен барлығы 25 әдістемелік құрал және оқу мақсаттарына қол жеткізу әдіс-тәсілдері туралы 96 бейнеролик даярланды.

2016 жылы пилоттық мектеп мұғалімдерінің талап-тілектерін ескеріп, еліміздің педагог мамандарына әдістемелік қолдау көрсету үшін «Жүйелі-әдістемелік кешен» онлайн-платформасы (www.smk.edu.kz) құрылды.

Порталға кірушілер мен материалдарды жүктеп алу (35 миллионнан астам) санының үздіксіз өсуі мұғалімдерге осындай қолдаудың аса қажеттілігін көрсетеді.

ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРДІҢ ТӘЖІРИБЕСІН ТАРАТУ ШЕҢБЕРІНДЕ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІН ЕНГІЗУ

2019 жылы критериалды бағалау жүйесі жалпы білім беретін мектептердің 4, 9, 10-сыныптарында жаңартылған білім беру мазмұнына көшу кестесіне сәйкес енгізілді.

Еліміздің жалпы білім беретін мектептерінің мұғалімдеріне критериалды бағалау жүйесіне қатысты тиімді әдістемелік қолдау көрсету мақсатында төмендегідей жұмыстар жүргізілді:

- **71 503** критериалды бағалау құралы әзірленді;
- **1031** әдістемелік құрал дайындалды;
- мұғалімдерге арналған **Онлайн-курс** жұмыс істейді;
- **75** оқыту семинары мен тренингі өткізілді;
- жалпы білім беретін мектеп мұғалімдері, мектеп және өңірлік үйлестірушілер мен **1 192** тренердің арасынан **8 784** адам оқытылды.

• Сонымен қатар бейнероликтер мен ақпараттық буклеттер әзірленді, өзекті бағалау мәселелері бойынша мұғалімдермен вебинарлар, дөңгелек үстелдер, кездесулер өткізілді. Жүйелі-әдістемелік кешеннің талқылау алаңында

мұғалімдер мен мектеп және аймақтық үйлестірушілер форумының модерациясы қамтамасыз етілді.

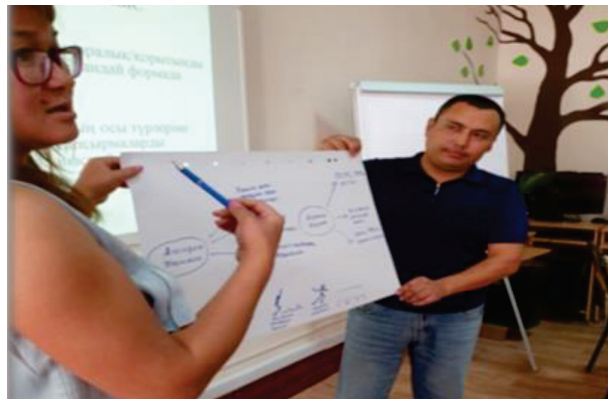
Жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдері үшін қалыптастырушы және жиынтық бағалау өткізуге қатысты ұсыныстар дайындалды, 1-10-сыныптар аралығында қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жиынтық бағалаудың ерекшеліктері әзірленді, оның ішінде:

- 4, 9, 10-сыныптардағы пәндерден қалыптастырушы бағалау тапсырмаларының 110 жинағы;
- 4, 9, 10-сыныптарда жиынтық бағалауға қатысты 92 әдістемелік ұсыныс;
- 9,10-сынып пәндерінен жиынтық бағалаудың 77 ерекшелігі;
- 3, 6, 8-сыныптарда оқу жылы бойынша жиынтық бағалаудың 57 қосымша спецификациясы (жылдық бағасы «қанағаттандырырлықсыз» болған оқушылар үшін»);
- 10, 11-сыныптарда химия, физика, биология, информатика пәндерінен қалыптастырушы бағалау жайлы ағылшын тіліндегі 8 тапсырмалар жинағы;
- 10, 11-сыныптарда химия, физика, биология, информатика пәндерінен жиынтық бағалау жайлы ағылшын тіліндегі 8 әдістемелік ұсыныс;
- 10, 11-сыныптарда химия, физика, биология, информатика пәндерінен жиынтық бағалау жайлы ағылшын тіліндегі 8 спецификация;

2020-2021 оқу жылында критериалды бағалау жүйесін тиімді енгізу үшін жалпы білім беретін мектептердің 11-сыныбында тоқсандық қалыптастырушы бағалау тапсырмаларының 64 жинағы, жиынтық бағалау туралы 58 әдістемелік ұсыным және жиынтық бағалаудың 58 спецификациясы әзірленді.

2019 жылы мектептерде критериалды бағалау жүйесін енгізуге қолдау көрсету мақсатында 1917 мектеп және өңірлік үйлестіруші үшін 10-нан астам семинар, тренинг, вебинар, шеберлік сабағы және біліктілікті арттыру курсы өткізілді.

ДББҰ мен білім беру ұйымдарының өзара ынтымақтастығы туралы меморандумдар шеңберінде, білім беру ұйымдары үшін критериалды бағалау жүйесінен семинарлар мен шеберлік сабақтар өткізілді:

- Шығыс Қазақстан облысының (Өскемен, Семей қалалары) 1 200 мұғалімі және 120 мектеп үйлестірушісі;
- Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларындағы «Республикалық физика-математикалық мектеп» КЕАҚ және Нұр-Сұлтан қаласындағы «Қазақ ұлттық хореография академиясы» КЕАҚ-тың 79 мұғалімі;
- 30 пилоттық мектептен 203 мұғалім, директор және директорлардың орынбасарлары;
- «Өрлеу» БАҰО» АҚ-тың 315 қызметкері.

ДББҰ-ның «Жүйелі-әдістемелік кешен» (ЖӘК) порталында мұғалімдер мен мектеп үйлестірушілеріне әдістемелік және консультациялық қолдау көрсету жұмыстары жалғастырылуда. ЖӘК-тің талқылау алаңында пәндердің форумдары үздіксіз модерацияланады.

Мұғалімдерге қолдау көрсету мақсатында academia.kz алаңында әр пән үшін жеке әзірленген «Мұғалімге сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасау керек?» атты онлайн-курс іске қосылды, ол виртуалды педагогикалық шеберлік зертханасымен бірлесіп әзірленді. Онлайн-курс критериалды бағалауды ойдағыдай жүзеге асыруға көмектесетін бағалау құралдарын әзірлеу дағдыларын дамытады.

academia.kz

Курстар Конспект Журнал Academia TV

Қаз Рус Кіру

25 сағат 2880 минут Курс Мұғалім математикадан сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасай алады? Бұл онлайн курс бағдарламасының мақсаты – критериалды бағалау жүйесінің енгізілуіне орай мұғалімдердің бағалау құралдарын әзірлеп, сараптау біліктілігін арттыру.	25 сағат 2880 минут Курс Мұғалім географиядан сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасай алады? Бұл онлайн курс бағдарламасының мақсаты – критериалды бағалау жүйесінің енгізілуіне орай мұғалімдердің бағалау құралдарын әзірлеп, сараптау біліктілігін арттыру.	25 сағат 2880 минут Курс Мұғалім информатикадан сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасай алады? Бұл онлайн курс бағдарламасының мақсаты – критериалды бағалау жүйесінің енгізілуіне орай мұғалімдердің бағалау құралдарын әзірлеп, сараптау біліктілігін арттыру.
25 сағат 2880 минут Курс Мұғалім ағылшын тілінен сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасай алады? Бұл онлайн курс бағдарламасының мақсаты – критериалды бағалау жүйесінің енгізілуіне орай мұғалімдердің бағалау құралдарын әзірлеп, сараптау біліктілігін арттыру.	25 сағат 2880 минут Курс Мұғалім тарихтан сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасай алады? Бұл онлайн курс бағдарламасының мақсаты – критериалды бағалау жүйесінің енгізілуіне орай мұғалімдердің бағалау құралдарын әзірлеп, сараптау біліктілігін арттыру.	25 сағат 2880 минут Курс Мұғалім орыс тілінен сапалы критериалды бағалау құралдарын қалай жасай алады? Бұл онлайн курс бағдарламасының мақсаты – критериалды бағалау жүйесінің енгізілуіне орай мұғалімдердің бағалау құралдарын әзірлеп, сараптау біліктілігін арттыру.

2019-2020 оқу жылында жаңартылған білім беру мазмұны бойынша оқитын 9-сынып оқушылары алғаш рет қорытынды аттестаттаудан өтеді. Білім беру жүйесінде сабақтастықты қамтамасыз ету мақсатында жаңартылған МЖМБС стандартынан күтілетін нәтижелерге сәйкес 9-сынып оқушыларын қорытынды аттестаттау форматы мен мазмұны қайта қаралды. Қайта қаралған қорытынды аттестаттау нысаны жоғары деңгейдегі дағдылар

(талдау, синтездеу, бағалау), сөйлеу әрекетінің түрлерін және оқушылардың функционалдық сауаттылығын бағалауға арналған әртүрлі деңгейдегі тапсырмаларды қамтиды. Қорытынды аттестаттауды ойдағыдай жүзеге асыру үшін 2019-2020 оқу жылында тапсырма үлгілері берілген 21 спецификация мен жалпы білім беретін мектептердің 9-сынып оқушыларын қорытынды аттестациялауды ұйымдастыру нұсқаулығы әзірленді.

БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ

2.1

Оқу-әдістемелік
кешендер (ОӘК)

2.2

«Жүйелі-әдістемелік
кешен» порталы

2.3

Кітапханалар

2.4

Басылымдар

Қазақстан Республикасының жаңартылған орта білім беру мазмұны бағдарламасы бойынша оқыту мен оқу үдерісіне қолдау көрсету мақсатында оқу-әдістемелік кешендер (оқулық, мұғалімге арналған нұсқаулық, жұмыс дәптері) әзірленді.

2.1. ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНДЕР (ОӘК)

4-сыныпқа арналған оқу-әдістемелік кешендерді әзірлеу

Жаңартылған білім беру мазмұны бағдарламасы аясында 4-сыныпқа арналған «Математика», «Жаратылыстану», «Дүниетану» пәндерінен қазақ және орыс тілдерінде оқу-әдістемелік кешендер әзірленді. Зерттеу дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалар, сыни тұрғыдан ойлау қабілетін дамытуға арналған жаңа

айдарлар, өткен материалды бекіту және рефлексия 4-сыныпқа арналған оқулықтардың ерекшелігі болып табылады.

Әзірленген оқулықтар ҚР БҒМ «Оқулық» республикалық ғылыми-практикалық орталығында сараптаманың барлық кезеңдерінен өтті. ОӘК еліміздің 30 пилоттық мектебінде апробациялау нәтижелері бойынша жоғары бағаланып, ҚР БҒМ-ның халықтық бағалау сайтында ОӘК туралы оң пікірлер білдірілді.

Сараптама қорытындылары бойынша қазақ және орыс тілдеріндегі «Жаратылыстану» пәнінің ОӘК-і еліміздің білім беру мекемелерінде қолдануға арналған негізгі оқулықтар ретінде ҚР БҒМ ұсынған Оқулықтар тізіміне енгізіліп, өзбек және ұйғыр тілдеріне аударылды.

Оқушылардың ынтасын арттыру мақсатында цифрлық білім беру ресурстарының басын қосып, толықтырылған шынайылық (AR - Augmented Reality) инновациялық технологияларын пайдалану жұмысы жүргізілді. Бұл технология (AR) белсенді білім беру ортасын құрып, нысанды 3D форматында үлгілеу арқылы жаңа материалды қызықты әрі түсінікті етіп меңгеруге, теориялық материалды қозғалыстағы бейне арқылы оқушылардың көз алдарына елестетуге, сирек кездесетін табиғи үдерістер мен құбылыстардың дыбыстарын естіруге мүмкіндік береді.

ДББҰ жалпы білім беретін мектептердің 3-сыныптарына арнап әзірлеген «Жаратылыстану» пәнінің оқулығы алғаш рет осындай «цифрлық» оқулық болып шықты. 4-сыныпқа арналған ОӘК-тің цифрлық білім беру ресурстары мен толықтырылған шынайылық, яғни «AR NIS» жобасы (Augmented Reality) түріндегі виртуалды жалғасы бар. AR технологиясы компьютерлік құрылғылар (планшеттер, смартфондар және басқа да инновациялық гаджеттер) мен бағдарламалық жасақта-

малар арқылы оқулықтың қағаз нұсқасын нақты уақыт режиміндегі цифрлық контентпен толықтырады. 4-сыныпқа арналған «AR NIS» жобасы Google Play және AppStore алаңдарында тегін орналасқан барлығы 55 интерактивті (7 – 3D, 47 – бейне, 1 – аудио) дүниені қамтиды.

Оқулықтарда 15 жеке және заңды тұлғаның, атап айтқанда Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігінің Аэроғарыш комитетінің, «Астана ЭКСПО-2017» ҰК» АҚ-ның (2020 жылдың 18 ақпанынан бастап «QazExpoCongress» ұлттық компаниясына өзгертілді), «СарыарқаАвтоПром» ЖШС, «АгромашХолдинг КЗ» АҚ, «KAZ Minerals Management» ЖШС-ның бейне және фотоматериалдары пайдаланылды.

«AR NIS» жобасы EdCrunch жаңа білім беру технологиялары халықаралық конференциясы бастамасымен ұйымдастырылған «EdCrunch Award» байқауында **«Технологиялар – балаларға!» арнайы номинациясында 1-орын алды.**

Конкурс комиссиясы мынадай баға берді:

«AR NIS бастауыш мектеп оқушылары үшін өте қажетті әрі жақсы өнім. Мұндай өнімдер денсаулыққа және қымбат құрал-

жабдыққа қауіп төндірместен дағдыларды модельдерде жаттықтыру үшін өте пайдалы. Бастауыш сынып оқушыларын оқу үдерісіне тартатын ерекше шешім».

«Тәжірибе алаңы» жобасы

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ бастамасымен және Balapan TV телеарнасымен бірлесіп, «Тәжірибе алаңы» жобасы құрылды. Жобаның мақсаты – ғылымды дәріптеу, мектеп жасындағы және мектеп жасына дейінгі балалардың ғылымға деген қызығушылығын арттыру.

«Тәжірибе алаңы» жобасында бейнетүсірілім жүргізілді. «Жаратылыстану» пәнінің оқу бағдарламасы мен оқулығында сипатталған 25 эксперимент жасалды. Түсірілім 5 «А»-сынып оқушысы Мақсұтқызы Аружан мен химия пәнінің мұғалімі Мәмбетова Айжанның қатысуымен Нұр-Сұлтан қаласындағы Халықаралық мектепте өтті.

Бейнероликтер Balapan TV арнасында дүйсенбіден жұмаға дейін күнделікті көрсетіледі, сондай-ақ Youtube ресми арнасында қайталанады.

ДББҰ әзірлеген қазақ және орыс тілдеріндегі «Математика», «Жаратылыстану», «Дүниетану», «Қазақстан тарихы», «Дүниежүзі тарихы», «Көркем еңбек (ұлдарға арналған)», «Көркем еңбек (қыздарға арналған)», «Орыс тілі» пәндерінен 1, 2, 3, 4, 5, 7-сыныптарға арналған 20 ОӘК жиынтығы ҚР БҒМ ұсынған Оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, құралдардың және басқа да қосымша әдебиеттердің, сондай-ақ олардың электронды тасымалдағыштағы нұсқаларының тізбесіне (бұдан әрі - Еліміздің жалпы білім беретін мектептерінде пайдалануға арналған тізбе) кірді.

Барлығы 96 ОӘК (400 атау) әзірленді.

Тізімге кірмеген оқулықтар (<http://store.nis.edu.kz/>) интернет-дүкен арқылы сатылып, еліміздің мұғалімдеріне қосымша оқу ресурстары ретінде ұсынылды.

Әдістемелік құралдар

Есептік кезеңде гуманитарлық және жаратылыстану бағытындағы пәндерден қосымша әдебиеттің 18 атауы (тапсырмалар жинағы, әдістемелік құралдар) әзірленіп, шығарылды. **Бастауыш және негізгі мектеп мұғалімдеріне арналған әдістемелік құралдар, орта сынып мұғалімдеріне арналған тапсырмалар жинағы әзірленді.** Қосымша әдебиеттерді ДББҰ-ның интернет-дүкенінен сатып алуға болады.

Сондай-ақ интернет-дүкен арқылы «Дүниетану», «Познание мира», «Әдебиеттік оқу», «Литературное чтение», «Қазақстан тарихы», «Химия», «Информатика», «Қазақ тілі», «Қазақ тілі мен әдебиеті», «Русский язык», «Көркем еңбек», «Художественный труд» пәндерінен электрондық форматта әзірленген қысқа мерзімді жоспарлар жинағының 17 атауы сатылады.

«ҚазLingua» қосымшасы

Білім беру бағдарламалары орталығы «ҚазLingua» бағдарламалық қосымшасын әзірлеу жұмысын жалғастыруда.

«ҚазLingua» – орыс тілінде оқитын оқушыларға қазақ тілін үйренуге мүмкіндік беретін құрал. Қосымша жиі қолданылатын сөздік негізінде жасалған, яғни әр тақырып бойынша оқушының жас ерекшелігіне сәйкес жиі қолданылатын сөздер мен сөз тіркестері цифрлық форматта ұсынылған. Бұл оқушыларға қазақ тіліндегі жеке сөздер мен сөз тіркестерін, сондай-ақ тұтас сөйлемдерді есте сақтауға және пайдалануға көмектеседі. «ҚазLingua» қосымшасы қазақ тілін өз бетінше оқуға арналған. Ол МЖМБС-тың барлық нормалары мен талаптарына жауап береді. Контентті Білім беру бағдарламалары орталығының мамандары А. Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институтының мамандарымен бірлесіп әзірледі. 5-сыныпқа арналған «ҚазLingua» қосымшасын Android, iOS, web платформаларында қолдануға болады және ол ЖӘК платформасында орналастырылған.

2.2. «ЖҮЙЕЛІ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕН» ПОРТАЛЫ

Жүйелік-әдістемелік кешен (бұдан әрі – ЖӘК) www.smk.edu.kz – «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ-ның Қазақстан Республикасының педагог қызметкерлеріне әдістемелік қолдау көрсету мақсатында 2016 жылдың тамыз айында құрған онлайн-платформасы.

Жаңартылған білім беру мазмұны кезең-кезеңмен енгізілген сайын тиісті оқу контенті ЖӘК-ке жүктеліп отырады.

2019 жылдың соңына дейін жаңартылған орта білім беру мазмұнының 1-10-сыныптарға арналған бағдарламаларының «Әр сабақты жоспарлау», «Критериалды бағалау», «Оқу-әдістемелік кешен» және т. б. бөлімдері бойынша 160 мыңнан астам материал жарияланды.

Материалдардың
жалпы саны: **160 007**

Жаңартылған
бағдарламалар
бойынша **641**
бейнеролик әзірленді

Жарияланымдар,
ҮОЖдер, МЖМББС,
жоспарлар 1 819

Әр сабақты
жоспарлау 150 982

Критериалды
бағалау 1 287

ОӘК, оқулықтардың
электрондық нұсқасы 280

Ағылшын тілінде оқу
(ағылшын тілінде оқыту
бойынша мұғалімдерді
әдістемелік қолдау) 2 007

Цифрлық білім беру
ресурстары 812

Курс тыңдаушылардың
материалдары 985

Әдістемелік ұсыныстар 567

Онлайн семинарлар,
сабақтар 445

Эксперименталды жобалық алаң
(Ж. Досмухамедов атындағы
колледж үшін) 770

«Дарын» РҒПО үшін NIS
оқулықтары мен ОӘК 21

Халықаралық зерттеу жобалары: 32

Тіркелген
мұғалімдер
326 735 (ҚР)

Сайтқа кіру саны
13 110 733 (ҚР)

Жүктеген материалдар
саны
49 672 659 (ҚР)

Қаралу саны
12 536 187 (ҚР)

Талқылау алаңындағы
хаттардың жалпы саны
4549 (ҚР)

Оқу жылының басында 4, 9, 10-сыныптардың мұғалімдері үшін 55 000-нан астам материал дайындалып, жүктелді.

Жаңа оқу жылында жаратылыстану-математика және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы жалпы білім беретін мектептердің 11-сыныптары үшін барлық пәндерден оқу материалдарын әзірлеу жоспарлануда.

ЖӘК-те «Талқылау алаңы» белсенді жұмыс істейді, ол тәжірибе алмасуға, идеяларды талқылауға, сондай-ақ бағалауға, оқыту әдістемесі мен техно-

логиясына, оқу бағдарламалары мен оқу үдерісін ұйымдастыруға қатысты өзекті мәселелер бойынша мамандардан кеңес алуға мүмкіндік береді.

Жалпы білім беретін мектептерден **326 мыңнан астам мұғалім тіркелді, 49,0 миллионнан астам материал жүктеп алынды, материалдар 37,7 миллионнан көп рет қаралды.** Ол пайдаланушылардың жүйедегі жоғары белсенділігінің көрсеткіші болып табылады.

№	Аймақтың атауы	Қолданушылар саны
1	Ақмола облысы	19 330
2	Ақтөбе облысы	17 973
3	Алматы облысы	41 230
4	Алматы қ.	20 553
5	Нұр-Сұлтан қ.	9 632
6	Атырау облысы	12 945
7	Шығыс Қазақстан облысы	22 474
8	Жамбыл облысы	25 091
9	Батыс Қазақстан облысы	15 515

10	Қарағанды облысы	21 479
11	Қостанай облысы	16 249
12	Қызылорда облысы	17 860
13	Маңғыстау облысы	12 485
14	Павлодар облысы	13 890
15	Солтүстік Қазақстан облысы	14 042
16	Түркістан облысы	34 229
17	Шымкент қ.	11 758
Барлығы:		326 735

Жаңартылған білім беру стандарттары енгізілгелі кейбір жалпы білім беретін мектептер «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндерін жоғары сыныптарда ағылшын тілінде оқыта бастады.

Ағылшын тілінде сабақ беретін мұғалімдерді әдістемелік қолдау үшін оқу ресурстарының медиатекасы құрылды. Медиатекада оқу бағдарламалары, орта мерзімді жоспарлар, оқулықтар, ғылыми мақалалар, глоссарийлер, заманауи ресурстарға сілтемелер орналастырылған.

Іріктеп алынған ресурстар мұғалімдерге ағылшын тілі деңгейін жетілдіруге, тапсырмалар, мәтіндер, жаңа тақырыптар мен тұжырымдамалар түсіндірмелерінің дайын үлгілері арқылы сабаққа дайындалу уақытын үнемдеуге көмектеседі.

Виртуалды зертханалар күрделі ғылыми құбылыстар мен заңдылықтарды нақты өмірден алынған мысалдарды көрнекі түрде көрсету арқылы оңай түсіндіруге мүмкіндік береді.

Есепті кезеңде ағылшын тілінде **31 720** оқу материалы дайындалып, жарияланды.

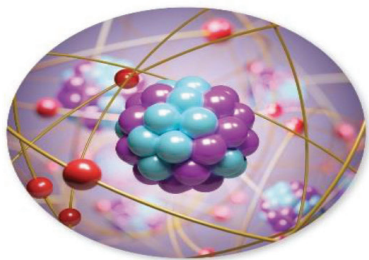
Ағылшын тіліндегі медиатека

Биология

Химия

Физика

Информатика

2.3. НЗМ ДД КІТАПХАНАЛАРЫ

Зияткерлік мектептердің кітапхана-шылары өз тәжірибесін еліміздің жалпы білім беретін мектептеріне таратуды жалғастыруда. Олар **1 824** жалпы білім беретін мектептердің **1 866** мұғалімі үшін **50 семинар** өткізді:

- «Отбасылық оқу» клубы, «Шеңберде оқу» тәжірибелік жұмысымен бірге ұсынылады.
- Пән мұғалімдерімен бірге кіріктірілген сабақты жоспарлау және өткізу.
- Кеңістіктік ойлау. STEM дағдыларын қалыптастыру, Танграм ойыны.
- Sciku арқылы ғылым және поэзиямен айналысу. Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндер мұғалімдерімен бірлескен жұмыс ұйымдастыру.
- Бастауыш сынып оқушыларына арналған интерактивті оқу.
- Тұжырымдамалық баспалдақ – кіріктірілген сабақтарда ақпараттық сауаттылықты дамыту құралы ретінде.
- Кітапхана сабақтарында сын тұрғысынан ойлауды дамыту.
- SOAPS мәтіндерін талдау.
- Сабақта шағын зерттеу жүргізу.
- Оқушылардың құндылықтарын қалыптастыру шеңберінде «Құндылықтар сөздігін» құру тәжірибелік жұмысы.

2.4. БАСЫЛЫМДАР

Облыстық білім басқармалары, жоғары оқу орындары және басқа да білім беру ұйымдарымен жасалған меморандумдар шеңберінде ДББҰ педагогтерді ақпараттық-әдістемелік тұрғыдан қамтамасыз ету арқылы тәжірибені тарату бойынша жүйелі жұмыс жүргізеді.

Жалпы білім беретін мектептер мен пилоттық мектептердің мұғалімдері, әдістемелік орталықтар, өңірлер мен қалалардағы білім беру бөлімдері, өзге де білім беру ұйымдарының педагогтері, оның ішінде Алматы және Нұр-Сұлтан қалаларындағы «Республикалық физика-математикалық мектеп» ҰАҚ, «Қазақ ұлттық хореография академиясы» ҰАҚ-тың педагог мамандары ПШО-ның әдістемелік

басылымдарымен және ресурстарымен қамтамасыз етіледі.

Ақпараттық-әдістемелік тұрғыдан қамтамасыз ету жұмысы үш бағытта жүргізіледі:

- «Педагогикалық диалог» («Педагогический диалог», «Pedagogical dialogue») ақпараттық-әдістемелік журналын шығару;
- мектепте оқыту мен оқудың жаңартылған практикасы бойынша әдістемелік әдебиет шығару;
- білім беру порталында оқытудың жаңа стратегиялары мен тиімді практикасын жариялау (www.cpm.kz).

«Педагогикалық диалог» журналы

Кембридж университетінің білім беру факультетінің сарапшыларымен бірге қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журналы (бұдан әрі – Журнал) шығарылады³.

Журналда отандық және әлемдік білім берудің үздік тәжірибесі туралы материалдар, еліміздің педагог мамандарының оқыту және зерттеу жұмысының нәтижелері жарияланады.

Журналдың тақырыптық бағыттары:

- білім берудегі халықаралық тәжірибе;
- мектепті басқару;
- цифрлық білім беру;
- оқыту әдістемесі мен технологиясы;
- критериялы бағалау;
- білім беру мазмұнын жаңарту;
- мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу.

2012-2019 жылдар аралығында **60 000** данамен таралған журналдың **30** нөмірі шықты. Журналдың басылымдық көлемі – жылына 2000 данадан 4 нөмір.

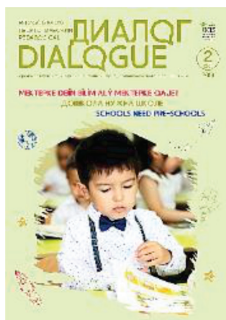
2019 жылы журналдың **4 нөмірі** шықты, онда қазіргі заманғы мектептегі білім берудің өзекті мәселелері қарастырылды. Төрт журналдың әрқайсысы мына тақырыптардың біріне арналды: «Біздің заман мұғалімі», «Мектепке дейін білім алу мектепке қажет», «Мектеп әлемін өзгертетін ұстаздар», «Сандық білім беру».

³Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде (П №12804-Ж куәлігі) және ISSN сериялық басылымдарды тіркеу жөніндегі халықаралық орталықта (ЮНЕСКО, Париж қ., Франция) (ISSN 2308 – 7668) тіркелген.

Журналдың №1 (27) нөмірі «Біздің заман мұғалімі» тақырыбына арналған. Журналда тиімді оқыту ортасын құру, кәсіби дағдыларды дамыту, мұғалімнің жеке тәжірибесін және оқушы тұлғасын зерттеу мәселелері талқыланады. Жапония мектептеріндегі Lesson Study құралдары мен оқу бағдарламаларын басқару тәжірибесі, Канада мұғалімдерінің рөлі мен сынып мәдениетінің оқушылардың дербестігіне тигізер әсерін зерттеу нәтижелері ұсынылған.

№2 (28) нөмір «Мектепке дейін білім алу мектепке қажет» тақырыбына арналған. Журналдың мазмұны мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагог мамандардың біліктілігін арттырудағы жаңа тәсілдерді, STEM-білім беруді интеграциялау, оқыту сабақтастығын болжалды модельдеу, эмоционалды интеллектіні дамыту және алдыңғы орынға қою мәселелері сөз етілген. Мектепке дейінгі жастағы балаларды зерттеп оқыту нәтижелері мен олармен қарым-қатынас жасау психогигиеналары ұсынылған.

№3 (29) нөмір «Мектеп әлемін өзгертетін ұстаздар» XI Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясына арналған. Журналда халықаралық сарапшылардың, Қазақстан ғалымдары мен педагогтерінің мұғалімнің үздіксіз кәсіби дамуы, метапәндік дағдыларды қолдану және олардың оқуға деген қызығушылығына тигізер әсері, мектепке дейінгі білім беруде оқу ортасын құру тәсілдері туралы мақалалары жарияланған, сондай-ақ мектепте оқыту тәжірибесін зерттеу нәтижелері берілген.

№ 4(30) нөмірі «Сандық білім беру» тақырыбына арналған журналда сандық білім беруді енгізудің отандық және шетелдік тәжірибесі, мұғалімдер біліктілігін арттыруға арналған онлайн-курстардың мүмкіндіктері мен әлеуеті, педагог мамандардың кәсіби дамуының тиімді жолдары туралы мақалалар жарыққа шықты.

2012-2019 жылдар аралығында журналда **465** автордың мақалалары жарияланды, олардың 125-і – шетелдік практик ғалымдар, халықаралық сарапшылар мен кеңесшілер, 97-і – НЗМ мұғалімдері, 78-і – ПШО қызметкерлері, 38-і – жалпы білім беретін мектеп мұғалімдері, 36-сы – «НЗМ» ДББҰ өкілдері, 18-і – жоғары оқу орындарының оқытушылары, 18-і – ҚР

БҒМ Білім беру ұйымдарының өкілдері (1-диаграмманы қараңыз).

Мектеп білімін дамыту тәжірибесін тарату жөніндегі журнал беттеріндегі мақалалар оның тұтастығы мен сабақтастығын зерделеуге, оң нәтижесін көруге, сондай-ақ өзекті мәселелерді зерттеп, оларды шешу жолдарын қарастыруға мүмкіндік береді.

1-диаграмма. 2012-2019 жылдар аралығында журнал авторларының басылым беттерінде жариялану белсенділігінің көрсеткіштері

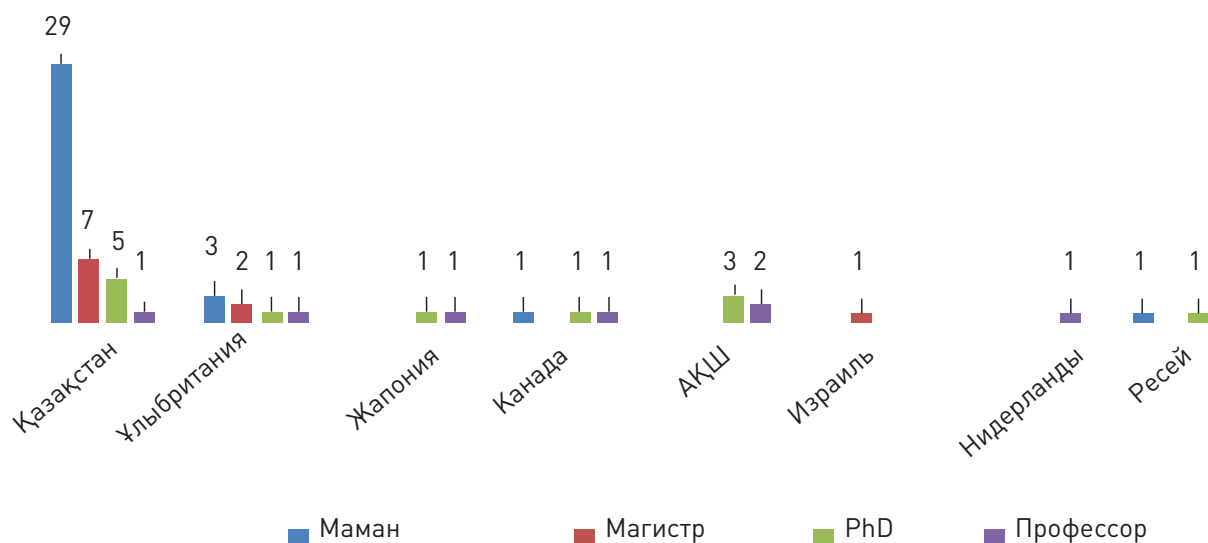

2012-2019 жылдар аралығында Ресей, АҚШ, Финляндия, ОАР, Ямайка, Австралия, Әзербайжан, Армения, Жапония т.б. елдердің ғалымдары, Ұлыбритания, Израиль, Индонезия, мен сарапшыларының мақалалары жарияланды. Испания, Канада, Қырғызстан, Малайзия, Нидерланд, Жаңа Зеландия, Португалия,

1-кесте. «Педагогикалық диалог» журналының ғылыми-әдістемелік мақалалары авторларының сапалық құрамы (2019 ж.)

Елдер	Маман	Магистр	PhD	Профессор	Барлығы
Ұлыбритания	3	2	1	1	7
Жапония			1	1	2
Канада	1		1	1	3
АҚШ			3	2	5
Израиль		1			1
Нидерланд				1	1
Ресей	1		1		2
Қазақстан	29	7	5	1	42
Барлығы	34	10	12	7	63

2-диаграмма. «Педагогикалық диалог» журналының ғылыми-әдістемелік мақалалары авторларының сапалық құрамы (2019 ж.)

Барлығы **352** ақпараттық-талдау, ғылыми-зерттеу және әдістемелік мақалалар жарияланды. Олардың ішінде:

- **29,7%** – шетелдік практик-ғалымдардың, білім беру саласындағы халықаралық сарапшылардың мақалалары. Бұл көрсеткіштер – дүниежүзі білім беру жүйесі өкілдерінің отанымыздың білім беру тәжірибесінде болып жатқан өзгерістерге қызығушылық танытуының дәлелі.

- Мақалалардың **70,3%-ы** жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу аясында еліміздің жалпы білім беретін мектептеріне Назарбаев Зияткерлік мектептері тәжірибесінің таратылуы тақырыбына арналған, онда критериялды бағалау, оқыту мен оқудың жаңа әдістері мен технологияларын енгізу, зерттеу тәжірибесін ұйымдастыру және курстан

кейінгі әдістемелік қолдау мәселелері қарастырылған.

Әдістемелік әдебиет шығару
2019 жылы 70 әдістемелік құрал шығарылды (1-қосымша).
2012-2019 жылдары барлығы **423** құрал басылды.

Авторлар ұсынған әдістемелік басылымдардың тақырыптары әртүрлі, олар тренерлер берген кеңестер мен «Педагогикалық шеберлік» орталығы өткізген біліктілікті арттыру курстарының тыңдаушылары арасында жүргізілген сауалнама нәтижелеріне сүйене отырып жазылған.

Әдістемелік басылымдар білім беру бағдарламаларының мазмұнын терең түсінуге жағдай жасайды (2-кестені қараңыз).

2-кесте. Тақырыптарға сәйкес басылымдардың арақатынасы

№ р/с	Басылым айдарлары	Басылымдар саны
1	Мұғалімге көмек	41
2	Мұғалім тәжірибесінен	16
2	Басшыға көмек	2
3	ЖОО оқытушысына көмек	2
4	Жаңарту аясында	6
5	Зерттеу	3
Барлығы:		70

Әдістемелік құралдардың мазмұнына:

- сабақты тиімді өткізуді жоспарлау;
- белсенді оқыту әдістері;
- бірлесіп оқыту;
- сабақты бақылау және талдау;
- мұғалімнің зерттеу тәжірибесі;
- оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау кіреді.

3-кесте. ПШО филиалдары бойынша әдістемелік әдебиеттерді шығару

№ п/п	Қала/аймақ	Басылымдар саны	№	Қала/аймақ	Басылымдар саны
1	Нұр-Сұлтан қ.	10	9	Қызылорда қ.	3
2	Ақтау қ.	3	10	Павлодар қ.	3
3	Ақтөбе қ.	7	11	Петропавл қ.	3
4	Алматы қ.	4	12	Талдықорған қ.	5
5	Атырау қ.	2	13	Тараз қ.	3
6	Қарағанды қ.	2	14	Орал қ.	4
7	Көкшетау қ.	3	15	Шымкент қ.	6
8	Қостанай қ.	8	16	Өскемен қ.	4
Барлығы 70 атау					

2019 жылы орыс және қазақ тілдерінде ұсынылған әдістемелік құралдар саны артты (сәйкесінше 36 және 31). Екі және

одан да көп тілде, сондай-ақ ағылшын тілінде әзірленген құралдар саны азайды (кестені қараңыз).

4-кесте. Басылымдардың жазу тіліне қарай арақатынасы

Жазылған тілі	Басылымдар саны
Қазақ тілі	31
Орыс тілі	36
Қазақ және орыс тілдері	2
Ағылшын тілі	1
Барлығы:	70

Ұсынылған әдістемелік басылымдар жарияланатын материалдардың мақсаты, міндеттері, сипатымен бір-бірінен айрықшаланады. Бұл айырмашылықтар негізінде әдістемелік басылымдар түрлерге бөлінеді (5-кестені қараңыз).

5-кесте. Басылымдардың әдістемелік әдебиет түрлеріне қарай арақатынасы

Басылым түрі	Басылымдар саны
Әдістемелік құрал	46
Әдістемелік ұсынымдар	24
Барлығы:	70

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

3.1

Тәрбие жұмысы

3.2

Жазғы мектеп және
элективті курстар

3.3

Робот техникасы

3.1. ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫ

2019 жылы Зияткерлік мектептердегі тәрбие жұмысының тәжірибесін тарату аясында еліміздің қалалары мен ауылдарындағы жалпы білім беретін 1 836 мектептің **3 500** педагог мамандары үшін төменде көрсетілген бағыттарда **208** семинар, оның ішінде шеберлік сабақтары өткізілді:

- қосымша білім беру бағыттары, тәлімгерлік сағат және «Шаңырақ» сағаты аясында «Ұлы дала мұрагерлері» іс-шарасы;

- тәлімгерлік жұмысты ұйымдастыру;
- Зияткерлік мектептердің өзін-өзі басқару органдарының жұмысын, сондай-ақ оқушылар қауымдастықтары арасындағы көшбасшылар форумын ұйымдастыру;

- ата-аналармен жұмыс істеу бағытындағы «Әлемдік кафе», «Тіздегі жара», «Құндылықтар кітабы» (ақпараттық сауаттылықты, оқу сауаттылығын, сыни ойлауды дамыту) іс-шараларды ұйымдастыру;

Зияткерлік мектептердің педагогтері практикалық сабақтар өткізіп, көрмелер ұйымдастырды, өткізілген іс-шаралардың материалдарымен бөлісті.

3.2. ЖАЗҒЫ МЕКТЕП ЖӘНЕ ЭЛЕКТИВТІ КУРСТАР

Жыл сайын жалпы білім беретін мектеп оқушылары үшін жазғы мектеп шеңберінде элективті курстар өткізіледі.

1. Ағылшын тілі элективті курсы оқушылардың тілді үйренуге деген ынтасын арттыру, білімдерін тереңдетіп, 4 (оқылым, айтылым, жазылым және тыңдалым) дағдыны жетілдіру мақсатында өткізіледі.

Курс 5-10-сыныптарда оқитын, әлеуметтік жағынан осал отбасылардан шыққан **528** оқушы үшін 17 Зияткерлік мектепте тегін өткізілді.

Курста интерактивті сабақтар, интерактивті онлайн ойындар, сын тұрғысынан ойлау сабақтары, шағын-дебаттар, дискуссиялар, рөлдік ойындар және шағын-жобалық жұмыстар өткізіледі.

2. Жаңартылған білім беру мазмұны енгізілгелі техникалық шығармашылық айтарлықтай дамып, оқушылар арасында үлкен сұранысқа ие болды. Атап айтқанда, ДББҰ әзірлеген «Робот техникасы» элективті курсы үшін Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерінің **3 000 информатика пәнінің мұғалімі** тренер ретінде дайындалды.

IX НАУРЫЗ КЕЗДЕСУЛЕРІ

«Ғарыш. Ғылым. Зият» тақырыбындағы IX Наурыз кездесулері жастар жылына және «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ-ның 10 жылдығына арналды.

Осы іс-шараға жалпы білім беретін мектеп оқушылары үлкен қызығушылық танытты: Қазақстанның барлық өңірлеріндегі **жалпы білім беретін 97 мектептен 108 оқушы қатысты.**

- Оқушыларды ғарыш және ғылым әлеміне қызықтыру мақсатында бірқатар айтулы іс-шаралар ұйымдастырылды, атап айтқанда: оқушылардың ғарышкерлермен, Қазақстанның халық батырлары Тоқтар Әубәкіров, Талғат Мұсабаев және Айдын Айымбетовпен кездесуі;

- Адамның ғарышқа ұшуы, астрономия және әлемдік деңгейде ғарыштың зерттелуі, ғарышкерлерді ұшыруға ғылыми тұрғыдан дайындау барысы, ғарыш технологиясын әртүрлі мақсаттарда пайдалану жөніндегі әлемдік сарапшылардың зерттеулері туралы дәрістер топтамасы.

- Байқоңыр қаласындағы В.Челомей атындағы мектеп-лицей сарапшыларының

және НЗМ физика пәні мұғалімдерінің шетелдік маман И. Дроздовскийдің қатысуымен өткізген телескопты құрастыру, ғарыштық модельдеу, қолда бар материалдардан планер құрастыру жөніндегі шеберлік сабағы.

- Қызылорда қаласындағы химия-биология бағытындағы Зияткерлік мектеп аумағында оқушылардың өздері қолдан жасаған зымырандарды іске қосу механизмдерінің көмегімен ұшыруы.

- Байқоңыр ғарыш айлағы тарихына арналған мұражайына экскурсия жасау, ғарыш айлағының тарихи нысандарына, оның ішінде «Боран» ғарыш кемесі және С. Королев пен Ю.Гагариннің мемориалдық үйлеріне бару.

Сонымен қатар оқушылар Қызылорда қаласы мен Қызылорда облысындағы «Қорқыт Ата» мемориалдық кешені, «Рухани жаңғыру» гуманитарлық зерттеулер орталығы, «IT park» секілді мәдени және тарихи орындарды аралады.

3.3. РОБОТ ТЕХНИКАСЫ

Тәжірибе тарату және ДББҰ-ның робот техникалық жүйелерін құру идеяларымен алмасу шеңберінде жалпы білім беретін мектептердің оқушылары мен мұғалімдерінің қатысуымен бірқатар іс-шаралар өткізілді:

• **«Мұғалімдерді World Robot Olympiad тапсырмаларын орындауға дайындау, жоғары деңгей» біліктілікті арттыру курсы**

ДББҰ филиалдарының қосымша білім беретін педагог мамандарын кәсіби тұрғыдан дамыту және оқушыларды кәсіби робот техникасы жарыстарына дайындауға ынталандыру мақсатында 2019 жылдың 12-17 наурызында Нұр-Сұлтан қаласындағы Халықаралық мектепте Ресей Федерациясы құрамасының тренері П.В. Томшиннің қатысуымен «Мұғалімдерді World Robot Olympiad тапсырмаларын орындауға дайындау, жоғары деңгей» атты біліктілікті арттыру курсы өткізілді.

Курсқа қатысушылар мына бағыттарда оқыды:

- роботтың қозғалыс динамикасына физикалық заңдардың әсері;
- автоматты басқару теориясының алгоритмдері;
- сенсорларды орналастыру геометриясының қозғалыс реттегішіне әсері;
- модульдік бағдарламалау (кіші бағдарлама);
- параллельді тапсырмалар;

- әртүрлі бағыттағы қозғалтқыштармен жұмыс істеу ерекшеліктері;
- датчиктердің шулы сигналдарын өңдеу алгоритмдері;
- датчиктерді білдірмей қолдану;
- параметрлік алгоритмдер;
- әртүрлі күйлер машинасы, міндеттер аясы;
- энергия жүйесінің робот динамикасына әсері.

Оқу барысында тыңдаушылар мынадай кәсіби құзыреттерді жетілдірді:

1) оқыту ісі бойынша:

- білім беруді ұйымдастырудың заманауи әдістері мен технологияларын қолдану дағдысы, әртүрлі білім беру бағдарламалары бойынша оқу үдерісінің сапасын диагностикалау және бағалау қабілеті;

- оқушылардың зерттеу жұмысын басқару қабілеті.

2) жобалық жұмыс бойынша:

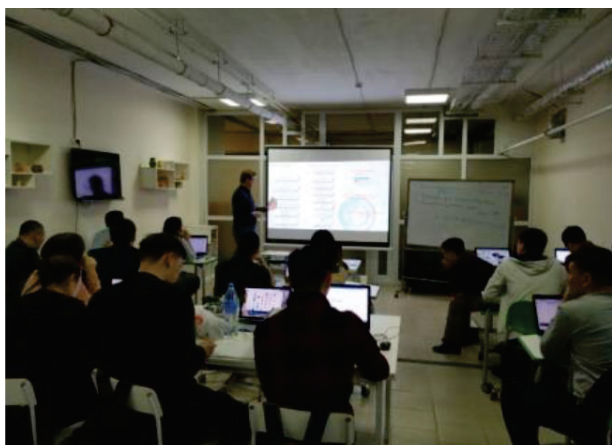
- білім беру бағдарламалары мен жекелеген оқу маршрутын педагогикалық жобалауға дайын болу;

3) әдістемелік жұмыс бойынша:

- оқытудың әдістемелік үлгілерін, әдістемелерін, технологияларын мен тәсілдерін әзірлеуге және іске асыруға, үдеріс нәтижелерін талдауға және оларды білім беру ұйымдарында қолдануға дайын болу.

Курс соңында **21 педагог маман** біліктілікті арттыру курсынан өткені жөніндегі сертификат алды.

• Олимпиадалар

2014 жылдан бастап ДББҰ World Robot Olympiad – WRO-ның (робот техникасы бойынша олимпиада) Қазақстандағы Ұлттық ұйымдастырушысы болып табылады.

WRO – 10 жастан 21 жасқа дейінгі оқушылар мен студенттерге арналған жарыс. WRO дегеніміз LEGO робот техникалық конструкторы пайдаланылатын жарыс, ол мынадай төрт санат бойынша өткізіледі: негізгі, шығармашылық,

студенттік және роботтар футболы.

Негізгі санаттың міндеті – белгілі бір тапсырманы орындайтын робот құрастырып, бағдарламалау. Оның өлшемдері шектеулі: 25х25х25 см.

Шығармашылық санатқа қатысушылар берілген тақырып бойынша жоба дайындайды. Негізгі және шығармашылық санаттардың тапсырмалары жыл сайын өзгертіліп, күрделендіріледі.

Роботтар футболына қатысу үшін команда дербес жұмыс істейтін екі робот (шабуылшы және қақпашы робот) дайындау керек, олар арнайы алаңда инфрақызыл сәулелі арнайы доппен қарсылас роботпен шайқасқа түседі.

ДББҰ Басқармасының 2015 жылғы 16 қыркүйектегі шешімімен (№48 хаттама) бекітілген Робот техникасынан олимпиада өткізу ережелері бойынша ДББҰ жыл сайын олимпиаданың облыстық және республикалық іріктеу кезеңдерін өткізеді.

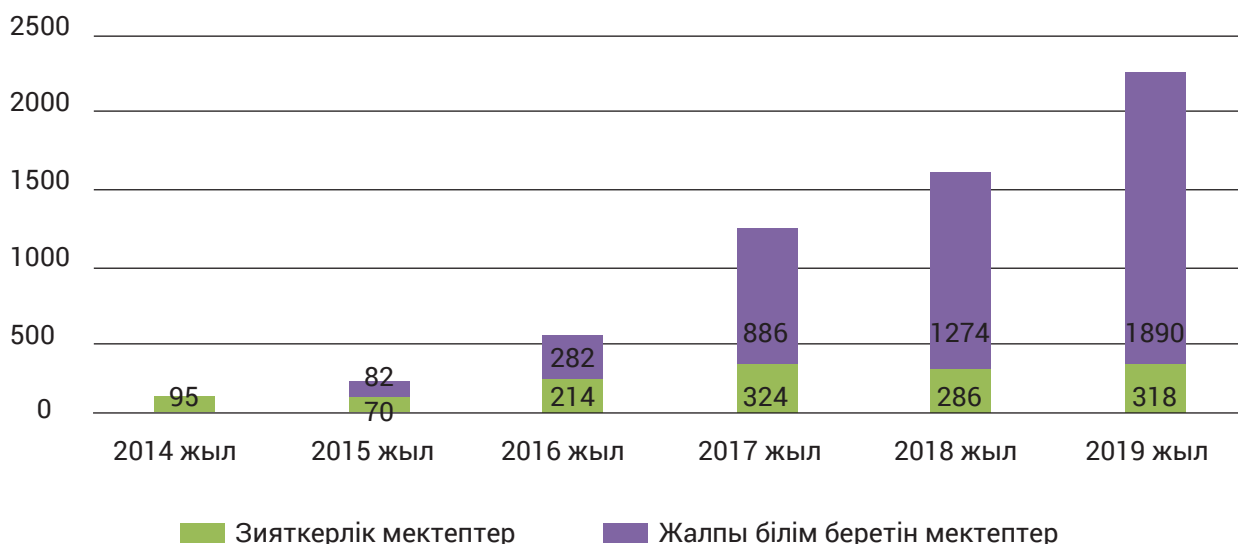
Республикалық олимпиада қорытындысы бойынша жүлделі орындарға ие болған командалар оқу-жаттығу жиындары

кезеңіне өтеді, мұнда WRO халықаралық олимпиадасына қатысатын Қазақстанның робот техникасынан құрама командасы жасақталады.

ДББҰ-ның 6 жыл бойы робот техникасынан облыстық және республикалық олимпиадалар өткізуі нәтижесінде робот техникасына қызығатын оқушылар саны артқаны байқалады:

- 2014 жылы Зияткерлік мектептердің 95 оқушысы қызығушылық танытса;
- 2015 жылы – 152 оқушы (70 – НЗМ-нан, 82 – жалпы білім беретін мектептерден);
- 2016 жылы – 496 оқушы (214 – НЗМ-нан, 282 – жалпы білім беретін мектептерден);
- 2017 жылы – 1210 оқушы (324 – НЗМ-нан, 886 – жалпы білім беретін мектептерден);
- 2018 жылы – 1560 оқушы (286 – НЗМ-нан, 1274 – жалпы білім беретін мектептерден);
- 2019 жылы – 2208 оқушы (318 – НЗМ-нан, 1890 – жалпы білім беретін мектептерден) қатысты.

WRO робот техникасынан олимпиадаға
қатысқан оқушылар саны

Робот техникасынан облыстық кезең

2019 жылдың 27 сәуірінде Назарбаев Зияткерлік мектептерінде «Ақылды қала» («Smart city») тақырыбында аймақтық жарыстар өтті.

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Павлодар қаласында өткен аймақтық робот техникасы олимпиадасына сапармен барды.

Олимпиаданың аймақтық іріктеу кезеңіне 2 208 оқушы қатысты (318 бала – Назарбаев Зияткерлік мектептерінің оқушылары, 1890 бала – еліміздің жалпы білім беретін мектептерінің оқушылары), олар бір күн бойы Regular elementary, Regular junior, Regular senior, Open elementary, Open junior, Open senior, WRO Football, WeDo regular, WeDo open және Еркін санаттарына қатысып, жарысты.

Бұл кезеңнің жеңімпаздары робот техникасы олимпиадасының республикалық кезеңіне қатысуға жолдама алды.

2019 жылы алғаш рет WeDo regular, WeDo open санаттарынан облыстық олимпиада өткізілді (1-қосымшада қатысушылар тізімі көрсетілген).

Робот техникасынан облыстық олимпиада

Павлодар қаласындағы химия-биология бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінде WRO-2019 ережесі аясында робот техникасынан республикалық олимпиада өтті. Республикалық олимпиадаға 238 оқушы қатысты, олардың ішінде: Назарбаев Зияткерлік мектептерінің 162 оқушысы және жалпы білім беретін мектептердің 78 оқушысы, 36 қыз және 202 ұл бала бар.

Биыл республикалық олимпиадада 4 санат белгіленді:

1. Regular (негізгі санат). Бұл санаттағы қатысушылар жасына қарай топтарға бөлініп, сәйкесінше тапсырма алды. Әр топ өздеріне алдын ала берілген тапсырманы орындайтын робот жинап, бағдарламалады:

а) Кіші жастағы балалар тобына берілген тапсырма – жолаушыларды бір жерден екінші жерге жеткізетін, дербес, жүргізушісі жоқ такси ретінде жұмыс істейтін робот жасау.

ә) Орта топқа берілген тапсырма – ескі шамдарды «ақылды» шамдарға ауыстыра алатын робот жасау. Робот қоймадан жаңа, «ақылды» жарық көздерін алып, оларды түрлі бөлмелерге (қызыл, көк, сары және жасыл аймақтар) жеткізуі тиіс. Сонымен қатар ол ескі шамдарды тауып, оларды қалдықтар аймағына жеткізу керек. Осылайша, робот ғимараттың жарықтандыру жүйесін жаңартып, энергияны үнемдеуге көмектеседі.

б) Үлкендер тобына берілген тапсырма – жаңа сымсыз тораптық құрылғылар мен олардың арасындағы оптикалық желіні орната отырып, қаланың желісін жаңартатын робот жасау.

2. Open WRO (шығармашылық санат) 2019 жылы командаларға басқару, жұмыс орны және білім беру саласында инновациялық идеялар ойлап табу ұсынылды, роботтар онда белгілі бір рөлді ойнайды. Командаларға ұсынылған үш саланың бірін немесе бірнеше салаға бағытталған жобаны таңдауға болады. Мысалы, басқару ісіне қатысты жаңа идеялар мен болашақтағы жұмыс орны арасындағы өзара байланыс.

3. WRO Football – қатысушылар футбол ойнайтын екі дербес роботтан екі топ жинауы тиіс. Дербес екі роботтан құралған екі команда инфрақызыл жарық шығаратын допты пайдаланып, бір-біріне көбірек гол соғуы керек.

4. Jasampaz (шығармашылық санат) – бұл санаттағы қатысушылар Arduino микроконтроллерін пайдаланып, «Ақылды қала» жобасын әзірледі.

48 оқушы Regular elementary, Regular junior, Regular senior, Open elementary, Open junior, Open senior, WRO football, Smart city (Arduino) санаттарында жеңімпаз атанып, жүлдегерге ие болды.

Ауыл мектептерін қолдау мақсатында 8 оқушы First Step Experience номинациясы бойынша Creativity Award, Girl power, Engineering Simplicity Honors Award жеңімпаздары атанды.

Жеңімпаздар дипломдар мен медальдарға ие болды, сонымен қатар байқаудың демеушілері – «Казинтерсервис» ЖШС, «Базисный магазин» ЖШС,

«LEGO Education» компаниясы және Касперский зертханасы (Қазақстан) жеңімпаздарға бағалы сыйлықтар берді (LEGO MINDSTORMS education EV3 базалық жинағы, LEGO MINDSTORMS education EV3 кеңейтілген жинағы, құлаққап, 3D-принтер, сымсыз зарядтағыш, MP3-плеер) (7 және 8-қосымшалар).

Олимпиаданың барлық қатысушылары, олардың жаттықтырушылары және төрешілер сертификаттармен марапатталды. Бұл жарыстың әрбір қатысушысына олимпиаданың белгішесі салынған атрибуттық жинақ (футболка және білезік), ал ұйымдастырушылар мен төрешілерге, БАҚ өкілдеріне таспалы бейджер берілді.

2019 жылдан бастап жалпыкомандалық есеп енгізіліп, көшпелі «Жеңімпаз кубогы» тапсырылатын болады. 2019 жылы жалпы командалық есепте мүшелері олимпиадада ең көп жүлделі орын алған Батыс Қазақстан облысының құрама командасы жеңімпаз атанып, WRO көшпелі кубогын иеленді.

Бірінші орын алған командалар робот техникасынан оқу-жаттығу жиынына қатысуға рұқсат алды.

Робот техникасынан оқу-жаттығу жиындары

«World Robot Olympiad 2019» финалына мықты ұлттық құрама топ жинап, дайындау мақсатында «NIS Ақпараттық технологиялар орталығы» жеке мекемесі (бұдан әрі – NIS АТО) робот техникасынан оқу-жаттығу жиындарын (бұдан әрі – ОЖЖ) ұйымдастырып, өткізді:

- Орел санаты – 2019 жылдың 5-10 тамыз аралығында Алматы қаласындағы химия-биология бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінде өтті;

- «Regular» және «WRO Football» санаттары – 2019 жылдың 15-23 тамыз аралығында Орал қаласындағы физика-математика бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебінде өтті.

«Regular» және «WRO Football» санаттарынан оқу-жаттығу жиынына жаттықтырушы ретінде Ресей Федерациясының Олимпиадалық құрамасының робот техникасы жаттықтырушысы П.В. Томшин шақырылды. Жиынға қатысушылардың түрлі алгоритмдермен, есептер декомпозициясымен және роботтың қозғалысындағы физиканың рөлі жөніндегі білімдері мен дағдыларын дамыту мақсатында кеңес беру жұмыстары жүргізілді.

Бағдарламаға сәйкес оқушылар мына бағыттарда білім алды:

- роботтың қозғалыс динамикасына физикалық заңдардың әсері;
- автоматты басқару теориясының алгоритмдері;
- сенсорларды орналастыру геометриясының қозғалыс реттегішіне әсері;
- модульдік бағдарламалау (кіші бағдарлама);
- параллельді тапсырмалар;
- әртүрлі бағыттағы қозғалтқыштармен жұмыс істеу ерекшеліктері;
- датчиктердің шулы сигналдарын өңдеу алгоритмдері;
- датчиктерді астарлы қолдану;
- параметрлік алгоритмдер;
- әртүрлі күйлер машинасы, міндеттер аясы;
- энергия жүйесінің робот динамикасына әсері.

Сонымен қатар оқушылар WRO тапсырмалары мен басқа да регламенттерді орындау бойынша әртүрлі тәсілдерді үйреніп, тапсырмаларды декомпозициялау, бағдарламалар мен құрылымдарды жөндеу, EV3 Basic бағдарламалаудың мәтіндік тілінде жұмыс істеу дағдыларын дамытты.

Ұлттық құрама құрамына ең мықты топтарды іріктеу мақсатында робот бағдарламасының алгоритміне әсер ететін қосымша тапсырмалар («тосынсыйлар») әзірленді. Қатысушылар күніне екі қосымша тапсырмадан орындады.

Үздік және тұрақты нәтиже көрсеткен командалар еліміздің ұлттық құрамасына кірді.

Робот техникасынан Дүниежүзілік олимпиаданың қорытынды кезеңі

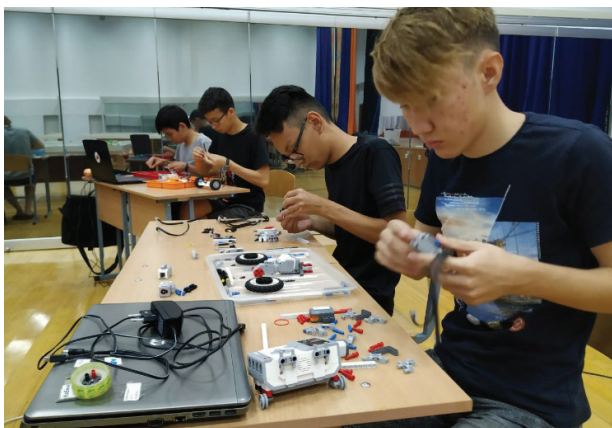
2019 жылдың 8-10 қараша аралығында Қазақстанның робот техникасынан құрама командасы Дьер қаласында (Венгрия) өткен World Robot Olympiad-2019 халықаралық олимпиадасына қатысты.

Ұлттық құраманың құрамына 20 оқушы кірді, олардың 16-сы НЗМ оқушылары, 4-уі жалпы білім беретін мектептердің оқушылары.

WRO-2019 сайысына 73 елден келген 424 топ қатысты.

Нәтижелер:

а) Талдықорған (Филимонов Даниил), Алматы (Дудченко Любовь) қалаларындағы ФМБ НЗМ және Талдықорған қаласындағы балаларға арналған NEXTROBOT зияткерлік дамыту орталығының (Пак Элина) құрама командасы шығармашыл ересектер категориясында күміс жүлдегер атанды.

ә) Көкшетау қаласының ФМБ НЗМ тобы (Кокорина Софья, Шиляев Георгий) 8-орынға ие болып, regular elementary category бойынша 92 команда арасында ТОП 8-ге кірді.

б) Орал қаласының ФМБ НЗМ тобы (Серік Санжар, Иманғали Мирас) 8-орынға ие болып, regular junior category бойынша 96 команда ішінен ТОП 8-ге кірді.

в) Нұр-Сұлтан қаласының ФМН НЗМ тобы (Айтжан Рахат, Оспанова Шырын) шығармашыл ересектер санатында 10-орынға ие болды.

г) Орал қаласының ФМБ НЗМ тобы (Баянов Жәңгір, Әлібеков Қайсар) роботтар футболы санатында Топ 16-ға енді.

ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫН КӘСІБИ ТҰРҒЫДАН ДАМУ

4.1

ҚР педагог кадрларының
біліктілігін арттыруға арналған
білім беру бағдарламалары

4.2

Тренерлер құрамын
дайындау

4.3

ҚР педагог мамандарының
біліктілігін арттыру

4.4

Курстық оқыту сапасына
мониторинг жүргізу

4.5

Педагог мамандарға әдістемелік
және курстан кейін қолдау
көрсету

Жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу аясында 2019 жылы ДББҰ Қазақстан Республикасы педагогтерінің кәсіби дамуы мен біліктілігін арттыруға қатысты жүйелі жұмысын жалғастырды.

Педагогикалық шеберлік орталығы 2019 жылы еліміздің **39 801 педагог маманы** үшін біліктілікті арттыру курстарын өткізді.

ҚР БҒМ-ның Орта білім берудің жаңартылған мазмұнына көшу кестесіне сәйкес ПШО педагог мамандардың біліктілігін арттыру бойынша қысқа мерзімді курстарды жалғастырды. 2019 жылы **29 143 педагог маман** әртүрлі бағдарламалар бойынша оқытылды. Бұл республиканың жалпы білім беретін мектептеріндегі педагогтердің жалпы санының (329 067 адам) 8,8%-ын құрайды.

2019 жылы ПШО алғаш рет мектепке дейінгі білім беру және тәрбиелеу ұйымдарының педагогтеріне арналған бағдарламаларды іске асыра бастады. Жаңа форматтағы курстардан балабақша, шағын орталықтар, балаларды мектепалды даярлау сыныптарында сабақ беретін **5 495 педагог маман** немесе Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі ұйымдарындағы барлық педагог мамандардың (90 671 адам) 6,1%-ы өтті.

ПШО жұмысының стратегиялық бағыттарын іске асыру шеңберінде жалпы білім беретін мектептердің **1 719 басшысы** үшін көшбасшылықты және менеджментті дамыту курстары өткізілді. Елдегі мектептердің (7 047) 24,5%-ы* осы бағдарлама бойынша оқытылды.

Бұдан басқа қазақстандық педагог мамандардың оқыту және оқу әдістемесі мен технологияларын тереңдететін жаңартылған деңгейлік курстар жалғастырылды. 2019 жылы **2 584 педагог маман**

(0,7%*), оның ішінде жалпы білім беретін мектептердің 2 104 мұғалімі мен зияткерлік мектептердің 480 педагог маманы оқытылды.

Орта білім берудің жаңартылған мазмұнын тарату мақсатында ПШО педагогикалық кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындары (**431 адам**) мен колледждерінің (429 адам) профессорлық-оқытушылық құрамынан **860 оқытушыға** курстар өткізді.

1-кесте. 2019 жылы ПШО курстарынан өткен педагогтер саны

№	Өңір	Әдістеме және технологиялар	Көшбасшылық және менеджмент	Білім беру мазмұнын жаңарту	Жоғары оқу орындары мен колледждердің ПОҚ-ы			Мектепке дейінгі білім беру бағдарламалары			Барлығы 2019 жылы	Барлығы 2018 жылы
					Барлығы	ЖОО	колледждер	Барлығы	Балабақша тәрбиешілері	Мектепке дейінгі дайындық педагогтері		
1	Нұр-Сұлтан қ.	138	6	755	45	27	18	228	148	80	1 172	1066
2	Алматы қ.	171	5	1 297	116	87	29	328	208	120	1 917	2270
3	Шымкент қ.	150	6	1 333	40	40	-	300	190	110	1 829	1943
4	Ақмола	148	211	1 707	55	19	36	254	164	90	2 375	2218

№	Өңір	Әдістеме және технологиялар	Көшбасшылық және менеджмент	Білім беру мазмұнын жаңарту	Жоғары оқу орындары мен колледждердің ПОҚ-ы			Мектепке дейінгі білім беру бағдарламалары			Барлығы 2019 жылы	Барлығы 2018 жылы
					Барлығы	ЖОО	колледждер	Барлығы	Балабақша тәрбиешілері	Мектепке дейінгі дайындық педагогтері		
5	Ақтөбе	130	123	1 643	52	26	26	273	178	95	2 221	2308
6	Алматы	276	137	3 171	49	20	29	487	292	195	4 120	4766
7	Атырау	98	19	1 044	35	16	19	214	142	72	1 410	1460
8	ШҚО	180	202	2 271	95	47	48	340	216	124	3 088	3147
9	Жамбыл	164	127	1 931	45	20	25	353	220	133	2 620	2899
10	БҚО	96	67	1 395	31	12	19	233	158	75	1 822	1872
11	Қарағанды	142	135	2 005	51	13	38	350	240	110	2 683	2613
12	Қостанай	84	193	1 422	61	23	38	237	162	75	1 997	1965
13	Қызылорда	150	17	1 665	46	21	25	374	234	140	2 252	2516
14	Маңғыстау	103	26	914	42	25	17	215	160	55	1 300	1336
15	Павлодар	131	132	1 196	39	21	18	298	188	110	1 796	1709
16	СҚО	93	222	1 393	30	14	16	198	133	65	1 936	1853
17	Түркістан	330	91	4 001	28	-	28	813	462	351	5 263	5831
Барлығы		2 584	1 719	29 143	860	431	429	5 495	3 495	2 000	39 801 (12,1%*)	41 772 (12,7%)

2019 жылы 2018 жылмен салыстырғанда тыңдаушылар санының азаюы орта білім беру мазмұнын жаңарту аясындағы курстарда пән мұғалімдері санының қысқаруымен түсіндіріледі, себебі 2015

жылдан бастап 95,2% педагог маман оқытылып қойған. Орта білім берудің жаңартылған мазмұны бағдарламасының курстарын 2020 жылы аяқтау жоспарланып отыр.

4.1. ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУҒА АРНАЛҒАН БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

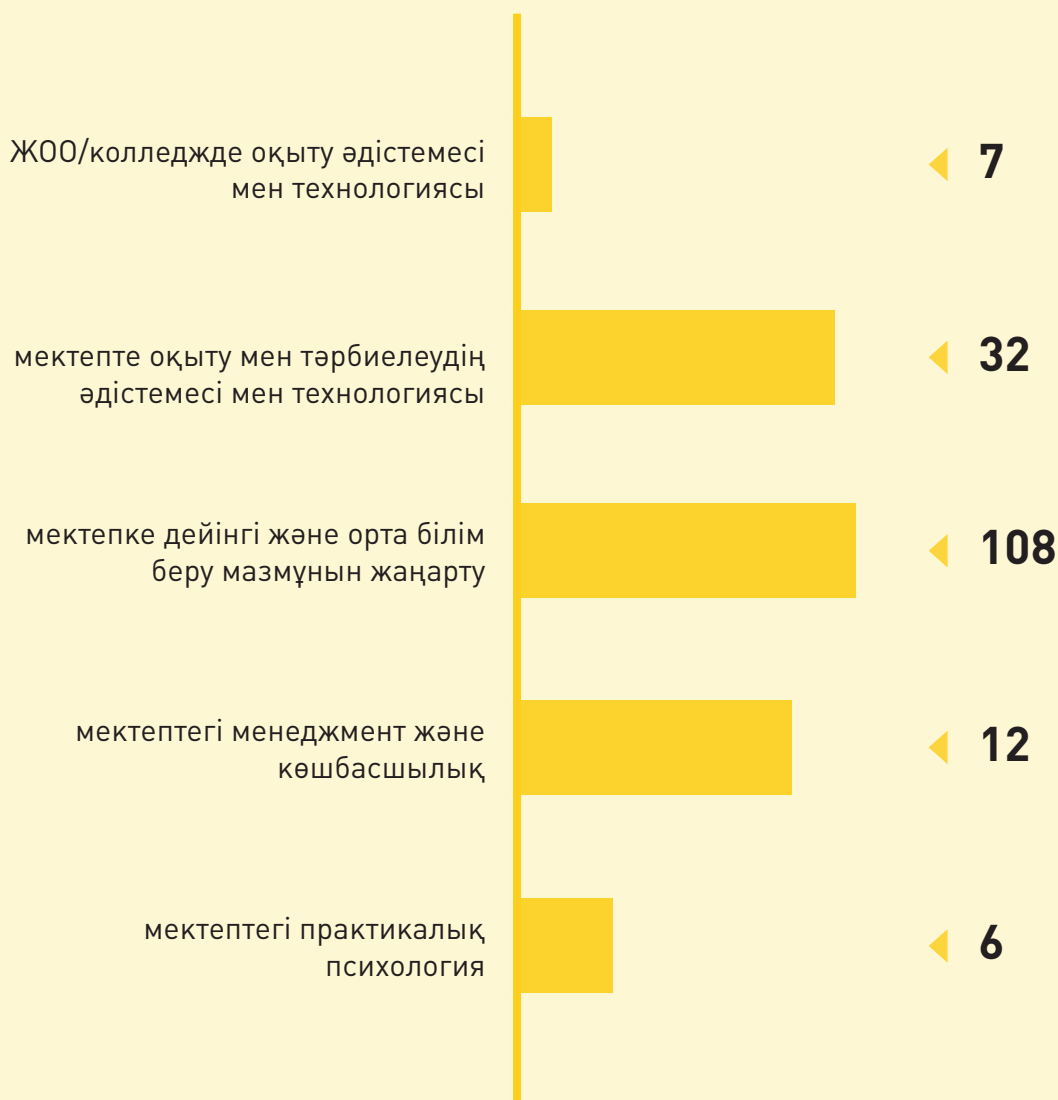
2019 жылы біліктілікті арттыру курстарының **27 бағдарламасы** әзірленіп, жетілдірілді, олардың ішінде:

- мектеп психологтеріне арналған бағдарламалар;
- кәсіптік бағдар беру жұмысы бойынша директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарларына арналған бағдарламалар;

- қолданбалы зерттеулер жүргізу әдістемесінен педагог кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылар құрамына арналған бағдарламалар;

- Зияткерлік және жалпы білім беретін мектептерде жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерден сабақ беретін мұғалімдерге арналған бағдарламалар.

2011 жылдан бастап ПШО педагог мамандардың келесі бағыттарда біліктілігін арттыру үшін 165 білім беру бағдарламасын әзірледі:

2019 жылы әзірленетін бағдарламалардың бағыттары кеңейтілді. Жаңа бағыттар білім беру жүйесінде маңызды болып табылатын мектептердегі тәрбие жұмысы мен психологиялық қызмет бағдарламаларын қамтиды.

Қазіргі заманғы ақпараттық технологиялар мүмкіндіктеріне байланысты аудиториялық бағдарламалармен қатар онлайн-форматтағы бағдарламалар да белсенді түрде әзірленіп, жүзеге асырылды. Жалпы білім беретін мектептерде жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерден сабақ беретін мұғалімдерге арналған қазақ және орыс тілдеріндегі бағдарламалар іске қосылды.

2019 жылы ACQUIN (Германия) аккредиттеу, сертификаттау және сапаны қамтамасыз ету институтымен бірлесіп білім беру бағдарламаларын халықаралық сертификаттау жұмыстары жалғастырылды.

Аталған институт сарапшыларының бағалауынша, 2019 жылы 4 бағдарлама сертификаттау туралы куәлік алды.

Сөйтіп 8 бағдарлама (2018 жылы сертификатталған 4 бағдарламамен бірге) халықаралық деңгейде сертификатталған:

- Педагог кадрлардың біліктілігін арттыратын «Тиімді оқыту» бағдарламасы (модернизацияланған деңгейлік бағдарлама);

- Педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыратын «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы» (жаңартылған деңгейлік бағдарлама);

- Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін ұйымдары басшыларының бағдарламасы; педагог мамандардың «Математика» пәнінен біліктілігін арттыру курсының бағдарламасы;

- Мектепішілік кәсіби даму курсының

«Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеулер» бағдарламасы;

- Балаларды мектепалды даярлау бойынша мектепке дейінгі ұйымдардың педагог мамандарына арналған біліктілікті арттыру курсының бағдарламасы;

- Педагогикалық кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындары мен колледж оқытушыларына арналған біліктілікті арттыру курстарының бағдарламасы.

Жаңа бағдарламаларды әзірлеу мақсатында ПШО қызметкерлері үшін сарапшылардың қатысуымен бірқатар семинарлар өткізілді:

- Финляндияның Ювяскула университеті сарапшыларымен тұжырымдамалар (құбылыстар) негізінде оқыту жөніндегі семинар. Бұл семинар STEM-оқыту бойынша білімді арттыруға бағытталған. Оған ПШО-ның 24 әзірлеушілері мен тренерлері қатысты. Семинар қорытындысы бойынша мектептердің білім беру үдерісіне енгізу мүмкіндігі қарастырылуда.

- АҚШ-тың Чапел-Хиллдағы Солтүстік Каролина университеті сарапшыларымен мектептегі көшбасшылық жөніндегі семинар.

4.2. ТРЕНЕРЛЕР ҚҰРАМЫН ДАЙЫНДАУ

ПШО жұмысының басты бағыты – Қазақстан Республикасының педагог мамандарының біліктілігін арттыру курстарын өткізетін тренерлер құрамын даярлау.

Қазақстан Республикасында орта білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде біліктілікті арттыру бағдарламаларын іске асыру үшін 2018-2019 жылдары «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы» АҚ, Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы және орта мектеп мұғалімдері арасынан 650 тренер даярланды.

2019 жылы іске асырыла бастаған біліктілікті арттыру бағдарламалары бойынша **280 тренер** дайындалды, оның ішінде:

- мектепке дейінгі ұйымдардың педагог қызметкерлерін келесі бағдар-

ламалар бойынша оқытатын **159 тренер**, оның ішіне:

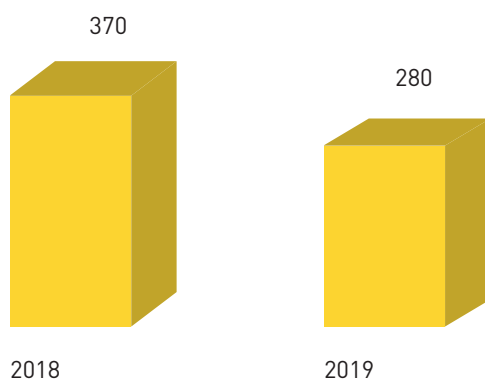
- мектепке дейінгі ұйымдарда қызмет ететін тәрбиешілердің біліктілігін арттыру курстары бағдарламасы бойынша – **79 тренер**;

- мектепке дейінгі ұйымдар мен шағын орталықтардағы балаларды мектепалды даярлауды ұйымдастыратын педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы бойынша – **80 тренер**;

- білім беру ұйымдары психологтерінің біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы бойынша – **37 тренер**;

- мектеп басшыларының оқушыларды кәсіби бағдарлау бойынша тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарларына арналған біліктілікті арттыру курстарының бағдарламасы бойынша – **84 тренер**.

1-диаграмма. 2018-2019 жылдары даярланған тренерлер саны

4.3 ПЕДАГОГ МАМАНДАРДЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

2018-2019 жылдары оқу мен оқытудың әдістемесі мен технологиялары бойынша біліктілікті арттырудың деңгейлік курстарында **5 332** педагог дайындалды, оның ішінде 2019 жылы – 2 584 адам, 2018 жылы – 2 748 адам). 2019 жылы мұғалімдер санының өсуі «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» бағдарламасының курстарына қатысқан мұғалімдер санының артуымен байланысты.

Мұғалімдерді оқытудың маңызды бөлігі – оларды курстан кейін қолдау, мұндағы басты мақсат – білім берудің жаңартылған мазмұны мәселелерінде педагогтерге уақытылы әдістемелік қолдау көрсету.

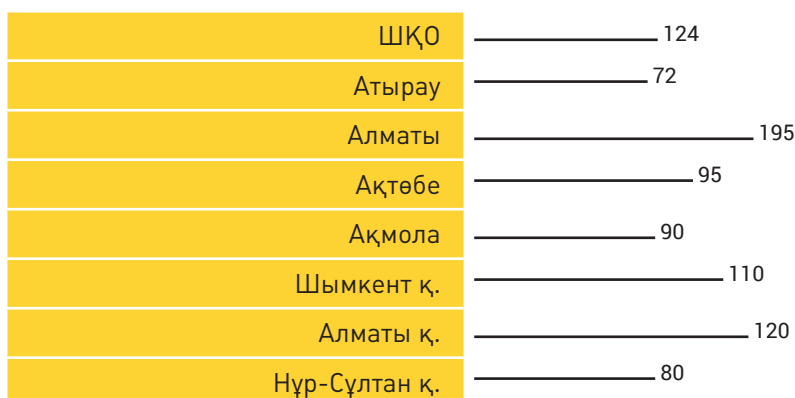
Мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламалары

2019 жылы ПШО 15 күннен 20 күнге дейін созылатын курстар арқылы мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің біліктілігін арттыру бағдарламаларын іске асыра бастады. Курстарда оқу арқылы тәрбиешілер мен мұғалімдер мектепке ауысатын балалардың бастапқы дағдыларын дамыту үшін оларға нені және қалай үйрету керектігін үйренеді.

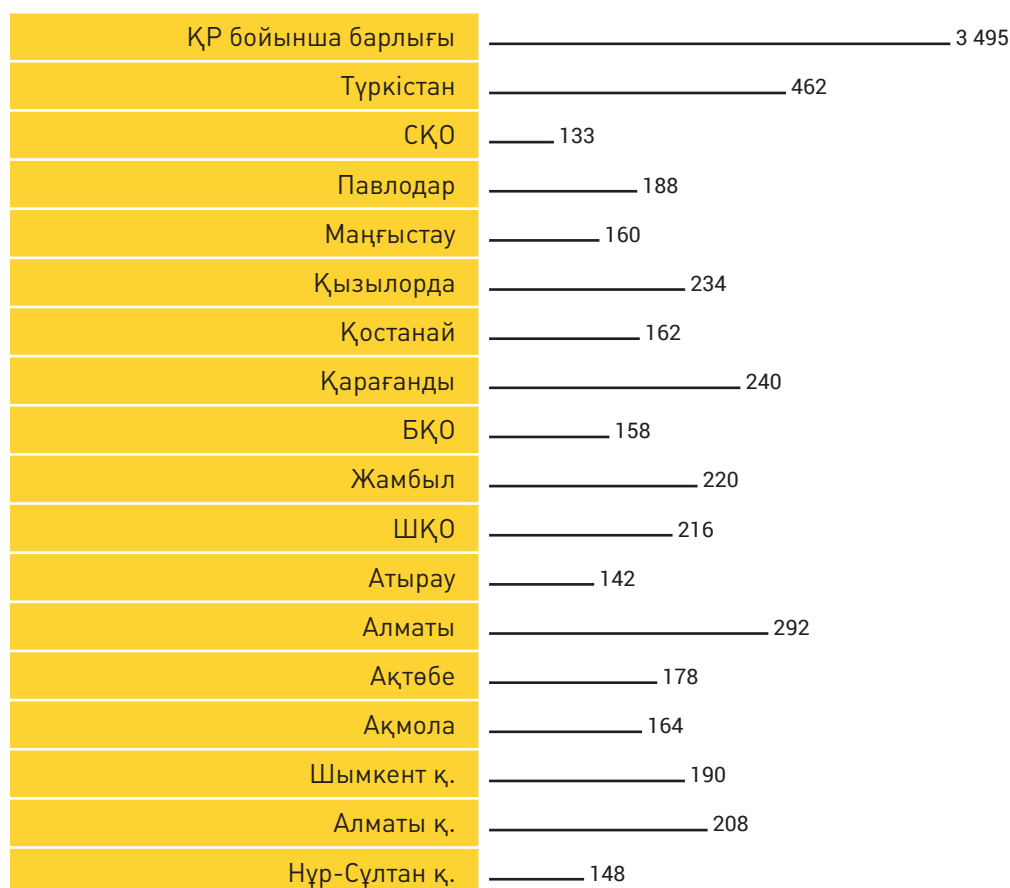
Курстар педқызметкерлердің 2 түріне, атап айтқанда, балабақша тәрбиешілеріне (**3 495** адам) және мектепке дейінгі ұйымдар мен балаларды мектепалды даярлау шағын орталықтарының педагогтеріне (**2 000** адам) арнап өткізілді. **5 495** педагог курстан өтті (елдегі мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің санынан 6,1% (90 671 адам).

2-диаграмма. 2019 жылы мектепке дейінгі ұйымдар мен мектепке дайындайтын шағын орталықтарда қызмет атқаратын педагогтердің саны

3-диаграмма. 2019 жылы оқытылған мектепке дейінгі ұйым тәрбиешілерінің саны

Орта білім мазмұнын жаңарту шеңберінде педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламалары

Оқытушылардың орта білім мазмұнын жаңарту бағдарламалары бойынша кәсіби біліктілігін арттыру курстарын өткізу жұмыстары жалғасуда.

Курстардың мақсаты – педагог мамандарды жаңартылған білім беру бағдарламалары мен енгізіліп жатқан

бағалау жүйесінің мазмұнымен таныстыру, түсіндіру және жаңа жағдайда оқу мен оқытуда педагогикалық шеберлікті жетілдіру.

2018-2019 жылдары орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында курстарда әртүрлі бағдарламалар бойынша барлығы **344 874 адам** оқыды, оның ішінде **ПШО-да – 146 747 педагог**, **«Өрлеу «БАҰО» АҚ-та 198 127 педагог.**

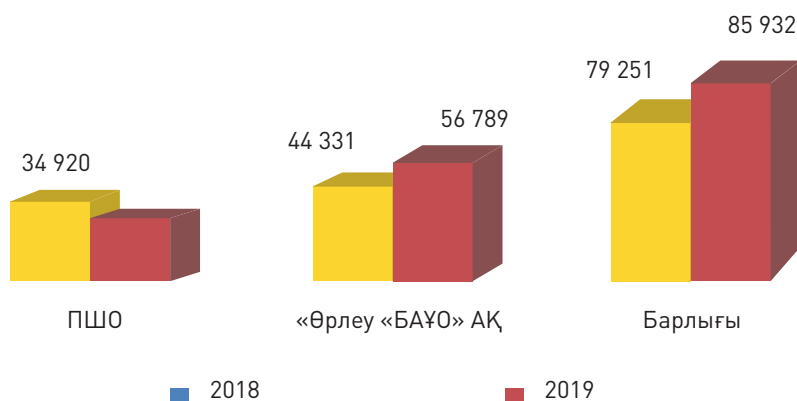
1-кесте. 2018-2019 жылдары орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында курстарда оқыған педагогтер саны

Жылдар	Оқығандардың жалпы саны (адам)	ҚР-дағы педагогтердің жалпы санынан үлесі (%)	Оқығандардың саны (адам)	
			ПШО	«Өрлеу» БАҰО АҚ
2018 ж.	79 251	24,08	34 920	44 331
2019 ж.	85 932	26,11	29 143	56 789
2018-2019 жж. барлығы	165 183	50, 19	64 063	101 120

2019 жылы ПШО және «Өрлеу «БАҰО» АҚ-да **85 932** педагог (26,11%), *оның ішінде* ПШО-да – 29 143 адам (8,85%), «Өрлеу «БАҰО» АҚ-та **56 789 адам** (17,26%) оқытылды.

2018 жылмен (79 251 адам) салыстырғанда 2019 жылы тыңдаушылар санының өсуін мектеп психологтері мен педагогтеріне кәсіптік бағдар беру бойынша оқыту жөніндегі жаңа бағдарламалардың енгізілуімен түсіндіріледі.

4-диаграмма. 2018-2019 жж. ПШО және «Өрлеу «БАҰО» АҚ-та жаңартылған бағдарламалар бойынша курстардан өткен педагогтер саны

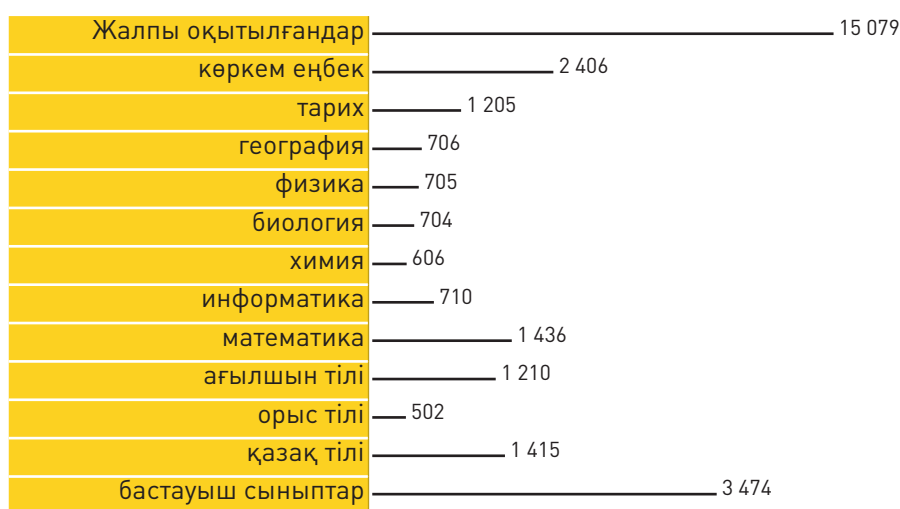
2-кесте. 2015-2019 жж. орта білім мазмұнын жаңарту шеңберінде ПШО курстарында оқыған педагогтер саны (санаттар бойынша)

Бағдарлама атауы	Оқытылды 2015-2019 жж.	Оның ішінде:	
		2019 ж.	2018 ж.
Білім беруді жаңарту аясындағы бағдарламалар:	146 747	29 143	34 920
пән мұғалімдері	74 400	15 079	24 596
зерттеу бойынша мектеп тренерлері	21 043	2 000	1 526
мектеп психологтері	1 000	1 000	-
критериалды бағалау үйлестірушілері	9 056	-	1 834
робот техникасы мұғалімдері	6 999	2 500	1 500
бағалау тапсырмаларын әзірлеушілер	8 511	4 256	4 255
мектеп басшыларының тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасарлары	20 051	1 000	1 000

мектеп басшыларының кәсіптік бағдар беру жұмысы жөніндегі орынбасарлары	2 900	2 900	-
ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің басшылары мен мамандары	442	258	-
облыстық басқармалар мен аудандық/қалалық білім беру бөлімдерінің әдіскерлері мен мамандары	2 345	150	209

Жазғы демалыс кезінде ПШО және оның филиалдарында **15 079** пән мұғалімі курстан өтті (ҚР-дағы пән мұғалімдері санының 5,2% [285 996 адам]).

5-диаграмма. 2019 жылы жаңартылған орта білім беру мазмұны бағдарламалары бойынша ПШО курстарында оқыған пән мұғалімдерінің саны

Курстардан өткен пән мұғалімдерінің арасында білім беру, өнер, әскери іс және спорт жүйесінің **мамандандырылған мектептерінің 80 педагогы** бар.

Курстар Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігімен келісе отырып, облыстық және қалалық

(Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент) білім беру бөлімдерінің республика мектептеріне орта білімнің жаңартылған мазмұнын тарату мақсатында ДББҰ-мен жасасқан ынтымақтастық туралы меморандумдар аясында ұйымдастырылады.

3-кесте. 2019 жылы орта білім мазмұнын жаңарту бағдарламалары бойынша ПШО курстарында оқыған мамандандырылған мектеп мұғалімдерінің саны

№ р/р	Мамандандырылған мектеп	Оқытылған мұғалімдер саны
	Нұр-Сұлтан қ.	12
1.	ҚазҰӨУ дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектеп-интернаты	3
2.	Генерал С.Қ. Нұрмағамбетов атындағы «Жас ұлан» республикалық мектебі	6
3.	Қазақ ұлттық хореография академиясы мектебі	2
4.	Республикалық физика-математика мектебі	1

	Алматы қ.	32
1.	Т. Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы мектебі	6
2.	А. Жұбанов атындағы дарынды балаларға арналған республикалық мамандандырылған музыкалық қазақ мектеп-интернаты	3
3.	К. Бәйсейітова атындағы дарынды балаларға арналған республикалық мамандандырылған музыкалық орта мектеп-интернаты	1
4.	Республикалық физика-математика мектебі	5
5.	Генерал С.Қ. Нұрмағамбетов атындағы «Жас ұлан» республикалық мектебі	4
6.	Абай атындағы дарынды балаларға арналған республикалық орта мектеп-интернаты	13
	Шымкент қ.	11
1	Генерал С.Қ. Нұрмағамбетов атындағы «Жас ұлан» республикалық мектебі	11
	«Балдәурен» республикалық оқу-сауықтыру орталығы:	25
1	Шортанды қ.	7
2	Қапшағай қ.	10
3	Түркістан қаласы	8
	Барлығы, ҚР бойынша	80

2018 жылдан бастап республика мектептерінде бағалаудың жаңа жүйесін енгізу аясында ПШО мен оның филиалдарында жалпы білім беретін мемлекеттік мектептердің пән мұғалімдеріне арналған «Бағалау тапсырмаларын әзірлеу және сараптау» бағдарламасы бойынша курстар ұйымдастырылды.

Бағдарлама іске асырылғалы екі жылда 8 511 пән мұғалімі оқытылды, оның ішінде 2018 жылы – 4 255 адам, 2019 жылы – 4 256 адам, бұл елдегі пән мұғалімдері санының 3,0%-ын құрайды.

4-кесте. 2019 жылы «Бағалау тапсырмаларын әзірлеу және сараптау» бағдарламасы бойынша ПШО курстарында оқыған пән мұғалімдерінің саны

№	Өңір	ҚР-дағы пән мұғалімдері, барлығы	Оқытылған пән мұғалімдер саны	Үлесі, %	Тарих	Математика	Информатика	Физика	Химия	География	Биология	Қазақ тілі	Орыс тілі	Ағылшын тілі
1	Нұр-Сұлтан қ.	7 340	123	1,7	20	17	8	10	6	8	8	15	14	17
2	Алматы қ.	15 185	227	1,5	22	35	13	14	10	18	13	50	23	29
3	Ақмола	13 604	201	1,5	24	32	12	12	12	12	12	40	27	18
4	Ақтөбе	14 907	231	1,5	27	34	13	20	20	14	20	30	28	25
5	Алматы	34 655	511	1,5	59	74	32	30	24	33	35	99	65	60
6	Атырау	9 602	145	1,5	17	22	9	9	9	9	11	26	17	16
7	ШҚО	20 177	305	1,5	34	30	25	28	22	26	27	44	31	38
8	Жамбыл	21 293	304	1,4	35	45	18	16	14	19	20	60	39	38
9	БҚО	11 810	181	1,5	21	28	10	11	11	12	12	35	22	19

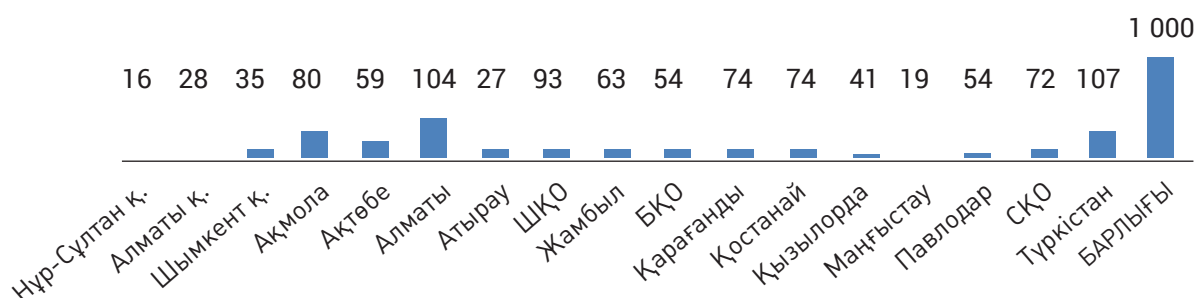

10	Қарағанды	17 387	273	1,6	27	41	17	17	13	17	19	57	35	30
11	Қостанай	11 752	174	1,5	19	26	9	11	9	11	13	37	23	16
12	Қызылорда	17 340	263	1,5	35	39	17	16	18	18	12	38	30	40
13	Маңғыстау	9 774	135	1,4	15	18	9	9	9	9	16	22	15	13
14	Павлодар	11 493	182	1,6	20	28	11	11	11	11	11	40	23	16
15	СҚО	10 213	156	1,5	17	22	10	10	10	10	10	30	22	15
16	Түркістан	44 598	633	1,4	75	105	30	45	45	45	45	93	75	75
17	Шымкент қ.	14 866	212	1,4	26	35	10	15	15	15	15	31	25	25
Барлығы:		285 996	4 256	1,5	493	631	253	284	258	287	299	747	514	490

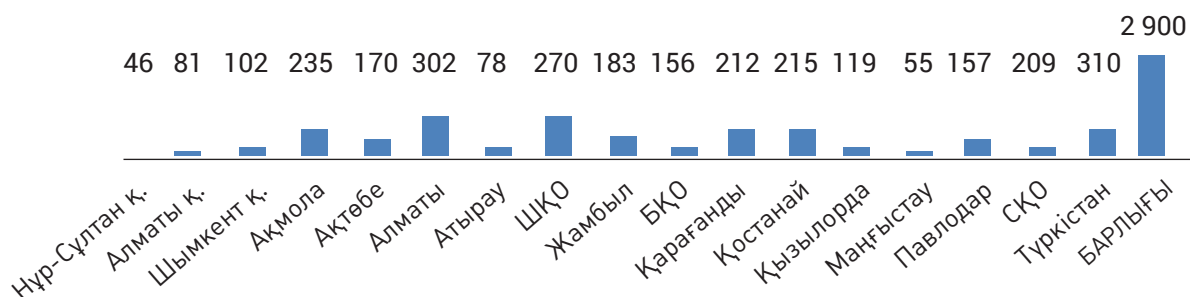
Бұдан басқа ПШО-да 2019 жылдан бастап еліміздің білім беру ұйымдарының оқушыларын кәсіптік бағдарлау психологтері мен педагогтерінің біліктілігін

арттыру бағдарламалары іске асырылуда. **1 000** психолог және мектеп басшыларының кәсіптік бағдар беру жұмысы жөніндегі **2 900** орынбасарлары оқытылды.

6-диаграмма. 2019 жылы ПШО курстарында оқыған психологтердің саны

7-диаграмма. 2019 жылы ПШО курстарында оқыған кәсіптік бағдар беру жұмысы бойынша мектеп басшылары орынбасарларының саны

Сондай-ақ 2019 жылы орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында ПШО облыстық, Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалалары білім басқармаларының, аудандық (қалалық) білім бөлімдерінің әдіскерлері мен мамандарын оқыту курстары жалғастырылды.

2018-2019 жылы **617** қызметкер оқытылды, оның ішінде 2019 жылы – **408** адам. 2019 жылы білім сапасын бағалау департаменттерінің қызметкерлерін оқытуға байланысты тыңдаушылар саны өсті.

5-кесте. 2019 жылы ПШО курстарында оқыған білім беру басқармасы, аудандық (қалалық) білім беру бөлімдері мен әдістемелік кабинет қызметкерлерінің саны

ББ, қалалық ББ, аудандық ББ, әдістемелік кабинеттердің басшылары, мамандары мен әдіскерлері (адам)					
барлығы	2015	2016	2017	2018	2019
2 787	749	877	544	209	408

Цифрлық экономика үшін адами капиталды дамытудың 2018-2020 жылдарға арналған Жол картасын іске асыру және мектеп оқушылары арасында медиасауаттылықты қалыптастыру мақсатында ПШО информатика пәнінің мұғалімдерін бағдарламалау, **робот техникасы және 3D басып шығару** жөніндегі білім беру бағдарламаларын жүзеге асыруда.

2019 жылы ПШО «Бағдарламалау, робот техникасы және 3D басып шығару» бағдарламасы бойынша еліміздің жалпы білім беретін мектептері мен қосымша

білім беру ұйымдарында қызмет ететін **2 500** информатика және робот техникасы пәндерінің мұғалімдері үшін **9 күндік курстар өткізді**. 3D жобалау курсының ерекшелігіне байланысты 2018 жылмен салыстырғанда (1 500 адам) 2019 жылы тыңдаушылар саны айтарлықтай өсті.

Оқу соңында сауалнамаға жауап берген 86,7% тыңдаушылардың пікірінше, курс бағдарламасы – оқушыларда шығармашылық, жобалық зерттеу және конструкторлық дағдыларды қалыптастыруға көмектесетін әдістемелік ресурс.

8-диаграмма. 2018-2019 жылдары ПШО-ның «Робот техникасы, бағдарламалау және 3D басып шығару» бағдарламасы курстарында оқыған педагогтер саны

9-диаграмма. 2019 жылы ПШО курстарынан өткен информатика және робот техникасы мұғалімдерінің саны

БАРЛЫҒЫ	2 500
Туркестан облысы	375
СҚО	75
Павлодар облысы	76
Манғыстау облысы	90
Қызылорда облысы	172
Қостанай облысы	90
Қарағанда облысы	160
БКО	100
Жамбыл облысы	160
ШҚО	215
Атырау облысы	160
Алматы облысы	270
Ақтөбе облысы	130
Ақмола облысы	100
Шымкент қ.	145
СҚО	120
Нұр-Сұлтан қ.	62

Педагогикалық кадрлардың оқу мен оқытудың әдістемесі мен технологиясы бойынша біліктілігін арттыру білім беру бағдарламалары: «Тиімді оқыту», «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы», «Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы»

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 18 қаңтардағы №18 бұйрығымен бекітілген «Педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы» ережесіне сәйкес елімізде жыл сайын «Тиімді оқыту», «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы», «Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы»

бағдарламалары бойынша педагогтердің оқыту әдістемесі мен технологиясы бойынша біліктілігін арттырудың ұзақ мерзімді курстары ұйымдастырылды.

Оқыту және оқу әдістемесі мен технологиялары бойынша курс бағдарламаларының мазмұны пән мазмұнына сәйкестендірілді: мұғалімдер оқытудың белсенді әдістері мен тәсілдерін, сыни ойлауды, сабақты жоспарлауда оқушылардың жас ерекшеліктерін есепке алуды, сабақта АКТ қолдануды үйренді.

2018-2019 жылдар аралығында **5 332** педагог, оның ішінде НЗМ-ның 736 педагогы жаңартылған деңгейлік курстарын аяқтады (ҚР педагогтер санының 1,62%). **2018 жылы – 2 748 адам және 2019 жылы – 2 584 адам.**

1-кесте. Оқу және оқытудың әдістемесі мен технологиясы бағдарламалары бойынша оқытылған жалпы білім беретін мектеп мұғалімдерінің саны

№	Бағдарлама атауы	Оқығандардың саны (адам)		
		2012-2019 жылдары, барлығы	оның ішінде	
			2018 ж.	2019 ж.
1	«Тиімді оқыту»	10 701	1 173	1 282
2	«Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы»	6 813	1 061	800
3	«Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы»	16 016	514	502
	БАРЛЫҒЫ:	33 530	2 748	2 584

2-кесте. Оқу мен оқытудың әдістемесі мен технологиясы бағдарламалары бойынша оқытылған жалпы білім беретін мектеп мұғалімдерінің саны

№	Бағдарлама атауы	Оқығандардың саны (адам)		
		2012-2019 жылдары, барлығы	оның ішінде	
			2018 ж.	2019 ж.
1	«Тиімді оқыту»	2 861	177	480
2	«Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы»	611	63	-
3	«Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы»	249	16	-
БАРЛЫҒЫ:		3 721	494	256

Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдары басшыларының біліктілігін арттыру бағдарламалары

Жалпы білім беру ұйымдары басшыларының біліктілігін арттыру бағдарламалары толық жинақты (ТЖМ) және шағын жинақты мектептердің (ШЖМ) басшылары үшін екі бағытта ПШО және оның Алматы, Орал қалаларындағы филиалдарының ұзақ мерзімді курстарында жүзеге асырылды.

Курстар мектеп ауқымын ескере отырып, қазіргі күнгі мектеп басшыларының көшбасшылық және менеджмент, стратегиялық жоспарлау және білім беру үдерістерін болжау саласындағы негізгі құзыреттілігін дамытуға бағытталған.

2019 жылы мектеп басшыларына арналған курстарда **1 727** адам оқыды (ҚР мектептер санының 24,52%), оның ішінде ТЖМ – **254** адам, ШЖМ – **1 464** адам.

Олардың ішінде 1 188 басшы курсты толығымен (9 ай) оқып шықты (ҚР-дағы мектептер санының 16,92%). Оқуды 2018 жылы бастаған **737** басшы және 2019 жылы бастаған **451** басшы аяқтады. Сонымен қатар **530** басшы аудиториялық оқуды тәмамдады (курс толығымен 2020 жылы аяқталады).

2018-2019 жылдары мектеп басшыларына арналған курстарды **1 967** адам оқып шықты (жалпы мектептер (7 047) санының 27,91%-ы).

3-кесте. ПШО курстарында оқыған мектеп басшыларының саны

Тыңдаушылар санаты	Оқығандардың саны (адам)		
	барлығы 2014-2019 жылдары	оның ішінде	
		2018 ж.	2019 ж.
Толық курсты аяқтау			
ТЖМ жетекшілері	4 585	249	162
ШЖМ басшылары	1 026		1 026
Барлығы:	5 611	249	1 188
Аудиториялық оқуды аяқтау (мектепте 6 ай тәжірибеден өту)			
ТЖМ жетекшілері	92		92
ШЖМ басшылары	438		438
Барлығы:	530		530
БАРЛЫҒЫ:	6 141	249	1 718

Жоғары оқу орындары мен колледждерінің профессор-оқытушылар (ПОҚ) құрамын оқыту бағдарламалары

2015 жылдан бастап ПШО жалпы білім беретін мектеп педагогтарының біліктілігін арттыру курстарымен қатар педагогикалық кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындары мен колледждердің профессор-оқытушылар құрамының біліктілігін арттыру курстары белсенді түрде өткізіліп тұрады.

Орта білім беру мазмұнын жаңартуға байланысты ауқымды іс-шаралар шеңберінде НЗМ-ның тәжірибесін ЖОО мен колледждер жүйесіне таратудың мақсаты – деңгейлік білім беру (орта, кәсіптік-техникалық және жоғары) бағдарламалары арасындағы сабақтастықты және жаңа жағдайда педагогикалық кадрлерді

даярлау сапасын жақсарту.

2019 жылы педагогикалық шеберлік орталығы ЖОО мен колледждердің профессорлары мен оқытушыларына арналған біліктілікті арттыру курстарын екі бағытта ұйымдастырды:

– оқу және оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша;

– жаңартылған білім беру мазмұны бойынша.

– 2018-2019 жылдар аралығында 1 984 мұғалім, оның ішінде 2019 жылы – 860 адам оқытылды (431 адам – 20 ЖОО-дан, 429 адам – 26 колледжден). 2018 жылмен (1 124 адам) салыстырғанда 2019 жылы жоғары оқу орындары мен колледждерде қызмет атқаратын ПОҚ контингентінің қысқару себебі – бұл курстар 2015 жылдан бастап іске асырылып келеді.

4-кесте. 2015-2019 жылдары ПШО курстарынан өткен ЖОО және колледж оқытушыларының саны

№	Білім беру ұйымы	Барлығы	2015-2019 жж.		Соның ішінде жылдар бойынша								
			әдістеме және технологиялар	жаңартылған мазмұн	әдістеме және технологиялар	әдістеме және технологиялар	жаңартылған мазмұн (бастауыш мектеп)	әдістеме және технологиялар	жаңартылған мазмұн (бастауыш мектеп)	әдістеме және технологиялар	жаңартылған мазмұн (бастауыш мектеп)	әдістеме және технологиялар	жаңартылған мазмұн (бастауыш мектеп)
1	ЖОО	1 740	878	862	298	248	36	101	54	201	371	30	401
2	колледждер	1 381	579	802	0	250	0	100	50	199	353	30	399
БАРЛЫҒЫ		3 121	1 457	1 664	298	498	36	201	104	400	724	60	800

4.3.1. БІЛІМ БЕРУ (ЖАҢАРТЫЛҒАН ДЕҢГЕЙЛІК) БАҒДАРЛАМАЛАРЫ БОЙЫНША БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСТАРЫ АЯСЫНДА МҰҒАЛІМДЕРДІ БАҒАЛАУ

Педагогикалық өлшеулер орталығы білім беру (жаңартылған деңгейлік) бағдарламалары бойынша жүргізілген біліктілікті арттыру курстары аясында мұғалімдерді үш компонент арқылы бағалайды: портфолио, презентация, біліктілік емтиханы.

2019 жылы 2 435 педагог «Тиімді оқыту», «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы», «Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы» бағдарламалары бойынша бағаланды, оның ішінде 2 093 педагог сертификаттауға ұсынылды (1-кесте).

1-кесте. 2019 жылы бағалаудан өткен және сертификаттауға ұсынылған педагогтердің саны (оқу бағдарламалары бойынша)

Бағдарлама	Бағалау үдерісінен өткен педагогтер саны	Сертификаттауға ұсынылған педагогтер саны	%
«Тиімді оқыту»	877	808	92,13%
«Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы»	945	852	90,16%
«Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы»	613	433	70,64%
Барлығы	2 435	2 093	Орта есеппен - 85,95%

Мұғалімдердің басым көпшілігі «Тиімді оқыту» бағдарламасынан сертификаттауға ұсынылған. Ал «Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы» бағдарламасы бойынша сертификаттауға ұсынылғандардың саны аз, себебі бұл бағдарламада біліктілік емтиханынан өту балы «Тиімді оқыту» және «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» бағдарламаларына қарағанда жоғары.

Барлық үш бағдарламада да сертификаттауға ұсынылған педагогтердің пайызы 2018 жылмен салыстырғанда жоғары: «Тиімді оқыту» бағдарламасы – 1,22%-ға, «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» бағдарламасы – 10,68%-ға, «Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы» – 10,8%-ға ұлғайды.

2-кесте. 2018 және 2019 жылдары сертификаттауға ұсынылған педагогтер саны

Бағдарлама	Бағалау үдерісінен өткен педагогтер саны		Сертификаттауға ұсынылған педагогтар саны		%	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
«Тиімді оқыту»	1 057	877	961	808	90,91%	92,13%
«Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы»	1 053	945	837	852	79,48%	90,16%
«Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы»	772	613	462	433	59,84%	70,64%
Барлығы:	2 829	2 435	2 260	2 093	76,74	85,95

Сертификаттауға ұсынылған педагогтердің орташа саны 2019 жылы 85,95%-ды құрады.

Біліктілік емтиханының нәтижелерін талдау қорытындысы бойынша оқыту орталықтарына педагогтерді оқыту

сапасын жақсарту жөніндегі аналитикалық есеп берілді.

Тестіні онлайн-форматта өткізуге мүмкіндік беретін платформа жаңартылуда, осылайша 2020 жылы деректерді жинау мен өңдеуді автоматтандыруға болады.

4.3.2. ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН ҰЙЫМ БАСШЫЛАРЫН БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСТАРЫ АЯСЫНДА БАҒАЛАУ

Нұр-Сұлтан, Алматы, Орал қалаларында орналасқан ПШО филиалдарында Қазақстан Республикасы оқу орындарының басшыларына (бұдан әрі – менеджерлер) арналған білім беру бағдарламасы курстарын өткен педагог мамандар портфолио негізінде бағаланады.

2019 жылы толық жинақты және шағын жинақты мектептердің басшылары

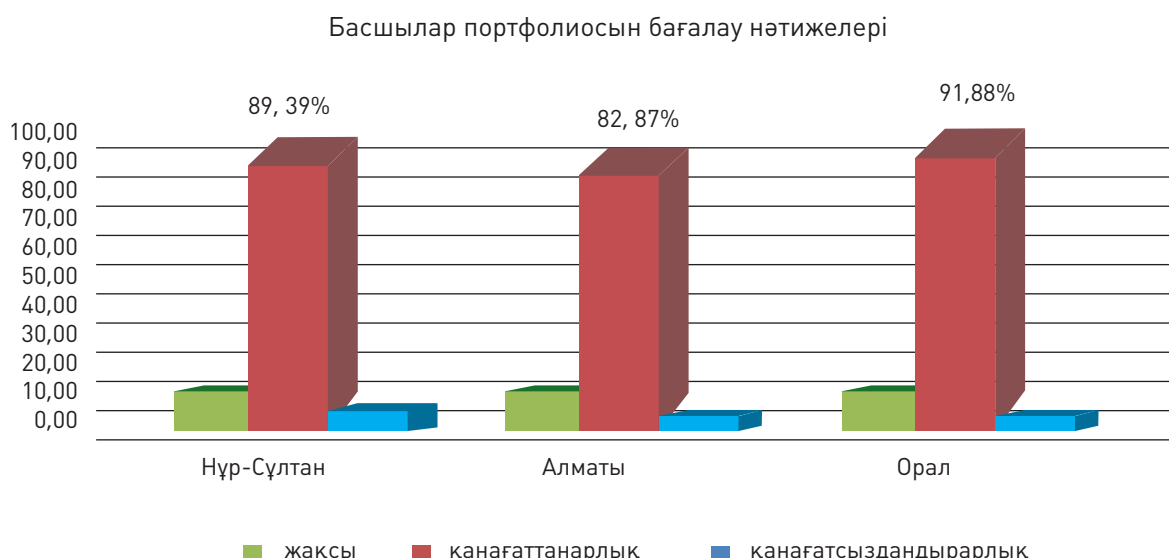
үш кезеңмен (потокпен) бағаланды. 986 басшы бағаланып, оның ішінде 960 сертификаттауға ұсынылды. Үздік нәтижені Алматы (жалпы санның 99,2% -ы) және Орал (жалпы санның 98,14% -ы) қалаларындағы ПШО филиалдары көрсетті, төмен нәтиже – Нұр-Сұлтан қаласындағы ПШО-да байқалды (жалпы санның 96,35% -ы).

3-кесте. Портфолиосы бағаланған басшылар саны (аймақ бойынша 3 кезең)

Оқу орталығы	Бағалау рәсімінен өткен басшылар саны	Сертификаттауға ұсынылған басшылар саны	%
ПШО филиалы (Алматы қ.)	250	248	99,2 %
ПШО (Нұр-Сұлтан)	575	554	96,35 %
ПШО филиалы (Орал қ.)	161	158	98,14 %
Барлығы	986	960	орта есеппен - 97,9 %

91 басшының портфолиосы «жақсы», ал 869-дікі «қанағатсыздандырырлық» деп бағаланды.

1-диаграмма. Басшылардың портфолиосын бағалау нәтижелері (өңірлер бойынша)

Курсты оқығандар арасында портфолиосы «жақсы» деген баға алғандарды пайызбен көрсететін болсақ, Нұр-Сұлтан қ. – 6,96%, Орал қ. – 6,88%, Алматы қ. – 15,94%, бұл қалған филиалдармен салыстырғанда 9%-ға жоғары. «Қанағаттандырарлық» баға алғандар арасындағы айырмашылық 6-9%-ды құраса, «қанағатсыздандырарлық» баға алғандар арасындағы айырмашылық аз.

Портфолионы бағалау нәтижелерін талдайтын болсақ, мынадай компонент бойынша басшылар:

- Нұр-Сұлтан қаласында (мектеп тәжірибесін зерттеу негізінде рефлексивті есеп бергені үшін);

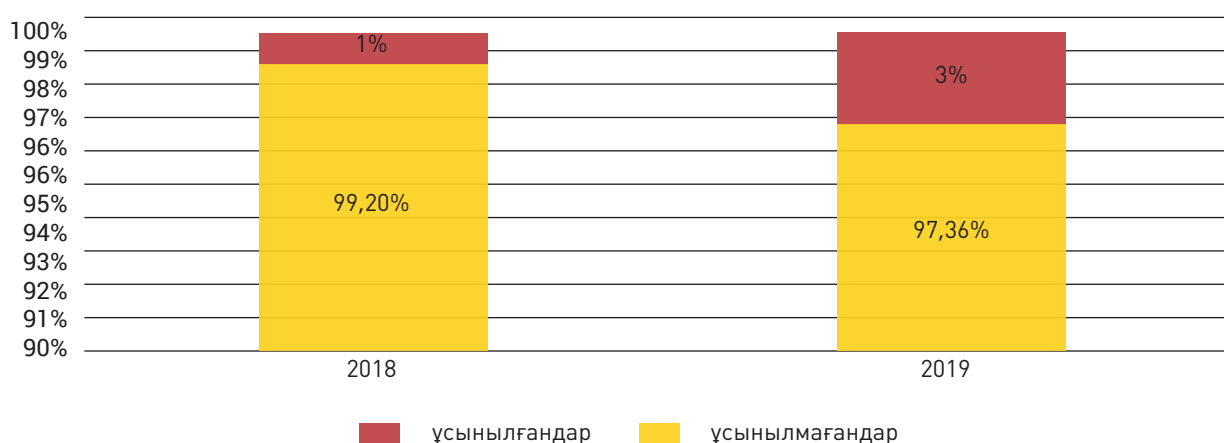
- Алматы қаласында (мектеп дамуын жоспарлап көру үдерісі туралы рефлексивті есеп бергені үшін) жоғары баға алғандығын байқаймыз.

Басшылар алдын ала зерттеу нәтижелерін, мектеп мұғалімдерінің даму басымдықтарын және мектептің даму жоспарын болжай отырып, жоспарлауды жүзеге асыру бойынша рефлексивті есептер жазуда қиналатыны анықталды.

Басшылар портфолиосын бағалау нәтижесінде оқу орталықтарына 3 аналитикалық есеп ұсынылды, онда оқыту бағдарламасын жақсарту жөнінде ұсыныстар көрсетілген.

2018-2019 жж. өткізілген бағалауға сәйкес 1955 басшы сертификаттауға ұсынылып, 34 адам ұсынылмады.

2-диаграмма. 2018 ж. және 2019 ж. сертификаттауға ұсынылған және ұсынылмаған басшылар санының салыстырмалы деректері (% арақатынас)

2019 жылы сертификаттауға ұсынылған басшылар саны 2018 жылмен салыстырғанда 2%-ға азайды. Бұл шағын жинақты мектеп басшылары санының артуымен түсіндіріледі, олардың аралық көрсеткіштері мен алдын ала нәтижелерді

талдау бойынша жасаған қорытынды есептерінен мектептің даму жоспарының эволюциясы мен оны іске асыру жөніндегі рефлексивті есептерді жазуға қиналатынын байқадық.

4.3.3. БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСТАРЫ АЯСЫНДА ТРЕНЕРЛЕРДІ БАҒАЛАУ

2019 жылы «Тиімді оқыту», «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» және «Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы» білім беру бағдарламалары бойынша 140 тренер портфолиосы бағаланды.

Бағалау нәтижесінде 55 тренер қайта сертификаттауға, 2 тренер басқа бағдарламаны растауға ұсынылды.

Басшыларға арналған курстарды өткізетін 23 тренердің портфолиосы бағаланды. Бағалау нәтижесі бойынша 11 тренер қайта сертификаттауға ұсынылды.

1-кесте. 2018-2019 жылдары сертификаттауға, қайта сертификаттауға және басқа бағдарламаны растауға ұсынылған тренерлер саны (оқу бағдарламалары бойынша)

Білім беру бағдарламасы	Сертификаттау				Қайта сертификаттау				Басқа бағдарламаны растау			
	ұсынылды		ұсынылмады		ұсынылды		ұсынылмады		ұсынылды		ұсынылмады	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Тиімді оқыту	1	-	-	-	8	20	-	-	1	-	1	-
Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы	1	-	-	-	24	13	1	-	6	2	-	-
Мұғалімнің педагогикалық қоғамдастықтағы көшбасшылығы	1	-	-	-	6	12	-	-	2	-	1	-
Басшыларға арналған курстар	-	-	-	-	5	10	-	-	4	-	-	-
Барлығы	3				43	55	1		13		2	

Жалпы, тренерлер тәжірибесін бақылау және сертификаттау/қайта сертификаттау мақсатында олардың портфолиосын бағалау нәтижелеріне сүйенсек, портфолиода рефлексия мен жеке дамудың мықты дәлелдері, сондай-ақ мұғалімдерді оқыту сапасын бағалау қамтылған. Бұл оқыту тәсілдерінің тиімділігі туралы нақты

тұжырымдармен, практиканың күшті және әлсіз жақтарын көрсетумен, қайта сертификаттауға дейінгі кезеңде алынған тәжірибенің мұғалімдердің соңғы легін оқытуға әсерін анықтаумен расталады. Жоспарланып отырған өзгерістер анықталған қиындықтарға сәйкес келеді.

4.3.4. ОРТА БІЛІМ МАЗМҰНЫН ЖАҢАРТУ АЯСЫНДА БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСТАРЫНАН ӨТКЕН ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕП ПЕДАГОГТЕРІН БАҒАЛАУ

2019 жылы ДББҰ-ның «Педагогикалық өлшеулер орталығы» филиалы Қазақстан Республикасының орта білім мазмұнын жаңарту аясында жалпы білім беретін мектептерде қызмет атқаратын педагог мамандарға арналған біліктілікті арттыру курстарынан өткен 73 241 тыңдаушының (оның ішінде 1 490 тыңдаушы қайта бағалаудан өткен) презентацияларын бағалады.

1-2 апталық курстарда сабақты жоспарлау бойынша презентацияны қорғау педагогикалық тәсілдерді, төрт критерий

бойынша жаңартылған бағдарламаға сәйкес критериалды бағалау жүйесін түсіну мен қолдануды бағалауды көздейді:

- 1) сабақ мақсаты;
- 2) белсенді оқыту әдістері;
- 3) саралау әдістері;
- 4) критериалды бағалау.

3-4 апталық курстарда, төрт критерийден басқа, бесінші критерий – сабақты жоспарлауға микрооқытудың әсері туралы жасаған қорытындылары бағаланады.

Бағаланған жұмыстар:

- «Өрлеу» БАҰО» АҚ-да оқытудан

өткен педагог мамандардың 56 697 таныстырылымы, олардың 55 384-і сертификаттауға ұсынылды;

- Педагогикалық шеберлік орталығында оқыған педагог мамандардың 15 054 таныстырылымы, олардың 14 622-сі сертификаттауға ұсынылды (қайта бағалауды есепке алмағанда).

Педагогикалық шеберлік орталығында оқытудан өткен тыңдаушылар қатарынан сертификаттауға ұсынылғандардың басым бөлігі Түркістан облысынан (99,20%), аз бөлігі Алматы облысынан (94,77%). «Өрлеу» БАҰО бойынша ең жоғары көрсеткіш Нұр-Сұлтан қаласында (99,36%), ал ең төмен көрсеткіш Маңғыстау облысында (95,51%) тіркелді.

1-кесте. Өңірлер бойынша сандық деректер

Өңір	ПШО		Өрлеу		ПШО	Өрлеу
	Бағалау рәсімінен өтті	Сертификаттауға ұсынылды	Бағалау рәсімінен өтті	Сертификаттауға ұсынылды	%	
Ақмола	825	783	2 608	2 559	94,91	98,12
Ақтөбе	806	795	3 052	2 936	98,64	96,20
Алматы	1645	1559	6 835	6 689	94,77	97,86
Атырау	524	512	1 877	1 839	97,71	97,98
Шығыс Қазақстан	1083	1070	3 623	3 560	98,80	98,26
Жамбыл облысы	1040	1009	4 323	4 264	97,02	98,64
Батыс Қазақстан	652	645	2 427	2 354	98,93	96,99
Қарағанды	1084	1060	3 316	3 270	97,79	98,61
Қостанай	627	622	2 218	2 178	99,20	98,20
Қызылорда	896	860	3 579	3 518	95,98	98,30
Маңғыстау	505	493	2 025	1 934	97,62	95,51
Павлодар	585	575	2 210	2 177	98,29	98,51
Солтүстік Қазақстан	626	604	1 983	1 945	96,49	98,08
Түркістан	302	299	8 293	8 052	99,01	97,09
Шымкент қ.	2693	2627	4 268	4 152	97,55	97,28
Алматы қ.	748	717	2 802	2 707	95,86	96,61
Нұр-Сұлтан қ.	413	392	1 258	1 250	94,92	99,36
Барлығы	15 054	14 622	56 697	55 384	97,13	97,68

* 2019 жылғы 13 желтоқсандағы жағдай бойынша

Педагогикалық шеберлік орталығында оқытудан өткен және сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар «Қазақ тілі» бағдарламасынан жоғары нәтижелер (98,73%), ал «Көркем еңбек» бағдарламасынан төмен нәтижелер (94,33%)

көрсетті; «Өрлеу» БАҰО-да оқытудан өткендер «Математика» бағдарламасынан ең жоғары (98,95%), ал «Көркем еңбек» бағдарламасынан ең төмен (93,80%) нәтижелер көрсетті.

2-кесте. Бағдарламалар бойынша сандық деректер

Бағдарлама	ЦПМ		«Өрлеу»		ПШО	Өрлеу
	Бағалау рәсімінен өтті	Сертификаттауға ұсынылды	Бағалау рәсімінен өтті	Сертификаттауға ұсынылды	%	
Ағылшын тілі	1 208	1 163	3 504	3 421	96,27	97,63
Биология және Жаратылыстану	704	689	1 532	1 511	97,87	98,63
Дүниежүзі тарихы және Құқық негіздері	360	349	1 491	1 465	96,94	98,26
География және Жаратылыстану	706	695	1 489	1 461	98,44	98,12
Графика және жобалау**	-	-	891	878	-	98,54
Информатика	709	687	1 461	1 420	96,90	97,19
Қазақстан тарихы және Құқық негіздері	843	828	2 575	2 534	98,22	98,41
Қазақ тілі	1 413	1 395	6 937	6 844	98,73	98,66
Математика	1 434	1 405	4 585	4 537	97,98	98,95
Бастауыш сыныптар	3 468	3 397	15 469	15 200	97,95	98,26
Орыс тілі	501	476	4 019	3 959	95,01	98,51
Физика	703	682	1 314	1 298	97,01	98,78
Химия және Жаратылыстану	606	593	896	881	97,85	98,33
Дене шынықтыру**	-	-	6 613	6 297	-	95,22
Көркем еңбек	2 399	2 263	3 921	3 678	94,33	93,80
Барлығы	15 054	14 622	56 697	55 384	97,13	97,68

* 2019 жылғы 13 желтоқсандағы жағдай бойынша

** «Графика және жобалау» және «Дене шынықтыру» бағдарламаларынан ПШО-да курстар өткізілген жоқ

Бағалау нәтижелері бойынша «Өрлеу» БАҰО оқыту орталығына педагог мамандарды оқыту сапасын жақсарту мақсатында 1 аналитикалық есеп ұсынылды.

Бағалауды ұйымдастыру және өткізу үдерісін түсіндіру мақсатында Педагогикалық өлшеулер орталығының порталында қазақ және орыс тілдерінде бейненұсқаулықтар орналастырылды.

2019 жылдың 3-11 қаңтары аралығында педагог мамандарды оқыту және бағалау тәсілдерін түсіндіру мақсатында «Өрлеу «БАҒО» АҚ-ның 300 тренері үшін «Қазақстан Республикасында орта білім

беру мазмұнын жаңарту аясында оқу бағдарламаларының ерекшеліктері және критериалды бағалау жүйесі» тақырыбына семинар өткізілді.

4.3.5. ПЕДАГОГ МАМАНДАРДЫ «БАҒАЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАРДЫ ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ САРАПТАУ» БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША БАҒАЛАУ

2019 жылы 12 бағдарлама бойынша 3406 педагог маманның портфолиосы бағаланып, оның 3277-сі сертификаттауға ұсынылды.

1-кесте. 2019 жылы оқу бағдарламалары бойынша сертификаттауға ұсынылған педагог мамандардың саны

№	Бағдарлама	Курстардан өткен педагог мамандардың саны	Сертификаттауға ұсынылған педагог мамандардың саны	%
1	Ағылшын тілі	490	466	95,10
2	Қазақ тілі және Қазақ әдебиеті	472	442	93,64
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	275	258	93,82
4	Орыс тілі және Орыс әдебиеті	188	179	95,21
5	Орыс тілі мен әдебиеті	324	307	94,75
6	Қазақстан тарихы және Дүниежүзі тарихы	493	489	99,19
7	География	287	274	95,47
8	Химия	258	254	98,45
9	Биология	299	287	95,99
10	Математика	631	601	95,25
11	Физика	283	282	99,65
12	Информатика	252	238	94,44
	Жалпы қорытынды	4 252	4 077	95,88

* 20.12.2019 ж. жағдай бойынша

Бағалау нәтижелері бойынша педагог мамандардың 96%-ы сертификаттауға ұсынылды. Сертификаттауға «Қазақ тілі» және «Қазақ әдебиеті» (93,64%) және «Қазақ тілі мен әдебиеті» (93,82%) пәндерінен ұсынылған мұғалім аз болды.

Өңірлер бойынша бағалау нәтижелері

бойынша сертификаттауға ұсынылған мұғалімдердің ең жоғары үлесі Павлодар, Қостанай, Талдықорған және Орал қалаларына (98%), ал ең төмен үлесі Алматы қаласына (90,22%) тиесілі екенін көрсетті. 86 портфолио іріктеліп, ЖӘК сайтында орналастырылды.

2-кесте. 2019 жылы өңірлер бойынша сертификаттауға ұсынылған педагог мамандардың саны

№	Өңір	Курстардан өткен педагог мамандар саны	Сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны	%
1	Ақтау қ.	135	129	95,56
2	Ақтөбе қ.	231	225	97,40
3	Алматы қ.	225	203	90,22
4	Атырау қ.	145	135	93,10
5	Қарағанды қ.	273	258	94,51
6	Көкшетау қ.	201	190	94,53
7	Қостанай қ.	174	171	98,28
8	Қызылорда қ.	263	253	96,20
9	Павлодар қ.	182	179	98,35
10	Петропавл қ.	156	145	92,95
11	Талдықорған қ.	511	504	98,63
12	Тараз қ.	304	293	96,38
13	Орал қ.	181	179	98,90
14	Өскемен қ.	305	296	97,05
15	Шымкент қ.	843	800	94,90
16	Нұр-Сұлтан қ.	123	117	95,12
Жалпы қорытынды		4 252	4 077	95,88

* 20.12.2019 ж. жағдай бойынша

Жалпы 2018-2019 жылдары 8 506 педагог бағалаудан өтті, оның 8 198-і сертификаттауға ұсынылды.

3-кесте. 2018-2019 жылдарға арналған бағдарламалар бойынша педагог мамандардың портфолиоларын жиынтық бағалау нәтижелері

№	Бағдарлама	Сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны		%	
		2018 ж.	2019 ж.	2018 ж.	2019 ж.
1	Ағылшын тілі	454	466	93,03	95,10
2	Қазақ тілі және Қазақ әдебиеті	503	442	97,10	93,64
3	Қазақ тілі мен әдебиеті	303	258	96,19	93,82
4	Орыс тілі және Орыс әдебиеті	204	179	97,14	95,21
5	Орыс тілі және әдебиет	313	307	96,90	94,75
6	Қазақстан тарихы және Дүниежүзі тарихы	486	489	97,39	99,19
7	География	259	274	95,57	95,47
8	Химия	208	254	97,65	98,45
9	Биология	270	287	95,74	95,99

10	Математика	633	601	99,69	95,25
11	Физика	244	282	97,60	99,65
12	Информатика	244	238	97,21	94,44
	Барлығы	4121	4 077	96,85	95,88

* 30.10.2019 ж. жағдай бойынша

Портфолионың А¹ және В² бөлімдерін бағалау нәтижесінде мұғалімдердің «Тапсырмалар», «Дескрипторлар» және «Балл қою сызбасы» критерийлеріне қатысты қиындықтары бар екені анықталды.

Педагогикалық шеберлік орталығына педагог мамандарды оқыту сапасын жақсарту мақсатында бағалау нәтижелері бойынша 2 аналитикалық есеп ұсынылды. Сонымен қатар педагог мамандарды

дайындау барысында олардың бағалау критерийлері мен дескрипторларды оқу мақсаттарына сәйкес құрастыру дағдыларын қалыптастыру, сондай-ақ ББЖБ мен ТБЖБ тапсырмаларын жеке әзірлеу туралы ұсынымдар жасалды.

Бағалау үдерісін түсіндіру мақсатында БББО порталында қазақ және орыс тілдерінде бейненұсқаулықтар орналастырылған.

4.3.6. БАЛАЛАРДЫ МЕКТЕПKE ДАЙЫНДАЙТЫН ҰЙЫМДАРДА ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША ПЕДАГОГ МАМАНДАРДЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ КУРСТАРЫН БАҒАЛАУ

Педагогикалық өлшеулер орталығы балаларды мектепке дайындайтын ұйымдардың педагог мамандары дайындаған таныстырылымды бес критерий бойынша бағалайды:

- 1) ұйымдастырылған оқу қызметінің мақсаттары;
- 2) балаларды ұйымдастырылған оқу

қызметіне тарту тәсілдері;

3) саралау әдістері;

4) бақылау нысандары;

5) ұйымдастырылған оқу қызметін жоспарлауға қатысты тұжырымдар.

2019 жылы 2000 педагог маманның таныстырылымдары бағаланды, оның 1965-і сертификаттауға ұсынылды.

1-кесте. 2019 жылы қалалар бойынша сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны

Қала	Бағалаудан өткен педагог мамандар саны	Сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны
Ақтау	55	49
Ақтөбе	95	95
Алматы	120	120
Атырау	72	72
Қарағанды	110	110
Көкшетау	90	90
Қостанай	75	75
Қызылорда	140	140
Нұр-Сұлтан	80	79
Павлодар	110	109
Петропавл	65	65

⁴ Бөлім бойынша жиынтық бағалау

⁵ Тоқсан бойынша жиынтық бағалау

Қала	Бағалаудан өткен педагог мамандар саны	Сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны
Талдықорған	195	189
Тараз	133	128
Орал	75	62
Өскемен	124	124
Шымкент	461	458
Барлығы*	2 000	1 965

Өңірлер бойынша бағалау нәтижелері сертификаттауға Ақтөбе, Алматы, Атырау, Қарағанды, Көкшетау, Қостанай, Қызылорда, Петропавл және Өскемен қалаларынан бірнеше педагог ұсынылды, ал Орал қаласынан ұсынылғандар саны аз болды.

Бес критерий бойынша бағалардың орташа мәні – 1,91. «Саралау әдістері» критерийінің көрсеткіштері ең төмен (1,54), ал «Ұйымдастырылған оқу қызметінің мақсаттары» критерийі ең жоғары (1,95) көрсеткіштерге ие болды.

Үш бөлімнен тұратын портфолио мектепалды ұйымдары педагог мамандарының біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы бойынша бағаланады: А бөлімі (Перспективалық жоспар және циклограмма), В бөлімі (Оқыту тарихы), С бөлімі (Оқыту тәжірибесіне өзгертулер енгізу және оларды басқару туралы рефлексивті есеп).

2019 жылы 3495 мұғалімнің портфолиолары бағаланып, олардың 3 435-і сертификаттауға ұсынылды.

2-кесте. 2019 жылы қалалар бойынша сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны

Қала	Бағалаудан өткен педагог мамандар саны	Сертификаттауға ұсынылған педагог мамандар саны
Ақтау	160	152
Ақтөбе	152	152
Алматы	170	161
Атырау	142	133
Қарағанды	116	115
Көкшетау	80	79
Қостанай	162	161
Қызылорда	234	228
Нұр-Сұлтан	84	83
Петропавл	188	179
Талдықорған	133	128
Тараз	267	267
Орал	220	218
Шымкент	158	149
Барлығы*	2 816	2 743

* 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

4.4. КУРСТЫҚ ОҚЫТУ САПАСЫНА МОНИТОРИНГ ЖҮРГІЗУ

Педагогикалық шеберлік орталығының білім беру бағдарламаларымен байланысты барлық негізгі кезеңдерде:

- курс алдындағы кезеңде – мақсатты аудиторияның сұраныстарын анықтау және білім беру бағдарламаларының тұжырымдамалық негіздерін әзірлеу үшін;

- курс кезеңде – біліктілікті арттыру курстарындағы оқу үдерісінде бағдарламаларды бағалау үшін;

- курстан кейінгі кезеңде – білім беру бағдарламаларының идеяларын мектеп тәжірибесіне кіріктіру табыстылығына дәлелдер жинау үшін мониторингтік зерттеулер жүргізіледі.

1-кесте. Мониторингтік зерттеу түрлері

Зерттеу түрі	Мақсаты	Нәтижелерді пайдалану
Курстың алдында	Кәсіби мәселелер мен мақсатты аудиторияның талап-тілектерін анықтау.	Біліктілікті арттыру курстары оқу бағдарламаларының тұжырымдамасын, тақырыптық мазмұнын, мақсатын, міндеттерін және күтілетін нәтижелерін әзірлеу.
Курстық	- Тыңдаушылардың кәсіби құзыреттілігінің бастапқы жағдайы және оқытудың нәтижелілігі («басындағы» және «соңындағы» диагностика); - білім беру бағдарламаларының өзектілігі мен тәжірибелік маңыздылығы; - білім беру үдерісін ұйымдастыру сапасы; - оқыту кезеңіндегі тренерлер жұмысының тиімділігі.	- Білім беру үдерісін әдістемелік қамтамасыз ету және ОӘК бағдарламаларын уақтылы түзету; - тренерлердің қызметіне SWOT-талдау жүргізу үшін деректерді жүйелеу; - олардың кәсіби даму бағыттарын анықтау; - біліктілікті арттыру курстарын өткізудің ұйымдастырушылық мәселелерін шешудегі қателіктерді жою.
Курстан кейінгі	Салыстырмалы талдау: - табыстылық критерийлерімен мектеп практикасының нақты жағдайын талдау және педагог мамандардың курстан кейінгі кезеңдегі кәсіби қиындықтарын анықтау; - мектеп тәжірибесіндегі түбегейлі өзгерістер; - оқушылардың оқу жетістіктері мен тұлғалық дамуының динамикасы; - оқушы ата-анасының сұраныстарын қанағаттандыру дәрежесі; - мектептің дамуына педагогикалық ұжымның қатысуы; - ПШО тренерлері тарапынан берілетін әдістемелік қолдаудың тиімділігі.	- Ықтимал тәуекелдерге және бағдарламалар идеяларын ресми пайдалануға жол бермеу; - педагог мамандардың курстан кейінгі қызметінің және мектептерде болып жатқан өзгерістердің сапасын басқару.

Зерттеу сауалнама, педагогикалық бақылау, сұхбат сияқты дәстүрлі әдістерді қолдану арқылы жүргізіледі.

Зерттеудің кешенді сипаты параметрлер

мен әдістемелік құралдар жүйесімен қамтамасыз етіледі.

2019 жылы 26 820 респондентті қамтыған 19 зерттеу жүргізілді:

Зерттеулер саны	Бағдарламаның атауы	Қатысушылар саны	Нәтижелерді жариялау	Зерттеу түрі
1	Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін ұйымдарының педагог қызметкерлеріне онлайн-форматтағы біліктілікті арттыру курстарының тиімділігі мен қажеттілігін бағалау үшін жүргізілген сауалнама нәтижелері	1920	8 кітапша	Курстың алдында
1	Алматы облысы балабақшаларының меңгерушілері, әдіскерлері және тәрбиешілеріне жүргізілген сауалнама нәтижелері	636	9 кітапша	Курстың алдында
1	Мектепке дейінгі ұйымдар, мектепалды даярлық сыныптар мен нөлдік топтардың педагог мамандарының біліктілігін арттыру бағдарламалары бойынша тренерлерді курстық оқытуды мониторингтік зерттеу нәтижелері	79		Курстық
2	Батыс Қазақстан облысының Ж. Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледж оқытушылары мен студенттерінің сауалнама нәтижелері	269, оның ішінде: 123 студент, 146 оқытушы	10 кітапша	Курстың алдында
1	Мичиган мемлекеттік университетінің (АҚШ) профессоры Дуглас МК Хартманның қатысуымен өткен «Мектептегі цифрлық технологиялар» семинарына қатысушылар сауалнамасының нәтижелері	45	11 кітапша	Курстың алдында
1	Назарбаев Зияткерлік мектептерінің шетелдік мұғалімдерінің сауалнама нәтижелері	30	12 кітапша	Курстың алдында

Зерттеулер саны	Бағдарламаның атауы	Қатысушылар саны	Нәтижелерді жариялау	Зерттеу түрі
1	Солтүстік Қазақстан облысы Петерфельд мектебінде оқу мен оқыту тәжірибесінің бастапқы жағдайын диагностикалау нәтижелері	149	13 кітапша	Курстың алдында
1	2017-2018 жылдары тілдік құзыреттілікті арттыру бағдарламасымен оқытудан өткен «Физика», «Химия», «Биология», «Информатика» пәндері мұғалімдерінің сауалнама нәтижелері	830	40 кітап	Курстан кейін
1	«Программалау, робот техникасы және 3D-басып шығару» білім беру бағдарламасын бағалауды мониторингтік зерттеу нәтижелерін және педагог мамандарды оқыту тиімділігін талдау	518	41 кітап	Курстың
1	Елдің жалпы білім беретін ұйымдарының тіл пәндері (қазақ, орыс, ағылшын, француз, неміс тілдері) мұғалімдеріне сауалнама жүргізу нәтижелерін талдау	8 240	42 кітап	Курстың алдында
1	Жетекші мектептер өңірлік мектептердің педагог қызметкерлерін тиімді кәсіби дамытуға қол жеткізу механизмі ретінде (мониторингтік зерттеудің екінші кезеңінің нәтижелері)	8 511	43 кітап	Курстан кейін
1	Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың білім басқармалары, аудандық және қалалық білім бөлімдері басшыларының кәсіптік сұратулары мен талап-тілектерін мониторингтік зерттеу нәтижелері	179		Курстың алдында
1	Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың білім басқармалары, аудандық және қалалық білім бөлімдері басшыларының біліктілігін арттыру курстарындағы оқыту тиімділігін мониторингтік зерттеу нәтижелері	217	44 кітап	Курстың

Зерттеулер саны	Бағдарламаның атауы	Қатысушылар саны	Нәтижелерді жариялау	Зерттеу түрі
1	«Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығының деңгейлік бағдарламалары негізінде әзірленген қосымша кәсіби білім беру бағдарламасымен педагогикалық кадрлар дайындауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылар құрамының өкілдері мен колледж оқытушыларының оқытудың мазмұны мен тиімділігін бағалауды мониторингтік зерттеу нәтижелері	60		Курстық
1	Қазақстан Республикасының орта білім мазмұнын жаңарту шеңберінде бағдарламамен педагог кадрларды дайындауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылар құрамының өкілдері мен колледж оқытушыларының оқытудың мазмұны мен нәтижелілігін бағалауды мониторингтік зерттеу нәтижелері	800		Курстық
1	«Критериалды бағалауға арналған тапсырмаларды әзірлеу» бағдарламасымен оқытудан өткен тыңдаушылардың сауалнама нәтижелері	4 256		Курстық
2	Пилоттық мектеп басшылары мен мұғалімдерінің сауалнама нәтижелері	81		Курстан кейін
БАРЛЫҒЫ:				
19		26 820		Курстың алдында – 9 Курстық – 6 Курстан кейінгі – 2

4.5. ПЕДАГОГ МАМАНДАРҒА КУРСТАН КЕЙІНГІ ҚОЛДАУ ЖӘНЕ ӘДІСТЕМЕЛІК КӨМЕК КӨРСЕТУ

Үздіксіз білім беру қағидаларына сәйкес ПШО педагог мамандарға курстан кейін әдістемелік қолдау көрсетеді. Бұл педагог мамандарды кәсіби дамытудың ажырамас бөлігі болып табылады.

Курстан кейінгі қолдаудың басты мақсаты – білім беру ұйымдарының педагог мамандарына жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу мәселелеріне қатысты дер кезінде әдістемелік қолдау көрсету.

Осыған орай, 2014 жылы ПШО педагог мамандардың біліктілігін арттыру бағдарламасымен оқытудан өткен педагог мамандарға курстан кейін қолдау көрсету туралы ережелер әзірледі. Ережелерде ПШО, Назарбаев Зияткерлік мектептері мен жетекші мектептер⁶ арасындағы өзара әрекеттесу механизмі анықталды.

Қазақстандағы «Сабақты зерттеу» (Lesson Study Kazakhstan) жобасын жүзеге асыру

Word Association of Lesson Studies кеңесінде (Дүниежүзілік сабақты зерттеу қауымдастығы) ПШО мүшелігі шеңберінде еліміздің педагог мамандарының «Сабақты зерттеу» педагогикалық тәсілін қолдануға бағытталған Қазақстандағы «Сабақты зерттеу» жобасы (Lesson study Kazakhstan) белсенді түрде жүзеге асырылуда, ол мұғалімдердің өз оқыту тәжірибесін жақсарту тәсілі және кәсіби даму құралы ретінде қарастырылады.

2018 жылы ПШО мектеп тренерлерін зерттеу және мектепте өтетін «Мұғалімнің тәжірибесін зерттеу» курсын одан әрі енгізу жұмысын бастады.

Екі жылда жалпы 3 526 мектеп тренері, оның ішінде 2019 жылы 2000 тренер дайындалды.

Lesson Study Kazakhstan жобасын дамыту мақсатында 2019 жылы Жапонияның білім беру саласындағы Ұлттық саясат институтының жетекші ғылыми қызметкері Тошии Чичибуның ПШО-ға сапары ұйымдастырылды.

Осы сапар аясында Тошия Чичибу және орталық қызметкерлерінің тобы

Нұр-Сұлтан, Алматы, Көкшетау қалаларының жалпы білім беретін мектептеріне барып, аталған жобаны еліміздің мектептеріне енгізуге қатысатын мұғалімдерге әдістемелік қолдау көрсетті.

2019 жылы ПШО стратегиялық серіктесі Кембридж университетімен бірлесіп, «Сабақты зерттеудегі көшбасшылық» семинарын өткізді, оған халықаралық Сабақты зерттеу сарапшысы, Халықаралық сабақты зерттеу қауымдастығының (WALS) президенті Питер Дадли шақырылды.

Питер Дадли 2 вебинар өткізді, вебинарда Lesson Study тәсілдемесін жүзеге асыруды зерттеумен айналысатын тренерлер жүргізген зерттеулер қарастырылды. Қатысушылар сонымен қатар оқушыларды оқытуға Lesson Study әсерін бағалау саласындағы зерттеулерді жоспарлау мәселесін қарастырды.

Осы бағыттағы жұмыс тәжірибесін ұсыну үшін 2019 жылы ПШО жыл сайын өтетін Дүниежүзілік Сабақты зерттеу қауымдастығының (WALS – World Association of Lesson Studies) «Оқу мен оқыту үшін тұрақты педагогиканы дамыту» (Амстердам қ., Нидерланд) халықаралық конференциясына қатысты. ПШО тренерлері Қазақстанның түрлі аймақтарында «Сабақты зерттеу» тәсілдемесін енгізу тәжірибесімен

⁶ Жаңартылған білім беру мазмұнын қолдайтын тірек алаңы болып табылатын өңір мектебі (мектептердің тізімі Білім басқармасының бұйрығымен бекітіледі).

бөлісті, осы тәсілдеменің мұғалімдердің кәсіби дамуына әсері туралы айтты. Баяндамалардан басқа тренерлер «Бақылау нысандары», «Рефлексия және сабақты бірлесіп жоспарлау үлгілері» тақырыбына екі шеберлік сабағын өткізді.

Сабақты зерттеу үдерісіне республика мектептерінің көпшілігі қатысты, бұған олардың өңірлік конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер және талқылау алаңдарына белсенді қатысуы дәлел. Сабақты зерттеу жобасына тартылған мектептер:

- Республиканың педагог мамандары үшін «Сабақты зерттеу (Lesson Study): қазақстандық мектептердің тәжірибесі» тақырыбынан 16 облыстық және 1 қалалық ғылыми-тәжірибелік конференцияларға қатысты. Конференция аясында оқу-әдістемелік әдебиет пен постерлік таныстырылымдар көрмесі ұйымдастырылды.

- ұйымдастырушылардан және әріптестерден тәсілдемені жүзеге асыру мәселелеріне қатысты тәжірибелік көмек

алу мақсатында 126 семинар мен шеберлік сабағына, дөңгелек үстелдерге қатысты.

2019 жылы ПШО тренері қазақстандық мектептерде Сабақты зерттеу тәсілдемесінің оқу және оқыту сапасының өзгеруіне әсерін зерттейтін 13 дербес зерттеу жұмысын жалғастыруда.

2020-2021 жылдары Халықаралық сарапшылардың (Жапония) қатысуымен «Сабақ зерттеуін жүргізудің қазақстандық үлгісі (Lesson study)» тақырыбына зерттеу жүргізу туралы келісімге қол жеткізілді.

Педагог мамандардың желілік білім беру бірлестігі

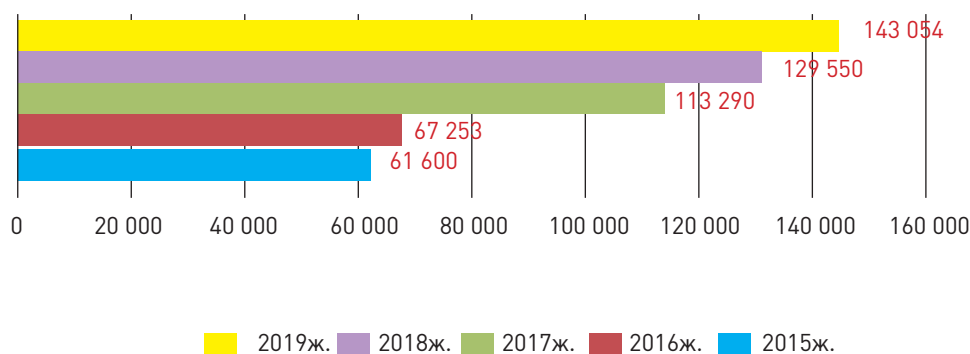
ПШО порталында курстарда оқытудан өткен тыңдаушылармен оқу және оқыту мәселелеріне қатысты кәсіби тұрғыда талқылауға қатысу, тренерлерден кеңес алу мақсатында еліміздің педагог мамандарының желілік білім беру бірлестігі құрылды. 2019 жылы желілік қоғамдастықтағы белсенді топтар саны 2667-ні құрады.

Педагог мамандардың және білім беру үдерісінің басқа да қатысушыларының желілік белсенділігі – білім беру жүйесіндегі ақпараттандыру үдерістерімен байланысты ең өзекті тақырыптардың бірі.

2019 жылдың қараша айында ПШО порталында тіркелген пайдаланушылар саны 143 054 адамды құрады. Білім беру порталын пайдаланушылар саны өсуде.

Тренерлердің педагог мамандарды чаттар мен блогтар арқылы өзекті білім беру мәселелерін талқылауға тарту жұмысы одан әрі жалғасады.

Тіркелген пайдаланушылар саны

ДББҰ ТӘЖІРИБЕСІН ТАРАТУ АЯСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

5.1

---

30 пилоттық
мектеппен
жұмыс

5.2

Назарбаев Зияткерлік мектептері
– аймақтардағы Әдістемелік
орталықтар

5.3

Республикалық маңызға ие
ұйымдармен жұмыс

5.1. 30 ПИЛОТТЫҚ МЕКТЕППЕН ЖҰМЫС ІСТЕУ

2019 жылы еліміздің 30 пилоттық мектебінде бастауыш мектептің білім беру мазмұны жаңартылған оқу бағдарламаларын апробациядан өткізу аяқталды.

Апробациялау үдерісіне келесідей әдістемелік қолдау көрсетілді:

- оқу бағдарламалары мен оқу-әдістемелік кешендердің авторлары, сандық білім беру ресурстарын әзірлеушілер, критериалды бағалау жүйесі мамандары пилоттық мектеп мұғалімдеріне офлайн және онлайн режимінде үнемі қолдау көрсетті;

- «Жүйелі-әдістемелік кешен» www.smk.edu.kz онлайн платформасындағы оқу материалдары жаңартылды;

- пилоттық мектептер Зияткерлік мектептерге тіркелді. Мектептер бірлесіп әзірленген жоспар бойынша жұмыс істеп, пилоттық мектеп әкімшілігі мен мұғалімдеріне әдістемелік және ресурстық қолдау көрсету іс-шаралары нақты белгіленді. Пән мұғалімдері сабақтарды бірлесіп жоспарлады. Зияткерлік мектептердің мұғалімдері мен ПШО тренерлері сабақтарға бақылау жүргізді, кері байланыс арқылы шеберлік сабақтары мен оқыту тренингтерін, семинарлар мен практикумдар, сонымен қатар ата-аналар қауымымен кездесулер өткізді;

- мұғалімдердің желілік кәсіби қоғамдастығы құрылып, қоғамдастық шеңберінде ПШО тренерлері пилоттық, жетекші және серіктес мектептердің мұғалімдеріне жүйелі әдістемелік қолдау көрсетті. Желілік қоғамдастықтағы жұмыс мектеп басшылары мен мұғалімдеріне тәжірибе алмасу, ынтымақтастық, мәселелерді онлайн және офлайн режимде талқылау арқылы педагогикалық шеберлік деңгейін арттыруға мүмкіндік берді;

- 4 жыл ішінде (2015-2019 жж.) Зияткерлік мектеп мұғалімдері мен ПШО тренерлері бірлесіп **10 мыңнан** астам іс-шара (83 дөңгелек үстел, 1 284 семинар, 974 тренинг, 2369 шеберлік сабағы, 1 468 сабақты бақылау қорытындысы бойынша кеңес, 819 командалық сабақ, ата-аналарға арналған 78 дәріс, 452 онлайн-сабақ және семинар) өткізді. Тренер-тәлімгерлер мектептегі кәсіби даму жүйесіне және мектептердің әдістемелік активтерін қалыптастыруға қолдау көрсетті. Әдістемелік қолдау көрсету барысында оқытудың сабақтастығына, оқушылардың когнитивті дағдылары мен эмоциялық сана-сезімін дамытуға ерекше назар аударылды.

5.1.2. ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ АПРОБАЦИЯЛАУҒА МОНИТОРИНГ ЖҮРГІЗУ

Жаңартылған білім беру мазмұнын пилоттық мектептерде апробациялауға 4 жыл бойы (2015-2019 жж.) мониторинг жүргізілді. Ол ББЖМС апробациялауға мониторинг жүргізу әдіснамасына (Қазақстан Республикасы Білім және

МАЗМҰНЫН ПИЛОТТЫҚ МЕКТЕПТЕРДЕ

ғылым министрлігімен 2015 жылғы 21 шілдеде бекітілген) сәйкес 14 облыс пен Республикалық маңызы бар 2 қаланың пилоттық және бақылау мектептерінің оқушыларын диагностикалық тестілеудің бес кезеңіне бөлінді.

Мониторингтің мақсаты жаңартылған білім беру мазмұнының сапасы мен тиімділігін бағалап, кейін 30 пилоттық мектептің нақты білім беру үдерісі барысында жалпы білім беретін мектептерге енгізу болды.

Зерттеуге қатысушылар

2015 және 2019 жылдар аралығында диагностикалық тестілеуге 30 пилоттық және 16 бақылау мектебінің оқушылары қатысты.

Диагностикалық тестілеу барысында оқушылардың «Жаратылыстану», «Дүние-тану», «Ана тілі», «Математика» пәндерінен білімі мен дағдылары тексерілді. Тестілеу нәтижелері бойынша көрсеткіштер

салыстырылып, статистикалық тұрғыдан өңделді.

Тапсырмалар пилоттық және бақылау мектептерінде берілетін тақырыптар бойынша әзірленіп, келесі тапсырма түрлерін қамтыды:

- бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауды талап ететін жабық тапсырмалар;
- қысқа немесе толық жауапты талап ететін ашық тапсырмалар.

Диагностикалық тестілеу нәтижелері бойынша пилоттық мектептердің оқушыларына нәтижелер (тестілеу бөлімдері аясында) және динамикадағы ілгерілеу туралы ақпарат берілген жеке есептер ұсынылды.

Пилоттық және бақылау мектептерін бөлу картасы

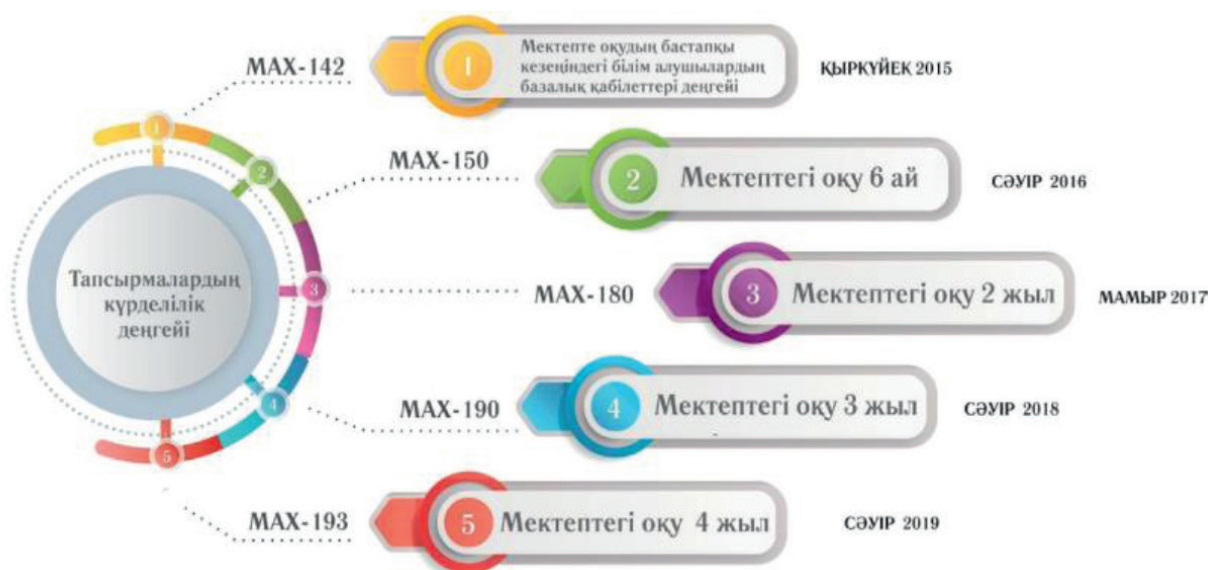

Деректер «Бір параметрлі модельді (OPLM) қолданатын тест тапсырмаларының заманауи теориясы (IRT)» негізінде өңделген. Модельдің көмегімен тест тапсырмаларының дискриминативтік қасиеттері мен олардың күрделілік деңгейі негізінде оқушылар қабілеттерінің балы есептеледі.

Күрделілік деңгейі әртүрлі етіп берілетін тапсырмаларды таңдау және қолдану негізінде қабілеттер шкаласы әзірленді, ол барлық бес тест үшін ортақ. Әрбір оқушының жетістіктері олардың қабілет деңгейін есептеуге, оқу үлгеріміндегі ілгері дамуын өлшеуге, оқытудың барлық кезеңдерінде табыстылық траекториясын қадағалауға мүмкіндік беретін қабілет шкаласымен арақатынасын белгілейді.

Қабілеттер шкаласы

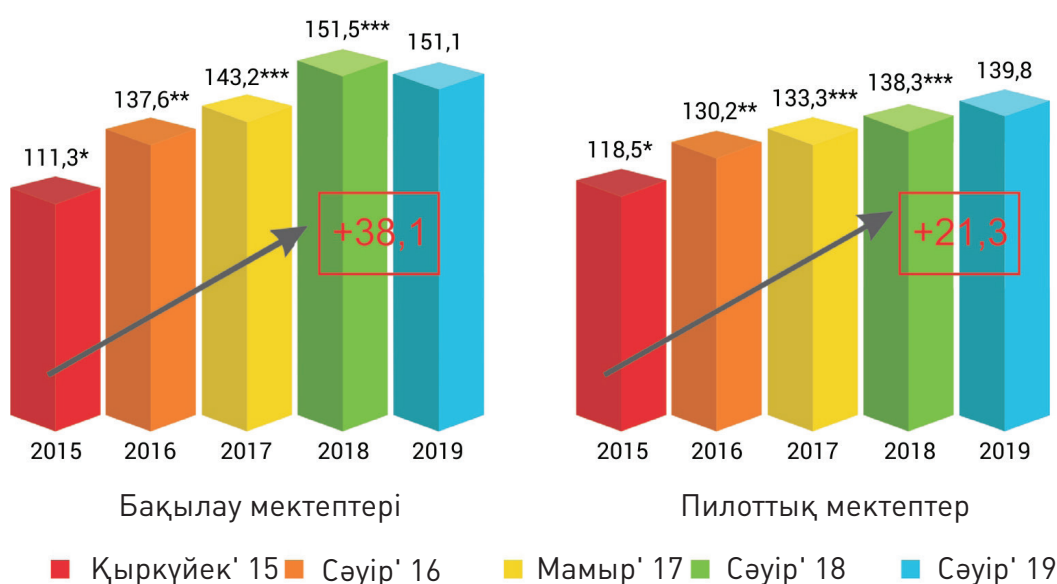
Диагностикалық тестілеуден мынадай нәтижелер алынды:

1. Орташа балдың өсуі

Бес диагностикалық тестілеу нәтижелерін салыстырмалы талдау барысында пилоттық мектеп (113,0; 137,6; 143,2; 151,5; 151,1) мен бақылау мектептерінде оқушылардың көрсеткіштері (118,5; 130,2; 133,3; 138,3; 139,8) қабілет шкаласына қарай орташа балдың өскенін көрсетеді.

4-сыныптың «соңында» пилоттық мектептердің барлық тестілеу нәтижелерінде орташа балдың (+38,1 балл) айтарлықтай ілгерілегені байқалатынын айта кеткен жөн, бұл бақылау мектептерінің көрсеткіштерінен (+21,3 балл) екі есе артық.

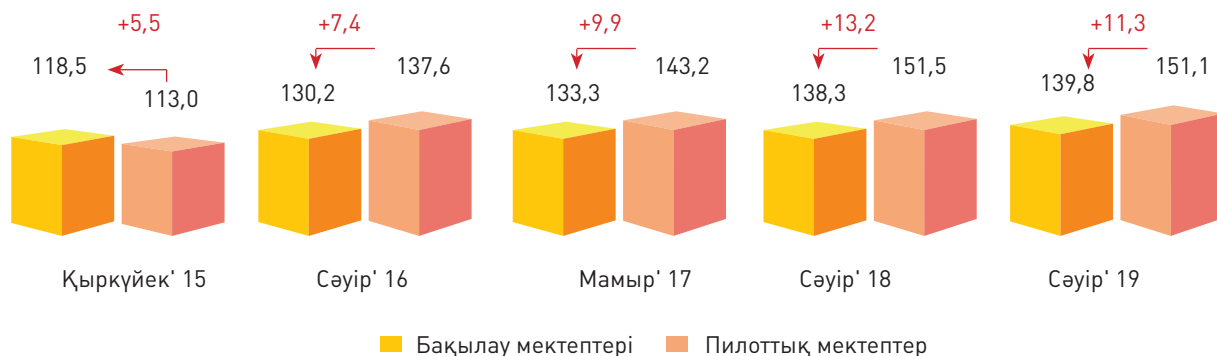
5 диагностикалық тестілеу нәтижелері бойынша қабілет шкаласының орташа балы

Пилоттық мектептердің алғашқы диагностикалық тестілеу кезіндегі (қыркүйек, 2015 ж.) бастапқы мүмкіндіктері бақылау мектептерінің нәтижесінен 5,5 балға төмен болды. Алайда кейінгі

тестілеулер нәтижелері пилоттық мектептер бақылау мектептерінің нәтижелерінен 7,4; 9,9; 13,2 және 11,3 балға асып түсіп, оқуда едәуір ілгерілеуді көрсетті.

Бақылау және пилоттық мектептердің орташа балдарының айырмашылығы

Бұл көрсеткіштер жаңартылған білім беру мазмұны бойынша оқу пилоттық мектеп оқушылары үшін елеулі артықшылық болып табылатынына дәлел. Бұл жаңа оқу бағдарламалары, критериалды бағалау жүйесі, белсенді оқыту әдістемесі мен технологиясының пилоттық мектеп оқушыларының білімі мен дағдыларын қалыптастыруға себептесетінін көрсетеді.

2. Жергілікті жерлердің түрлеріне қарай оқудағы ілгерілеу

Жергілікті жерлердің түрлеріне қарай

пилоттық мектептердің оқудағы ілгерілеу көрсеткіштерінің айырмашылығы 0,2 балдан 6,2 балға дейін (6,0 балл шегінде), ал бақылау мектептерінде – 0,4 балдан 11,1 балға дейін (10,7 балл шегінде) өзгеріп отырады, яғни пилоттық мектептерде ауылдық және қалалық мектептердің көрсеткіші бір-біріне ұқсас болып келеді.

Ауылдық және қалалық мектептер арасындағы орташа баллдың өсуін салыстырмалы талдау арқылы пилоттық мектептердің айтарлықтай артықшылығын көруге болды.

	Қыркүйек' 15	Сәуір' 16	Мамыр' 17	Сәуір' 18	Сәуір' 19	Айырмашылық Қыркүйек' 15 / Сәуір' 19	
Қала							
пилоттық	113,8	139,0	143,7	152,2	151,1	37,3	
бақылау	119,7	133,3	133,9	138,4	140,2	20,5	
Ауыл							
пилоттық	110,2	132,8	141,6	149,1	151,3	41,1	
бақылау	115,3	122,2	131,5	138,0	138,7	23,4	

3. Мектептердің түрлеріне қарай оқудағы ілгерлеу

Бес диагностикалық тестілеу нәтижелері пилоттық мектептерде орташа балдың өскендігін көрсетті:

- шағын жинақты мектептерде + 35,7 балл;
- орта мектептерде + 39,1 балл;
- мектеп-лицейлерде + 35,8 балл;
- мектеп-гимназияларда + 38,4 балл.

Бұл көрсеткіш бақылау мектептерінде **айтарлықтай төмен:**

- шағын жинақты мектептерде + 27,6 балл;

- орта мектептерде + 23,0 балл;
- мектеп-лицейлерде + 18,5 балл;
- мектеп-гимназияларда + 19,8 балл.

Мектептің барлық түрлерінде пилоттық мектептерде орташа балдың өсуіндегі айырмашылық 3,3 балдан 9,9 балға дейін (6,6 балл шегінде), ал бақылау мектептерінде – 6,7 балдан 20,0 балға дейін (13,3 балл шегінде) өзгеріп отырады. Бұл лицейлер, гимназиялар, орта және шағын жинақты пилоттық мектептер арасында оқыту нәтижелерінің төмендегенін және пилоттық мектептерде білім беру қызметінің сапасы жоғарылағанын көрсетеді.

	Қыркүйек '15	Сәуір '16	Мамыр '17	Сәуір '18	Сәуір '19	Айырмашылық Қыркүйек '15 / Сәуір '19	
Орта мектеп							
пилоттық	112,7	136,3	143,8	152,1	151,8	+39,1	
бақылау	115,4	126,6	128,7	136,2	138,4	+23,0	
Мектеп-гимназия							
пилоттық	112,5	139,8	143,5	151,5	150,9	+38,4	
бақылау	120,9	132,2	138,8	140,2	140,7	+19,8	
Мектеп-лицей							
пилоттық	115,0	135,4	141,4	151,0	150,8	+35,8	
бақылау	124,3	139,1	135,2	141,4	142,8	+18,5	
Шағын жинақты мектеп							
пилоттық	111,7	129,9	138,2	143,0	147,4	+35,7	
бақылау	108,5	119,1	125,9	131,9	136,1	+27,6	

4. Оқыту тілдері әртүрлі сыныптарда орташа балдың өсуі

Диагностикалық тестілеу қорытындысы бойынша пилоттық мектеп оқыту тілі әртүрлі сыныптарда орташа балдың өсуі:

- қазақ тілінде оқитын сыныптар + 38,4 балл;
- орыс тілінде оқитын сыныптар + 38,0 балл;

- ұйғыр тілінде оқитын сыныптар + 34,5 балл.

Бақылау мектептерінде:

- қазақ тілінде оқитын сыныптар + 21,4 балл;
- орыс тілінде оқитын сыныптар + 21,6 балл;
- ұйғыр тілінде оқитын сыныптар + 19,9 балл.

	Қыркүйек' 15	Сәуір' 16	Мамыр' 17	Сәуір' 18	Сәуір' 19	Айырмашылық Қыркүйек '15 / Сәуір' 19	
Қазақ							
пилоттық	113,2	138,5	143,1	151,5	151,6	+38,4	
бақылау	118,6	127,7	132,7	136,9	140,0	+21,4	
Орыс							
пилоттық	112,3	136,7	143,5	151,4	150,3	+38,0	
бақылау	119,1	133,2	137,3	141,4	140,7	+21,6	
Ұйғыр							
пилоттық	125,8	131,6	138,1	156,5	160,3	+34,5	
бақылау	115,5	130,2	120,8	133,2	135,4	+19,9	

5. Ең төменгі балл бойынша көрсеткіштердің өсуі

1-сыныптан 4-сыныпқа дейін ең төмен балдың көтерілгені байқалды:

- пилоттық мектептерде 64 балдан 110 балға дейін (+46);
- бақылау мектептерінде 81 балдан 97 балға дейін (+16).

Пилоттық мектептерде үлгерімі төмен оқушылардың көрсеткіштерінің тұрақты түрде өсуі олардың оқуға деген ынтасын арттыруға қолайлы жағдайлар жасалғанын көрсетеді.

Демек, жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу нәтижесінде оқушылар мұғалімдердің күткен нәтижелеріне жауап беретін үздік оқушылар үшін «шек әсері» (эффект потолка) қатты байқалмайды.

6. Ең төмен және ең жоғары балдар арасындағы айырмашылық

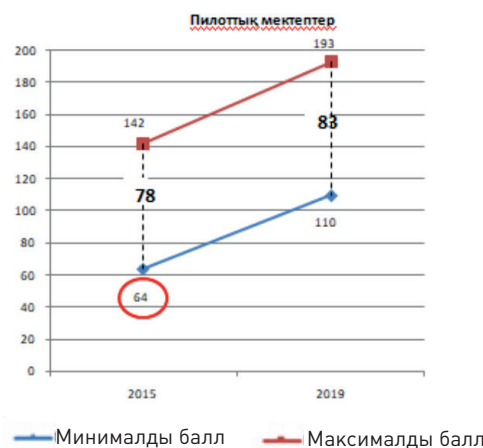
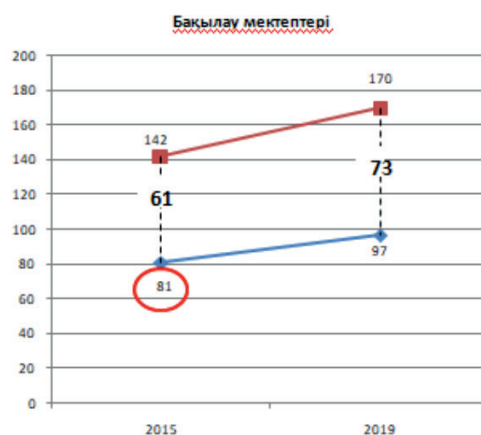
Оқушылардың ең төмен және ең жоғары балдарының арасындағы айырмашылықты қысқарту – халықаралық зерттеулерде кеңінен қолданылатын оқыту нәтижесі мен сапа көрсеткіштерінің бірі болып табылады. Ең үздік және ең әлсіз оқушылардың нәтижелерінде айырмашылықтар неғұрлым аз болса, білім беру сапасы соғұрлым жоғары және керісінше болады.

Тестілеу нәтижелері бойынша:

- бақылау мектептерінде 1-сыныптың

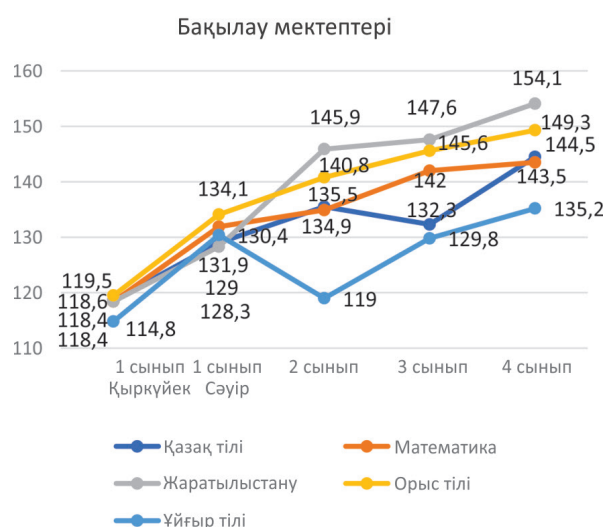
«басында» айырмашылық 61 балды, ал 4-сыныптың «соңында» 73 балды құрады, яғни 12 балға өсті;

- пилоттық мектептерде 1-сыныптың «басында» айырмашылық 78 балды, ал 4-сыныптың «соңында» 83 балды құрады, яғни 5 балға өсті.

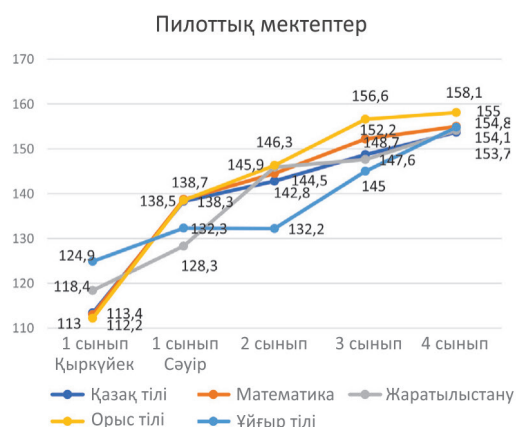

Осылайша, пилоттық мектептердің көрсеткіші бақылау мектептерінің көрсеткішінен 2,4 есе төмен болды. Бұл бағытта қосымша жүйелі шаралар ұйымдастыру қажет болды.

Математика, жаратылыстану, дүниетану, ана тілі (қазақ, орыс, ұйғыр) бөлімдерін оқытудың орташа балын талдау барысында пилоттық мектеп оқушылары жоғары көрсеткіштер мен оң нәтижелер көрсетті.

Бақылау мектептерінің ең жоғары орташа балы (154,1) пилоттық мектептердің ең жоғары балдарының төменгі диапазонына жақын (153,7-158,1).

Пилоттық мектептерде ұйғыр тілінде оқытын 2-сыныптың көрсеткіштерін қоспағанда, диагностикалық тестілеудің барлық кезеңінде барлық бөлімді оқытуда орташа балдың өсуі байқалды. 1-сыныптың басында диагностикалық тестілеу нәтижелері орташа балл 112,2-124,9 балл аралығында, 4-сыныпта қорытынды

диагностикалық тестілеуде орташа балл 153,7 балл мен 158,1 балл аралығында болғанын көрсетті.

Бақылау мектептерінде тестілеудің барлық кезеңінде «Жаратылыстану және «Дүниетану», «Математика» және «Орыс тілі» пәндерінің бөлімдері бойынша орташа балдың тұрақты өсуі байқалады. Бірінші диагностикалық тестілеудің орташа балдары 114,8 – 119,5 балл аралығында, ал бақылау мектептерінің 4-сыныбындағы қорытынды диагностикалық тестілеудің орташа балдары 135,2-154,1 балл аралығында орналасқан.

Пилоттық мектептердің нәтижелері бөлімді оқыту балдары барынша жақын бөлінгенін көрсетеді, бұл біркелкі бөлінген сападағы үдерістерге тән.

Бес тестілеуді талдау барлық қадағаланатын көрсеткіштерде және қабілеттер шкаласының орташа балдарының өсуінде пилоттық мектептердің салыстырмалы артықшылығын көрсетеді:

- орташа балдың өсуі бақылау мектептерінің көрсеткіштерінен екі есе артық;

- оқыту тілі әртүрлі оқушылардың орташа балы бақылау сыныптарына қарағанда айтарлықтай ілгерлегенін көрсетеді;

- мектептердің әртүрлі типтері (шағын жинақты, орта, гимназиялар, лицейлер, ауылдық және қалалық) арасындағы орташа бал айырмасының төмендеуі байқалады;

- диагностикалық тестілеу бөлімдерінен нәтижелерді барынша жақын бөлу байқалады;

- тапсырманы келтірілген мысал бойынша орындау нәтижелері тұрақты артықшылықты көрсетеді;

- ең жоғары және ең төмен балл бойынша оқушылардың көрсеткіштері арасындағы алшақтықтың қысқарғаны байқалады.

Көрсеткен нәтижелер жаңартылған білім беру мазмұнының тиімділігін және жаңа бағдарламалармен оқытуда жоғары нәтижелерге қол жеткізуде оқушылардың әлеуетінің жеткілікті екенін растайды.

Осылайша, пилоттық мектептердегі жаңартылған білім беру мазмұнын апробациялауға жүргізілген мониторингтің соңғы 4 жылғы (2015-2019 жж.) қоры-

тындылары бойынша білім беру қызметінің сапасы бақылау сыныптарымен салыстырғанда айтарлықтай артқанын көрсетеді.

5.2. НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕР – АЙМАҚТАРДАҒЫ ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҚТАР

Елбасының тапсырмасы бойынша өңірлердегі Назарбаев Зияткерлік мектептері білім беру мазмұнын жаңартатын және педагог мамандардың біліктілігін арттыратын Әдістемелік орталық болып белгіленді.

Осыған орай әрбір Зияткерлік мектепке жалпы білім беретін мектептердің педагог мамандарына білім беру мазмұнын жаңарту, оқушыларды оқыту барысында заманауи білім беру тәжірибелері мен тәсілдемелерін, жаңа бағалау жүйесін қолдану мәселелері бойынша үнемі әдістемелік қолдау көрсету және кеңес беру міндеті жүктелген.

2019-2020 оқу жылында Зияткерлік мектептердің білім беру мазмұнын жаңарту және педагог мамандардың біліктілігін арттыруға бағытталған өңірлік Әдістемелік орталықтар (бұдан әрі – МО) ретінде атқаратын қызметі 2019 жылғы 16 шілдедегі №251/ОД ДББҰ бұйрығымен бекітілген жұмыс жоспарына сәйкес бес басым бағытта жүргізіледі:

I. Мектептің педагог мамандарына әдістемелік қолдау көрсету және еліміздің барлық өңірлерінде оқу-әдістемелік орталықтармен өзара әрекеттесу.

II. Еліміздің 1020 жетекші мектебінің педагог мамандары мен ұжымдарының әлеуетін дамыту.

III. Педагог мамандар мен мектеп басшыларына курстан кейін қолдау көрсету.

IV. Әдістемелік күн – оқытудың инновациялық әдістері мен тәсілдемелерін, жаңа білім беру ресурстарын және т. б. таныстыру;

V. Жетекші мектептердің форумы – үздік мектеп тәжірибесімен алмасу.

Мұғалімдерге уақтылы әдістемелік қолдау көрсету және педагог мамандардың кәсіби талап-тілектерін және қиындықтарын анықтау мақсатында әдістемелік қызметтің әрбір бағытында жүйелі ақпараттық-талдау, оқу-әдістемелік, зерттеу жұмыстары жүргізіледі.

2019 жылдың басынан бастап еліміздің **200 мыңнан астам** педагог маманы үшін әдістемелік орталықтарда оқушылардың зияткерлік және жекетұлғалық қабілеттерін дамыту үшін инновациялық әдістер мен тәжірибелерді қолдануға қатысты **14 254** оқыту іс-шарасын өткізді.

Әдістемелік орталықтар **356 839** қатысушы үшін **14 254** іс-шара өткізді:

84 406 педагог үшін критериялы бағалау бойынша 3 638 іс-шара 878 семинар 439 шеберлік-классы 1 657 коучинг 76 вебинар 109 дөңгелек үстел 479 тренинг	23 998 педагог үшін үштілдік бойынша 286 іс-шара 80 семинар 108 шеберлік-классы 36 коучинг 6 вебинар 17 дөңгелек үстел 39 тренинг	19 050 педагог үшін инновациялық кітапханалардың жұмысы бойынша 33 іс-шара 80 семинар 108 шеберлік-классы 36 коучинг 6 вебинар 17 дөңгелек үстел 39 тренинг	22107 педагог үшін тәрбие жұмысы 186 іс-шара 109 семинар 17 шеберлік-классы 15 коучинг 2 вебинар 13 дөңгелек үстел 30 тренинг
14 5943 педагог үшін білім мазмұны бойынша 8 254 іс-шара 1 191 семинар 1 271 шеберлік-классы 4051 коучинг 236 вебинар 717 дөңгелек үстел 788 тренинг	33289 педагог үшін Lesson study және Action research жобаларын іске асыру бойынша 1 424 іс-шара 207 семинар 139 шеберлік-классы 902 коучинг 20 вебинар 63 дөңгелек үстел 93 тренинг	16 840 педагог үшін 73 әдістемелік күн 73 конференция, жетекші мектептер форумы, ашық есіктер күні	23 526 педагог үшін үздік тәжірибемен алмасу бойынша 360 іс-шара 62 семинар 56 шеберлік-классы 142 коучинг 9 вебинар 58 дөңгелек үстел 33 тренинг

Педагог мамандарды қашықтықтан оқыту режимінде:

- Жаңартылған білім беру бағдарламасынан **10 онлайн-курс** өткізілді;
- Оқу пәндерінің барлық бағыттарынан уақтылы әдістемелік қолдау көрсетуге бағытталған **208 вебинар** (пәндердің мазмұнынан – 162, бағалау жүйесінен – 35, Lesson Study және Action research тәсілдерін қолданудан – 9, мектеп тәжірибесімен алмасудан – 2) өткізілді;
- Мұғалімдердің күнделікті қызме-

тінде және өздерінің тәжірибесін жақсартуда оларды тиімді қолдау және өз тәжірибесін жақсарту үшін сапалы кері байланыс жасау арқылы **4 311 сабаққа бақылау** жүргізілді.

Жетекші мектептер

Облыстардың және Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалаларының Білім басқармаларымен бірлесіп жалпы білім беретін мектептер қатарынан әрбір ауданда/қалада мұғалімдердің тиімді өзара іс-қимылына арналған алаң ретінде жетекші мектептер анықталды, сол мектептерде педагог мамандардың кәсіби қоғамдастықтары құрылды.

Жетекші мектептер қызметінің мақсаты жаңартылған орта білім беру мазмұнын енгізу және Назарбаев Зияткерлік мектептерінің тәжірибесін тарату бойынша мұғалімдердің кәсіби қоғамдастығы қызметінің ұйымдастыру-әдістемелік жағдайларын жасау болып табылады.

Жетекші мектептердің қызметі ҚР БҒМ 2018 жылғы 11 қазандағы №11-4/874 хатымен бекітілген «Орта білім мазмұнын жаңартуды қолдау бойынша мектептердің қызметін ұйымдастыру туралы» нұсқаулық хат негізінде жүзеге асырылады.

Жыл сайын жетекші мектептер санының артуы байқалады, бұл әрбір өңірдің педагогикалық қоғамдастығының кәсіби дамуы үшін жауапкершілікті өзіне ала бастаған көшбасшы мұғалімдердің қызметінің белсенді болуымен тығыз байланысты.

Жетекші мектептерге серіктес мектептерді аумақтық бекіту сызбасы әзірленді (8-10 серіктес мектепке 1 жетекші мектеп есебінен).

№	Өңір	ҚР бойынша барлық мектептер	Оның ішінде	
			Жетекші мектептер	Серіктес мектептер
1	Нұр-Сұлтан қ.	85	24	61
2	Алматы қ.	204	23	181
3	Шымкент қ.	134	17	117
4	Ақмола облысы	560	76	484
5	Ақтөбе облысы	399	86	313

6	Алматы облысы	760	100	660
7	Атырау облысы	193	28	165
8	Шығыс Қазақстан облысы	655	95	560
9	Жамбыл облысы	445	44	401
10	Батыс Қазақстан облысы	380	91	289
11	Қарағанды облысы	512	52	460
12	Қостанай облысы	505	66	439
13	Қызылорда облысы	293	56	237
14	Маңғыстау облысы	142	36	106
15	Павлодар облысы	362	26	336
16	Солтүстік Қазақстан облысы	485	82	403
17	Түркістан облысы	900	118	782
Барлығы		7 014	1 020	5 994

Жаңартылған білім беру мазмұнына қолдау көрсететін мектептер немесе жетекші мектептер **тірек алаңдары** ретінде жұмыс істейді.

Осы мектептердің ұжымдары кәсіби қоғамдастықтарды құру кезінде өңірдің басқа жалпы білім беретін мектептерінің педагог мамандарына әдістемелік қолдау көрсету қызметін атқарады.

ПШО тренерлерінің мектептерге қолдау көрсету кезеңдері

Ұйымдастыру – талдау кезеңі		Мектеп ұжымымен танысу, сауалнама жүргізу арқылы әдістемелік іс-шараларға қатысу, мектептің даму жоспарын талдау, дамыту командасын ((көшбасшыларды) бірлесіп жинақтау		
ЖМ-ті қолдау және оқыту кезеңі	Мектеп әкімшілігін оқыту	Даму командасын (көшбасшыларды) оқыту	Мектептің барлық педагогтерін оқыту	Әдістемелік ресурстармен жабдықтау
ЖМ-тің ПШО-мен бірге өзара әрекет ету кезеңі	Педагогтердің сұранысы бойынша топтық және жеке оқыту іс-шараларын (семинарлар, мастер-кластар, сабақтарды бақылау) өткізу			

2015-2019 жылдар аралығында жетекші мектептерде 237 конференция мен форум және 6 052 әдістемелік және тәжірибелік бағыттағы оқыту семинары өткізілді.

Өз өңірінің педагогикалық қоғамдастығының кәсіби дамуына жауапкершілікпен қараған көшбасшы мұғалімдердің, мектеп басшыларының белсенді қызметі жетекші мектептер санының артуына ықпал етті. Осылайша, 2019 жылдың 1 қыркүйегіне қарай жетекші мектептердің саны 1020 құрады (елдегі мектептердің жалпы санының 14,5%-ы).

Жаңадан құрылған жетекші мектептердің педагог мамандарын үнемі кәсіби дамыту үшін бұрыннан жұмыс істеп жатқан жетекші мектептердің көшбасшы-мұғалімдерінен әдістемелік десанттар құрылды. Әдістемелік десанттар мұғалімдер үшін мынадай пайдалы іс-шаралар өткізуге ықпал етеді:

- жетекші мектеп мұғалімдерінің сабақтарына бірлескен бақылау жасау (серіктес мектеп мұғалімдері де қатысады);
- өткізілген сабақ қорытындысы бойынша кері байланыс беру;
- мұғалімдердің анықталған қиындықтарын талқылау және шешу жолдарын іздеу;
- жетекші мектеп мұғалімдерінің жаңа жетекші мектеп педагог мамандарының кәсіби талап-тілектерін шешуге бағытталған оқыту іс-шараларын (семинарлар мен шеберлік-кластар) әзірлеу және өткізу;
- кәсіби дамудың нақты бағыттары бойынша педагог мамандар үшін ұсынымдарды әзірлеу;
- оқу мен оқытудағы өзгерістерді анықтау мақсатында сабақтарды қайта бақылау.

Аймақтардағы ПШО филиалдарымен әдістемелік қолдау диагностикалық карталардың, сауалнамалардың, әдістемелік ресурстардың толық жиынтығын қамтитын кейстер бойынша жүргізіледі, бұл жетекші мектептердің мұғалімдеріне жоғары кәсіби деңгейде құрылған әдістемелік десанттар (серіктестік мектептерге, соның ішінде ауылдық мектептерге барып) көмектеседі.

Республикалық, облыстық форумдар мен конференциялардағы жетекші мектептер жаңартылған білім беру мазмұнындағы идеяларды трансляциялау

бойынша негізгі диалогтық алаңдар болып табылады.

Жаңа жетекші мектептер үшін корпоративтік оқыту форматы ұсынылды, ол Назарбаев Зияткерлік мектептердің педагог мамандары мен әкімшіліктерін тарта отырып, менеджмент, оқу және зерттеу қызметін ұйымдастыру мәселелері бойынша әкімшілікті және көшбасшы-мұғалімдерді оқытуды қамтиды.

Еліміздің жетекші мектептерінде табысты мектеп командалары, кәсіби желілік қоғамдастықтар, педагог көшбасшыларының үздік сабақтарын ұсыну бойынша шығармашылық алаңдарды ұйымдастырудың жақсы тәжірибесі қалыптасты.

Жетекші мектептердің форумдарын өткізу педагог мамандар мен мектептердің кәсіби әлеуетін арттыруға, серіктестік жұмыс дағдыларын қалыптастыруға, мектептегі сабақтар мен оқу-тәрбие үдерісін жақсартудағы тиімді нысандарды, әдістер мен тәсілдерді анықтауға мүмкіндік береді. Осы іс-шаралардың барлығы жетекші мектептер желісін дамытуға және ұлғайтуға ықпал етеді.

Біліктілікті арттыру курстарынан өткен мұғалімдерге жүйелі түрде курстан кейінгі қолдау көрсетіледі, оның барысында кері байланыс, пән мазмұны, бағалау жүйесіне қатысты және т.б. кеңестер беріледі.

Анықтама:

- «Жетекші мектеп – білім беру мазмұнын жаңарту аясында даму алаңы» атты III аймақтық форумды Ақтау қаласындағы ПШО филиалы ұйымдастырды. Форумға Ақтөбе, Атырау, Батыс Қазақстан, Маңғыстау облыстарының жетекші мектептерінің директорлары мен үйлестірушілері, білім бөлімдерінің меңгерушілері мен әдіскерлері, білім басқармаларының мамандары қатысты.
- «Қазақстандық мектеп үшін мамандарды дайындау: білімге талпыну, білім беру мазмұнын жаңарту және тәжірибемен байланыс» атты халықаралық ғылыми-тәжірибе конференциясы М.Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетімен Орал қаласында ПШО филиалымен бірге өткізілді. Конференцияға 320-ға жуық педагог қатысты.
- І. Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті ПШО филиалымен бірлесіп, Талдықорған қаласында «Білім беруге инновациялық технологияларды

енгізу-сапалы білім берудің негізі» атты өңірлік ғылыми-тәжірибелік конференциясын өткізді.

• Еліміздің оңтүстік өңірінің жетекші мектептерінің «Жаңару жаршысы» І өңірлік форумын Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университеті ПШО филиалымен бірлесіп, Шымкент қаласында өткізді. Форум жұмысына 400-ден астам педагог қатысты: мектеп басшылары мен мұғалімдер, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, Педагогикалық шеберлік орталығы, Түркістан, Қызылорда, Алматы, Жамбыл облыстарының білім басқармаларының өкілдері қатысты.

• Ақмола облысының аудандық/қалалық білім бөлімдерінің әдіскерлері мен жетекші мектептердің көшбасшы мұғалімдері үшін «Көшбасшылық ұстанымның 5 қадамы» атты антиконференциясын Көкшетау қаласында ПШО филиалы Бурабай ауданының «Звездный» сауықтыру орталығында өткізді.

• Солтүстік Қазақстан облысында жалпы білім беретін мектептердің педагог мамандарына арналған «Жетекші мектептердің тәжірибесі» атты практикалық конференция өтті.

Аймақтық педагогтер арасында әртүрлі (сабақты зерттеу, оқытуды саралау ұстанымы, желі ішіндегі өзара әрекеттесу

тиімділігі және т.б.) тақырыптарға «Әдістемелік күн» атты іс-шара кеңінен танымал бола бастады.

«Әдістемелік күн» әріптестердің сабақтарына қатысуға және кәсіби кері

байланыс алуға, бағалау жүйесі мен пән мазмұнына қатысты тренингтер, шеберлік сабақтары, жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы пәндерден зерттеу дағдыларын дамытуға арналған практикумдарға қатысуға мүмкіндік береді.

Анықтама:

2019 жылдың 3 мамырында Тараз қаласында 358 адамға арналған (облыстық білім басқармасы, әдістемелік кабинеттер, аймақтың жалпы білім беретін мектептерінің басшылары мен қызметкерлеріне) жаңартылған білім беру мазмұнына қатысты «Әдістемелік күн» өткізілді. Іс-шара аясында «Мектепішілік әдістемелік активтің жұмысын ұйымдастыру», «Педагог мамандардың кәсіби дамуына қатысты жетекші және серіктес мектептердің желілік өзара әрекеті», «Жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу жағдайында мектеп ішіндегі өзгерістерді басқару», «Критериалды бағалау жүйесі» тақырыптарына төрт сұхбат алаңы ұйымдастырылды.

Әрбір сұхбат алаңында төрт топ қатар жұмыс істеді, олар «Карусель» әдісінің бір талқылау алаңынан екіншісіне өтіп, «Әдістемелік күн» аясында қарастырылған барлық тақырыптарды қамтыды.

Әдістемелік күннің соңында қорытынды жасалып, жаңартылған білім беру мазмұнына қатысты жұмыстың болашағы нақтыланды.

Әдістемелік күндер мен жетекші мектептердің форумдарын өткізу әрбір аймақта озық әдістеме, пайдалы ресурстар және тиімді технологияларды жинақтау және таратуға арналған «Мұғалімдердің табысты тәжірибелері» банкін қалыптастыру жұмысын бастауға мүмкіндік берді.

Педагог қызметкерлердің тамыздық кеңесі

2017 жылдан бері әр жаңа оқу жылы қарсаңында жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдерімен (7 мыңнан астам) жаңартылған білім беру мазмұнының барлық пәндерінен секциялық отырыстар өткізу дәстүрі пайда болды.

2019 жылы 13-28 тамызда еліміздің 17 өңірінде пилоттық және Зияткерлік мектептерде **Республикалық Білім және ғылым форумы** аясында секциялық отырыстар өткізілді, оған **30,6 мыңнан** астам мектепалды, 4, 9, 10-сыныптардың мұғалімдері қатысты.

Мектепалды және 4, 9, 10-сыныптарда барлық оқу пәндерінен жаңартылған білім беру мазмұны аясындағы критериялды бағалау жүйесі және оқу бағдарламаларының ерекшеліктері – тамыз кеңесінің басты тақырыптары болды.

Секциялық отырыстар кезінде 2048 оқыту іс-шарасы, **оның ішінде: 2046**

шеберлік сабағы, фасилитацияланған сессия және 30 пилоттық мектептің табысты тәжірибесіне шолу жүргізілді. ДББҰ қызметкерлері инновациялық оқыту тәсілдері мен әдістерін қолдану, білім беру мазмұны жаңартылған оқу бағдарламаларының ерекшеліктеріне қатысты **45 таныстырылым-баяндама өткізді.**

Қарағанды облысының Жезқазған қаласында мектепалды және бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған оқыту іс-шараларын өткізу Тамыз секцияларының жұмыс бағыттарының бірі болды.

2019 жылы 28 тамызда Жәйрем, Жезқазған, Сәтбаев және Қаражал, Ұлытау және Жаңаарқа ауданындағы мектеп мұғалімдеріне жаңартылған білім беру мазмұны мен критериялды бағалау жүйесінен 410 мұғалімге 15 пәннен 2 тілде 44 шеберлік сабағы өткізілді. ДББҰ-ның оқу-әдістемелік кешендер мен әдістемелік құралдар көрмесі ұйымдастырылды.

Тамыз кеңесіне ДББҰ-ның **1 422 қызметкері мен НЗМ мұғалімі** қатысты. ДББҰ-ның **1 041** қызметкері (оның ішінде 954 НЗМ мұғалімі, 87 ПШО тренері), пилоттық мектептердің **243** мұғалімі, жетекші мектептен шақырылған **138** тренер шеберлік сабақтар мен тренингтер өткізді.

Тәжірибені тарату жұмысына ПШО тренерлері, Зияткерлік, пилоттық және жетекші мектептердің мұғалімдері шақырылды.

Білім беру бағдарламалары мен Педагогикалық шеберлік орталықтары ДББҰ-ның әдістемелік материалдарының **сату-көрмесін** ұйымдастырды. Әдістемелік материалдардың электрондық нұсқаларын және білім беру мазмұны жаңартылған оқу бағдарламаларын 2 тілде көшіріп алу үшін **ақпараттық-білім беру** аймақтарын ұсынды.

Нұр-Сұлтан қаласында «Пилоттық мектеп: 4 жылдық жұмыстың қорытындысы мен келешегі» атты **фасилитацияланған сессияда** 30 пилоттық мектептің басшылары мен педагогтарының қатысуымен бастауыш мектептің оқу бағдарламаларын апробациялау және енгізуге қатысты практикалық тәжірибелер талқыланып,

мектеп тәжірибесін зерттеудің келешегі қарастырылды.

30 пилоттық мектептің **«Табысты тәжірибелер көрінісі» атты іс-шара** ұйымдастырылып, келесі мәселелер талқыланды:

- мұғалімнің мектеп тәжірибесіндегі оң өзгерістер;
- өңірде жаңартпаларды енгізуге бағытталған бірлескен мектеп командасын құру;
- оқушылар мен олардың ата-аналарының оқу үдерісіне көзқарасындағы жағымды өзгерістер;
- жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу үшін барлық деңгейдегі білім беру қауымдастығының жауапкершілігін қалыптастыру;
- қазақстандық педагогтердің біліктілігін арттырудың жаңа әдістері мен технологияларын енгізу және педагогикалық әлеуетті арттыру;
- білім беру мазмұнын жаңарту үдерісіне ғылыми-әдістемелік, кеңестік қолдау көрсетуді жалғастыру.

Шеберлік сабақтары мен тәжірибелік сабақтар барысында жалпы білім беретін мектептің мұғалімдеріне оқу бағдарламаларының барлық пәндерінен оқу мақсаттарын жүзеге асыру, білім беру үдерісіне қалыптастырушы және жиынтық бағалауды енгізу ұсыныстары жасалды.

Оқыту барысында мұғалімдер:

- білім беру тәжірибесіне жаңартылған білім беру мазмұнын енгізудің оқу-нормативтік базасы бойынша білім алды;
- қысқа мерзімді жоспарларды әзірлеуді үйренді;

- оқушыларды жобалық, зерттеу жұмысына ынталандыру дағдыларын қалыптастыру жолдарын үйренді;

- оқыту барысында заманауи білім беру технологиялары мен әдістерін қолдануды үйренді.

Секцияға қатысушылар жаңартылған білім беру мазмұнын сапалы жүзеге асыру үшін осы жұмыстың өзектілігі мен маңыздылығын атап өтіп, келесі мәселелерді талқылады:

- үздік педагогикалық тәжірибені тарату механизмдерін әзірлеу;
- педагог қызметкерлерге жеке және кәсіби дамуында қолдау көрсету;
- жаңартылған білім беру мазмұны жағдайында педагогтердің жұмысқа дайындығын қалыптастыру іс-шаралар кешенін қамтамасыз ету;
- жаңартылған білім беру мазмұнын жүзеге асыру мәселелері бойынша әртүрлі деңгейдегі білім беруді басқару органдары, әдістемелік қызметтер, жалпы білім беретін мектептер мен педагог мамандардың бірлескен жұмысын жандандыру;
- мұғалімдердің сандық білім беру ресурстарын пайдалана алуына жағдай жасау;
- www.smk.edu.kz «Жүйелі-әдістемелік кешен» онлайн-платформасын қолдану.

Осы мәселелердің барлығы жаңартылған орта білім беру мазмұнына көшу жағдайында студенттерді педагогикалық мамандықтарға дайындаудың, яғни білім беру бағдарламаларын қайта қарап, оны әзірлеудің, одан әрі өзгертудің бастапқы қадамдары болды.

Жаңартылған білім беру мазмұнының идеяларын тарату, заманауи білім беру модельдері мен тәжірибелерін қолдану, мектеп педагогтарымен **«нақты» жұмысты ұйымдастыру**, білім беру саласындағы заманауи сынақтарды талқылау, педагог мамандарға оқушыларға білім беру тәсілдері мен әдістерін үйретуден өңірлік **талқылау алаңдарын** құру үшін әрбір өңірде еліміздің жалпы білім беретін мектептері қатарынан **жетекші мектептер** кластерін анықтау туралы шешім қабылданды.

Жазғы мектептер

2018 жылдан бастап ПШО жазғы мектептерді өткізу арқылы педагогтерге әдістемелік қолдау көрсете бастады:

- ағылшын тілінде сабақ беретін мұғалімдерге қолдау көрсететін «Summer English School for Teachers» жазғы мектебі;
- критериалды бағалау жүйесін енгізу кезінде мұғалімдерге қолдау көрсететін жазғы мектеп.

Жазғы мектептердің негізгі міндеті – практикалық сабақтар, семинарлар, тренингтер, шеберлік сабақтары арқылы кәсіби дағдыларды дамыту үшін педагогтарды әдістемелік салаға терең бойлау.

2019 жылы «Summer English School for Teachers» жазғы тілдік мектебі екінші рет ұйымдастырылды. Оған физика, химия, биология, информатика пәндерінің 903 мұғалімі қатысты. Олар коммуникативті тәсілге (CLIL) негізделген оқыту әдістері мен технологиялары бойынша курстардан өткен және пәндерді ағылшын тілінде оқытады.

Жазғы тіл мектебінің бағдарламасы мұғалімдердің тілдік құзыреттілігін 4 сөйлеу әрекеті (сөйлеу, тыңдау, оқылым, жазылым), CLIL әдістемесін, белсенді оқыту тәсілдерін пайдалана отырып, тиімді сабақты жоспарлау білімі мен дағдыларын тереңдетуге бағытталған.

Жазғы мектепке қатысушылар тіл мектебінде алған білімі мен сөз қорын қолдануға тырысып, ағылшын тілінде бағалауға бағытталған тапсырмалар мен сабақтар жоспарын әзірлеуде тәжірибе алмасты.

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ-да 2019 жылы 12-23 тамыз аралығында Педагогикалық шеберлік орталығы филиалдарында критериалды бағалау бойынша Жазғы мектеп (бұдан әрі – Жазғы мектеп) ұйымдастырылып, өткізілді.

Жазғы мектепке **10 негізгі пән** бойынша қазақ тілі, орыс тілі, ағылшын тілі, математика, физика, биология, география, информатика, тарих, химиядан **жалпы білім беретін мектептердің 14 368 мұғалімі қатысты:**

- 1-кезең – 12-16 тамыз 2019 жыл – 7 134 адам;
- 2 кезең – 19-23 тамыз 2019 жыл – 7 234 адам.

Жазғы мектеп сабақтарын өткізу үшін ПШО қызметкерлері мен жалпы білім беретін мектеп мұғалімдері қатарынан 302 тренер шақырылды.

ПШО және жалпы білім беретін мектептердегі Жазғы мектеп сабақтары тегін өткізілді.

Оқыту кезінде педагогтар жеке пәндерге қарай сараланған тапсырмалар, критерийлер және бағалау құралдарын әзірлеу дағдылары пысықталды.

Оқу аяқталғаннан кейін Жазғы мектептің әрбір қатысушысы QR-коды бар электрондық сертификат алды. QR-код арқылы **орталық тыңдаушыларын есепке алудың электрондық жүйесінен толық ақпарат алуға болады (db.cpm.kz).**

Мұғалімдер Жазғы мектепті өткізу идеясын қолдап, сабақтардың тәжірибелік бағытын атап өтті және жұмысты демалыс уақытында жалғастыруды ұсынды.

**Жазғы мектепте критериалды бағалау сабақтарымен
қамтылған педагог мамандар санына қатысты ақпарат**

№	Аймақ	Қатысушылар саны	оның ішінде	
			1-кезең (12-16 тамыз)	2-кезең (19-23 тамыз)
1	Нұр-Сұлтан қ.		360	361
2	Алматы қ.	1 015	504	511
3	Ақмола облысы	795	404	391
4	Ақтөбе облысы	889	410	479
5	Алматы облысы	1 350	652	698
6	Атырау облысы	521	260	261
7	Шығыс Қазақстан облысы	838	426	412
8	Жамбыл облысы	838	438	400
9	Батыс Қазақстан облысы	928	410	518
10	Қарағанды облысы	847	418	429
11	Қостанай облысы	506	264	242
12	Қызылорда облысы	763	373	390
13	Маңғыстау облысы	690	345	345
14	Павлодар облысы	719	348	371
15	Солтүстік Қазақстан облысы	1 020	560	460
16	Шымкент қ., Түркістан облысы	1 928	962	966
Барлығы		14 368	7 134	7 234

Жазғы мектепте бағалаудан білім алған мұғалімдер сараланған тапсырмалар, бағалау критерилері мен құралдарын әзірлеу, оқуға деген ынтаны арттыру, оқушылардың өзін-өзі реттеу және оларды қызықтыруға қатысты тәжірибелік ұсыныстар алды.

Жазғы мектеп педагогтарға жаңа оқу жылы қарсаңында критериалды бағалаудан қажетті білім, білік және дағды қалыптастыруға мүмкіндік беретін тиімді оқыту үлгісі болды.

5.3. ТӘЖІРИБЕНІ ҰЛТТЫҚ ДЕҢГЕЙДЕ ТАРАТУ

Қарқынды түрде өзгеріп отырған қазіргі әлеуметтік және экономикалық жағдайда білім беру жүйесінің барлық компоненттері (ұлттық стандарттар, мұғалімдер, мектептер және т.б.) өзгерістерді қабылдауға және жаңаны белсенді қолдануға дайын болуы тиіс. Сарапшылардың пікірінше, Қазақстанның білім беру жүйесі ЭЫДҰ стандарттарына жету жолында үлкен қадамдар жасауда. Бекітілген меморандумдар аясында өткізілетін әдістемелік және тәжірибелік бағыттағы оқыту іс-шараларына педагогикалық қоғам оң баға берді.

Анықтама:

ДББҰ-мен ынтымақтастық меморандумын бекіткен ұйымдар мен мекемелер:

- *Қазақстан Республикасының 17 облыс әкімдігі;*
- *Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі (Қазақ ұлттық хореография академиясы, 9 өнер мектебі);*
- *Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі («Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті –*

Елбасы атындағы Ұлттық қорғаныс университеті» РММ, «Жас Ұлан» 4 әскери мектебі);

- *Л. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті;*
- *Тараз мемлекеттік педагогикалық университеті;*
- *Павлодар мемлекеттік педагогикалық институты;*
- *2 Республикалық физика-математикалық мектеп.*

ЖОО және колледждермен өзара әрекеттесу

Жоғары және орта педагогикалық кәсіби оқу орындарымен серіктестік тәжірибені тарату жұмысының жеке бағыты болып, білім беру мазмұнын жаңартатын және педагогикалық тәжірибе форматын өзгертетін педагог мамандарды дайындауды көздейді.

2015-2019 жылдары жаңартылған білім беру мазмұны мен оқыту технологиясынан біліктілікті арттыру курстарынан педагогикалық жоғары оқу орындарының (1 309 адам) және колледждердің (952 адам) профессорлық құрамынан **3 121** қызметкер (2019 жылы – 860) өтті.

№	Аймақ	ЖОО	КОЛЛЕДЖ
1	Нұр-Сұлтан қаласы	-	№32 гуманитарлық колледжі, Нұр-Сұлтан қ.
2	Алматы қаласы	Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті	№ 1 Алматы Қазақ мемлекеттік гуманитарлық-педагогикалық колледжі
		Абай атындағы қазақ ұлттық педагогикалық университеті	№ 2 Алматы мемлекеттік гуманитарлық-педагогикалық колледжі
		Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті	
3	Ақмола облысы	Ш. Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті	Ж. Мусин атындағы Көкшетау жоғары педагогикалық колледжі Педагогикалық колледж, Щучинск қ.
4	Ақтөбе облысы	Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті	Ақтөбе гуманитарлық колледжі
5	Алматы облысы	І. Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	Есік гуманитарлық-экономикалық колледжі Жаркент гуманитарлық-техникалық колледжі
6	Атырау облысы	Х. Досмұхамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті	Қ. Дүтбаева атындағы Атырау гуманитарлық колледжі
7	Шығыс Қазақстан облысы	С. Аманжолов атындағы Шығыс-Қазақстан мемлекеттік университеті	М. Әуезов атындағы Педагогикалық колледжі, Семей қ.
		Семей қаласының Шәкәрім атындағы мемлекеттік университеті	Шығыс Қазақстан гуманитарлық колледжі, Өскемен қ.
8	Жамбыл облысы	Тараз мемлекеттік педагогикалық университеті	Абай атындағы Жамбыл гуманитарлық колледжі
9	Батыс Қазақстан облысы	М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті	Ж. Досмұхамедов атындағы Жоғары педагогикалық колледжі, Орал қ.
10	Қарағанды облысы	Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті	Қарағанды гуманитарлық колледжі
			Жезқазған гуманитарлық колледжі
			А. Құнанбаев атындағы Саран гуманитарлық-техникалық колледжі
11	Қостанай облысы	Ө. Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті	Қостанай педагогикалық колледжі
		Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институты	Ы. Алтынсарин атындағы Рудный әлеуметтік-гуманитарлық колледжі
			Н. Құлжанова атындағы Торғай гуманитарлық колледжі

12	Қызылорда облысы	Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті	М. Мәметова атындағы Қызылорда гуманитарлық колледжі
13	Маңғыстау облысы	Ш. Есенов атындағы Каспий мемлекеттік технологиялар және инжиниринг университеті	Мұрын жырау Сенгірбекұлы атындағы Маңғыстау гуманитарлық колледжі Бейнеу гуманитарлық-экономикалық колледжі
14	Павлодар облысы	Павлодар мемлекеттік педагогикалық институты	Б. Ахметов атындағы Жоғары педагогикалық колледжі, Павлодар қ.
15	Солтүстік Қазақстан облысы	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті	М. Жұмабаев атындағы Петропавл гуманитарлық колледжі
16	Түркістан облысы	Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық университеті	Ғ. Мұратбаев атындағы Жетісай гуманитарлық колледжі Түркістан гуманитарлық-техникалық колледжі
Барлығы:		19 ЖОО	26 колледж

ДББҰ даму стратегиясын жүзеге асыру жоспарына сәйкес **педагог мамандарды дайындайтын** Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындары мен колледждеріне әдістемелік және кеңестік қолдау көрсетеді.

Дербес білім беру ұйымы жетілдірілген деңгейлік бағдарламалар, сондай-ақ жаңартылған білім беру мазмұны аясында бастауыш мектеп бағдарламасы бойынша оқытудан өткен оқытушыларға әдістемелік қолдау көрсетеді.

Курстан өткен оқытушылар санының көбеюіне байланысты және жалпы білім беру ұйымдарына жаңартылған орта білім беру мазмұнын енгізуге, сондай-ақ жоғары оқу орындары мен колледждердің педагогикалық мамандықтарының оқу бағдарламаларын жаңартуға байланысты ДББҰ-на жоғары оқу орындарымен және колледждермен жүргізілетін жұмыстың көлемі артатыны байқалады.

Ж. Досмұхамедов атындағы Жоғары педагогикалық колледжі, Орал қаласы

2019 жылдың тамыз айынан бастап, ДББҰ-ның Орал қаласының «Ж. Досмұхамедов атындағы Жоғары педагогикалық колледжі» МКҚК-да «Бастауыш білім беру» мамандығының білім беру мазмұнын жаңарту және оқу

үдерісін ұйымдастыру» жобасы іске қосылды.

Педагогикалық колледждердің жаңа стратегиясын енгізуге бағытталған бірінші республикалық жобаға қатысу Білім беру бағдарламалары орталығы үшін 2019 жылы ауқымды жобалардың бірі болды.

Жоғарыда аталған жоба шеңберінде 70-тен астам НЗМ мұғалімі мен 50-ден астам ғылыми кеңесшінің қатысуымен **60** семинар өткізілді. Осы семинарлар барысында әзірленген құжаттар:

- 2 үлгілік жұмыс оқу жоспары, 2 эксперименттік білім беру бағдарламасы;
- жеке пәндерді оқытуға арналған қазақ және орыс тілінде жазылған **108** оқу бағдарламасы.

Білім беру бағдарламалары «Бастауыш білім беру» мамандығының үлгілік оқу жоспарының талаптарына сәйкес озық халықаралық және отандық тәжірибені кіріктіріп әзірленген.

Білім беру бағдарламаларының мазмұнын анықтау барысында Ж. Досмұхамедов атындағы жоғары педагогикалық колледждің қолданыстағы үлгілік оқу бағдарламаларының мазмұнына, этнопедагогтардың еңбектеріне, заманауи педагогикалық тәсілдерге, Финляндия,

Сингапур, АҚШ, Канада, Аустралия, Испания, Қытай және Англияның кейбір университеттерінің осы мамандық бойынша білім беру бағдарламаларына талдау жүргізілді.

Әзірленген эксперименттік білім беру бағдарламаларының түбегейлі айырмашылықтары:

1. Жалпы білім беретін пәндердің оқу бағдарламалары негізгі және жалпы орта білім берудің жаңартылған стандарттарына сәйкес әзірленген және құндылықты, жүйелі-іс-әрекетті, интегративті және коммуникативті тәсілдемелерді пайдаланып жүзеге асыруды көздейді. Кәсіптік модуль бойынша оқу бағдарламаларының мазмұны жаңартылған Мемлекеттік жалпыға міндетті бастауыш білім берудің жаңартылған стандарты бойынша күтілетін оқу нәтижелерімен толық сәйкестендірілген. Барлық оқу бағдарламаларының мазмұны жаңа бөлімдер мен тақырыптармен толықтырылды.

Эксперименттік бағдарлама шеңберінде **«Жаратылыстану пәнін оқыту әдістемесі» және «Дүниетану пәнін оқыту әдістемесі», «Цифрлық сауаттылық», «Білім берудегі зерттеу», «Педагогикалық жобалау», «Мамандықтарға кіріспе», «Бағалаудағы критериалды тәсілдеме», «Оқу жетістіктеріне мониторинг жүргізу», «Бағалау құралдарын дайындау және талдау жүргізу»** сияқты бірқатар жаңа пәнді оқыту көзделген.

Жобаның аясында 2019 жылдың 26-27 тамызы аралығында «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ «Білім беру бағдарламалары орталығы» филиалы колледж оқытушылары үшін Лондон Университеттік колледжінің PhD дәрежесі бар Питер Мехисто және сертификатталған PYP (Primary Years Programme) мұғалімі Джоана де Брито халықаралық сарапшыларының қатысуымен бастауышынып мұғалімдеріне арналған бастауыш мектепте тілдік және тілдік емес пәндерді оқытудың заманауи тәсілдерін зерттеу оқыту семинарын өткізілді.

Семинар барысында колледждің **72 оқытушысы** оқытудан өтті. Семинар

қатысушылары бастауыш мектепте оқытудың заманауи әдістерімен, атап айтқанда, сабақты жоспарлау және басқару, инклюзивті оқыту және саралау қағидаларымен танысты. Сонымен қатар қатысушылар тіл дағдыларын дамытудың әртүрлі стратегияларын және оқушылардың сөздік қорын оқу арқылы байыту тәсілдерін зерттеді.

Эксперименттік білім беру бағдарламасы, сондай-ақ кейбір арнайы пәндер ЭЫДҰ халықаралық сарапшысы доктор Фил Ламберттің қатысуымен сыртқы сараптамадан өтті. Арнайы пәндер сараптамасы **дәлдік, үйлесімдік, фокус (назар аудару, ден қою)** сияқты критерийлерді қолдану арқылы жүргізілді. Сараптама мынадай кезеңдерді қамтыды:

- арнайы пәндерден оқу құжаттамаларын жетекші елдер-юрисдикцияларда курс мазмұнымен және білім беру мекемелерінің осыған ұқсас стандарттарымен салыстыру: Сингапур, Финляндия, Канада (Онтарио/Британдық Колумбия), Гонконг, Жаңа Зеландия және Австралия;

- мұғалімдердің кәсіби дамуы және арнайы пәндерден оқу құжаттамалары саласында мәлімделген ниеттердің сәйкестігін бағалау;

- бос орындарды және қажетсіз қайталауларды анықтау;

- арнайы пәндерден оқу құжаттарындағы теория мен тәжірибе арасындағы өзара байланысты бағалау.

Колледж оқытушыларына әдістемелік қолдау көрсету мақсатында ЖӘК-те **«Эксперименттік жобалау алаңы»** атты жеке тармақ құрылды. Бұл тармақта оқу бағдарламалары мен әдістемелік ұсынымдар орналастырылған. Тармақ аудио және бейнематериалдармен, оқу-әдістемелік әдебиетпен, білім беру саласындағы халықаралық есептер мен зерттеулермен толықтырылады. Осы тармақтың аясында колледж оқытушыларына арналған пікірталас алаңы құрылды.

Тәжірибелік оқу бағдарламаларын енгізу мониторингін жүргізу жұмысы осы жобаның тағы бір маңызды аспектісі

болды. Мониторингтің негізгі мақсаты – оқу бағдарламаларын енгізу барысында туындайтын оң факторлар мен ақауларды анықтау.

Мониторинг әдіснаманы әзірлеуді, қиыншылық тудыратын мәселелер мен фокустарды анықтауды, мониторингтің мақсаттары мен міндеттерін тұжырымдауды, мониторингтік іс-шаралардың бағдарламасы мен кестесін құруды, сандық деректерді жинау құралдарын әзірлеуді (онлайн-сауалнама) және мониторингтік команданы қалыптастыруды қамтиды.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

2018 жылы 26 қазан күні ДББҰ мен Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды. Ынтымақтастық шеңберінде білім беру бағдарламалары орталығы «Математика» мамандығы бойынша оқыған ЕҰУ студенттеріне арналған үш жылдық оқу бағдарламаларын әзірледі.

Енгізілген өзгерістер ДББҰ мамандары мен ЕҰУ оқытушыларынан тұратын жұмыс тобының оқу-әдістемелік кеңесінде талқыланды. «Математика» мамандығының бағдарламасы ЕҰУ Ғылыми кеңесімен бекітілді.

Педагогикалық тәжірибе туралы ереже, педагогикалық тәжірибе өткізуге арналған оқу материалдар кешені, тәжірибеден өту регламенті және басқа да құжаттар әзірленді.

Білім беру бағдарламаларының мазмұнын жаңарту үшін ПШО тренерлері бірқатар оқыту семинарларын, тренингтерді, шеберлік сабақтарын ұйымдастырды. Іс-шаралар келесі тақырыптар бойынша жүргізілді:

- «Қазақстан Республикасында білім беруді реформалаудың қазіргі жағдайындағы мектеп пен ЖОО-ның оқытудың жаңартылған мазмұны мен сабақтастығы»;
- «Оқыту мазмұнын жаңарту және инновациялық педагогикалық технологияларды қолдану»;
- «Жаратылыстану-ғылыми ғылым-

дар бойынша көптілді білім беруді ұйымдастыруды жетілдіру жолдары».

2019 жылдың қыркүйек айында «Математика» мамандығы бойынша оқу мерзімі 3 жылды құрайтын білім бағдарламасын жүзеге асыру басталды. Оқуға 15 студент қабылданды.

ПШО және БББО тренерлері ЕҰУ профессорлық-оқытушылық құрамының қатарынан 250 оқытушы үшін жаңартылған білім беру мазмұнының бағдарламаларын түсіндіре отырып, бірқатар ғылыми-әдістемелік семинар өткізді.

Тараз мемлекеттік педагогикалық университеті

ТарМПУ заманауи педагогтарды дайындау мақсатында білім беру жүйесіне педагог мамандарды дайындаудың жаңа әдістерін белсенді енгізуде, Назарбаев Зияткерлік мектебінің қызметкерлерімен үнемі тәжірибе алмасып отырады.

2019 жылдың 16 қаңтарында «НЗМ» ЖОО-ның қызметімен танысу және ынтымақтастық қарым-қатынастар орнату мақсатында ТарМПУ-де ДББҰ өкілдері мен Жамбыл облысының басшылары, ТарМПУ профессор-оқытушылар құрамы және ректоратымен кездесуі өтті.

Кездесу барысында болашақта білім беру жүйесіне енетін қажетті өзгерістер мен жаңа идеялар талқыланды. Білім беру сапасын арттыруға, студенттердің педагогикалық іс-тәжірибесін ұйымдастыру және өткізу тәсілдерін өзгертуге және оқу бағдарламаларының мазмұнына ерекше назар аударылды.

Ө.Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті

2019 жылы 18 қаңтарда ДББҰ мен Ө. Сұлтанғазин атындағы ҚМПУ арасында кадрларды дайындау және ДББҰ тәжірибесін тарату мәселелері бойынша шарт жасалды. Шарт келесі бағыттарды қамтыды:

- ПОҚ біліктілігін арттыру және оқыту;
- мектептермен озық педагогикалық тәжірибемен алмасу;
- орта білім мазмұнын жаңар-

туды ескере отырып, білім беру бағдарламаларының жаңа дизайнын әзірлеу;

- екі жақты ғылыми-әдістемелік кеңес беру және қолдау;

- пилоттық мектеп пен НЗМ-де ҚМПУ студенттерінің тәжірибесін ұйымдастыру.

НЗМ мұғалімдерін ғылыми-педагогикалық қолдау, озық тәжірибені зерделеу және НЗМ тәжірибесін тарату, болашақ мұғалімдерді дайындау үшін НЗМ оқыту мен сабақ берудің инновациялық тәсілдерін пайдалану бойынша бірлескен қызмет түрлері анықталды.

Бұл бағытта 25 бірлескен оқыту іс-шарасы өткізілді. «Қостанай қаласын-

дағы Физика-математика бағытындағы Назарбаев Зияткерлік мектебі» мұғалімдерімен кездесулерде ЖОО кафедраларының тақырыптық апталығы шеңберінде студенттер қысқа мерзімді жоспарларды құру, өлшемдер мен дескрипторларды әзірлеу дағдыларын пысықтады. БЖБ, ТЖБ әзірлеудің негізгі тәсілдерін іс жүзінде зерделеді.

ПШО мен университеттің педагогика кафедрасымен бірлесіп «Жас мұғалімдер мектебі» үшін 34 сағат көлемінде «Мұғалімнің рефлексивтік мәдениеті негіздері» бағдарламасы әзірленіп, Қостанай қаласындағы НЗМ-да енгізілді.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

ДББҰ тәжірибесін тарату халықаралық білім беру кеңістігінде де белсенді енгізілуде:

1. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ «Білім беру-2030» ЭЫДҰ жобасында Қазақстан атынан Ұлттық үйлестіруші болып табылады. Педагог мамандар мен оқушылар Болашақ білім мен дағдылар. Білім беру-2030. Жобасы аясында ЭЫДҰ жұмыс тобының отырысына қатысты. 2019 жылы отырыстар Канадада Ванкувер қаласында және Оңтүстік Кореяда Сеул қаласында өтті.

2. 2019 жылы Голландияда Амстердам қаласында «Оқыту және сабақ беру үшін тұрақты педагогиканы құру» атты халықаралық конференцияда ДББҰ тренерлер командасы әлемнің 46 елінен

келген қатысушылардың алдында 2 шеберлік сабағын өткізді.

3. ДББҰ үшінші жыл қатарынан «Ed Crunch Moscow» (Мәскеу, Ресей) халықаралық білім беру конференциясында табысты жұмыс істеп келеді.

Анықтама:

EdCrunch – цифрлық инновациялар туралы толық және жан-жақты түсінік беруге, болашақ оқыту мен сабақ беруді түрлендіруге ықпал ететін күрделі білім беру мәселелерін шешуде технологияларды белсенді қолдануға шабыттандыратын жаһандық конференция.

EdCrunch жыл сайын білім беру технологиялары саласындағы жетекші сарапшылар – мұғалімдер, педагогтар, жалпы, жоғары және қосымша білім беру ұйымдарының басшылары, инвесторлар, кәсіпкерлер және білім берудің болашағына жанашырлардың басын қосады.

2019 жылдың 10-11 маусымында Ханты-Мансийск округінде (Ресей Федерациясы) XI Халықаралық IT-форум аясында EdCrunch кезінде ПШО қызметкерлері БРИҚС және ШЫҰ қатысушы елдердің білім беру ұйымдарының басшылары мен педагогтеріне арналған семинарларды өткізуге қатысты. Семинарлар келесі тақырыптарға жүргізілді:

- «Мектептік біліктілікті арттыру жүйесі. Мұғалімдердің кәсіби дағдыларын дамыту үдерісін қалай құру және басқару керек: зерттеу, коучинг, менторинг, желілік қоғамдастық» (семинар);

- «Білім беру парадигмасының ауысуы: қызықты және тиімді оқыту».

2019 жылы 1-2 қазанда Мәскеу қаласында (Ресей Федерациясы) алтыншы EDCRUNCH 2019 жаһандық конференциясы өтті. Биылғы жылдың тақырыбы – «Иілу нүктесі: адами капиталдан адами әлеуетке қарай». Конференцияға 16 елден 4000-нан астам адам және онлайн-

көрермен қатысты, 300 спикер баяндама жасады. 2019 жылы ДББҰ қазақстандық мұғалімдердің сабақты зерттеу жұмысын ұйымдастыру мен жүргізу, сараланған оқыту тәсілін қолдану тәжірибесін ұсынды. ПШО «Дербес тәсілдеме: әрбір оқушыны тиімді оқуға қалай тартуға болады?» тақырыбындағы шеберлік сабағын өткізді.

Шеберлік сабағында тренерлер Жолдасбаева Сапура және Мельникова Юлия қазақстандық мұғалімдердің оқыту үдерісінде әрбір адамға қолайлы жағдай жасауға бағытталған педагогикалық тәсілдерді іс жүзінде көрсетті.

Тренер өзінің тәжірибелік бағыт-тылығымен конференцияға қатысушылардың ерекше қызығушылығын тудырды. Кері байланыста тыңдаушылар материалды ұсыну тиімділігін, қатысушылардың арасында қызықты пікірталас тудырған ойға ұсынылған жағдайлардың тәжірибелік бағытын ерекше атап өтті.

4. 2019 жылдың 7 қазанындағы Ханты-Мансийск автономиялық округі – Югрының білім беру саласындағы мамандар мен педагогтер делегациясының Қазақстанға жұмыс сапары барысында ДББҰ мен ХМАО-Югра Білім беру және жастар саясаты департаменті арасында Ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды. Серіктестер «НЗМ» ДББҰ қызметінің

құрылу тарихы, миссиясы және негізгі бағыттарымен танысты.

ХМАО-Оңтүстік серіктестер педагог мамандарының біліктілігін арттыру мәселелеріне қатысты ынтымақтастыққа дайындығын көрсетті. Осыған орай ДББҰ біліктілікті арттыру бағдарламаларын әзірлеуді, жобаны жүзеге асыру үшін тренерлерді дайындауды, педагог мамандардың біліктілігін арттыру жобасына әдістемелік қолдау көрсетуді жоспарлайды.

5. «Әріптестік мектептер» жобасы аясында Орал және Нұр-Сұлтан қалаларының НЗМ Татарстан оқушылармен алмасу бойынша ынтымақтастық жобасы басталды.

Жыл сайын Нұр-Сұлтан қаласында өтетін ДББҰ халықаралық конференция алаңында Татарстан білім беру саласының педагогтері мен қызметкерлері шеберлік сабақтары мен тренингтерге белсене қатысып, басқа елдердегі әріптестерімен жұмыс тәжірибесімен бөліседі.

2019 жылы 16 қаңтарда Татарстан Республикасының БҒМ басшысы Рафис Бурганов Қазан қаласында Қазақстан делегациясының мүшелерімен кездесті.

«Біз Қазақстанның тәжірибесін қабылдап жатырмыз, жаңа мектептер ашатын бірқатар жоспарымыз бар. Бұл негізінен Назарбаев мектептерімен байланысты», – деп атап өтті Рафис Бурганов.

Анықтама:

«Татарстан БҒМ өкілдері Орал қаласына барды. «Біз үшін бұл өте нәтижелі сапар болды. Мамандар деңгейінде бұл сапарлар дәстүрге айналады деп ойлаймын. Сіз де біздің білім беру мекемелерімізді бағаларсыз. Бірақ сіздер көрсеткен керемет нысандардан кейін, сізді таң қалдыру оңай болмас», – деп мәлімдеді вице-премьер қазақстандық делегацияның өкілдеріне.

Журналистермен сұхбат барысында Министр Татарстан мен Қазақстанның

ынтымақтастығына өте жоғары баға берілгенін атап өтті. «Менің ойымша, ол ұйымдар, мамандар, министрліктер мен ведомстволар деңгейінде жалғасады», – деп атап өтті.

6. 2019 жылдың 25 ақпанында ДББҰ Төрайымы мен қызметкерлері Еуропалық Одақтың «Түрікменстандағы білім беру жүйесіне жәрдемдесу» (бұдан әрі – ЕО) өкілдерімен кездесті.

ЕО-ны ынтымақтастық бөлімінің басшысы Йоханнес Стенбек Медсен және жоба менеджері Сильвия Пьетропаоло таныстырды. Олардың келу мақсаты НЗМ жұмысымен танысу болған. Кездесу барысында «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ қызметі туралы таныстырылымдар ұсынылды.

2019 жылдың 13-19 мамырында Қазақстан Республикасына (Нұр-Сұлтан қ.) Білім министрлігі және Жоғары оқу орындары мен мектеп оқытушыларының біліктілігін арттыру орталықтарының өкілдерінен (10 адам) тұратын түркмен делегациясы келді.

Түрікмен тарапының сұрауы бойынша келесі бағыттар бойынша жұмыс жоспарланған: білім беру мазмұнын жетілдіру, мектеп басшылары мен педагогтарының біліктілігін арттырудың инновациялық тәсілдері, оқытудың инновациялық әдістері мен технологиялары, критериалды бағалау жүйесі және т. б.

Түрікмен педагогтарын инновациялық мектептер құру бойынша қазақстандық тәжірибе және ДББҰ мұғалімдерінің біліктілігін арттыру жүйесі қызықтырған.

Орталық жетекшілері орта білім мазмұнына тұжырымдамалық көзқарас, оқушылардың жетістіктерін критериалды бағалау жүйесін дамыту, педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру, оқытудың инновациялық әдістері мен белсенді тәсілдері аясындағы тәжірибелерді ұсынды.

Сонымен қатар делегация мүшелері Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің қызметкерлерімен кездесті, астаналық Зияткерлік мектептерге барды, Нұр-Сұлтан қаласындағы Назарбаев

Университетінің, 2 колледж және №73 орта мектептің жұмысымен танысты.

7. 2019 жылдың 24-25 қазанында «Мектеп әлемін өзгертетін мұғалімдер» тақырыбындағы XI Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияға әлемнің 17 елінен 2 400-де астам адам қатысты. Күн тәртібіне әлемнің барлық елдеріндегі педагогтарды толғандыратын сұрақтар қойылды: «мұғалім-оқушы» ынтымақтастығы, жаһандық құзыреттілік, педагогтардың үздіксіз білім алуы, білім беру мазмұны мен бағалау, қолайлы білім беру ортасын құру, эмоциялық ой-өрісті дамыту және басқа да өзекті тақырыптар.

Конференция аясында үш пленарлық отырыс, 12 шеберлік сабағы, 24 тақырыптық сессия өткізілді, жүзден астам баяндама жасалды, TALIS 2018 халқаралық зерттеуінің Lesson Study и Action Research зерттеулерінің нәтижелерін талдауға, жаңартылған білім беру мазмұнына бағытталған алты тақырыптық симпозиум, білім беру ресурстары көрмесі мен басқа да іс-шаралар өтті.

8. 2019 жылы ДББҰ БҰҰ Халық қоныстандыру қорымен (ЮНФПА) бірлесе отырып, балалардың репродуктивті денсаулығы мәселелерін оқу-тәрбие үдерісіне енгізу жөніндегі жобаны бастады.

Жоба шеңберінде жыныстық және репродуктивті денсаулықты нығайтуға, сақтауға ықпал ететін тақырыптар бойынша қазақ және орыс тілдеріндегі ЖӘК-нің мынадай материалдары қайтадан қарастырылды:

* сабақта оқушылармен талқылау үшін

қосымша тапсырмалар мен сұрақтар енгізу үшін қысқа мерзімді жоспарлар;

- * қосымша теориялық мәліметтер мен практикалық ұсыныстар арқылы мазмұнды кеңейту үшін сабақта көрсетілетін таныстырылымдар;

- * тапсырмалар мен мәтіндерді толықтыру, тиісті дереккөздерге сілтемелерді таңдау, репродуктивті денсаулықты сақтау мәселелерін көрсететін әртүрлі схемалар мен кестелерді қосу үшін дидактикалық материалдар қайта қарастырылды.

Осылайша осы жоба аясында «Биология», «Химия», «Қазақ тілі», «Қазақ тілі мен әдебиеті», «Қазақ әдебиеті», «Орыс тілі», «Орыс тілі мен әдебиеті», «Орыс әдебиеті», «Ағылшын тілі», «Дене шынықтыру» пәндерінен 1401 оқу материалы қайта қаралды.

Бұдан басқа ЖӘК-те «Репродуктивті денсаулық» бөлімі құрылды, онда ЮНПФА-ның мынадай құжаттары орналастырылды, олар түпнұсқалық, тәжірибеге бағытталған оқу тапсырмаларын әзірлеу үшін қосымша ақпарат көздері болып табылады:

- Жыныстық ағарту бойынша халықаралық техникалық нұсқаулық.

- Әйелдерге қатысты зорлық-зомбылық көрсету бойынша зерттеу (Қазақстан).

- 15-19 жас аралығындағы жас-өспірімдер мен жастардың репродуктивті денсаулық жағдайын, олардың жыныстық мінез-құлқын және репродуктивті денсаулығын қорғау аясындағы ақпаратқа қол жеткізу мәселелері бойынша әлеуметтік зерттеу.

- Жыныстық және репродуктивті денсаулықты қорғау бойынша тереңдетілген компоненті бар колледждерге арналған «Валеология» курсының оқу бағдарламасы.

- Колледж оқушыларына арналған «Валеология» курсы бойынша жыныстық және репродуктивті денсаулықты қорғау бойынша тереңдетілген компоненті бар оқу құралы.

- «Валеология» пәнінен жыныстық және репродуктивті денсаулықты қорғау бойынша тереңдетілген компонентті енгізу бойынша қазақ және орыс тілдеріндегі оқытушыларға арналған әдістемелік құрал.

Жобаның мақсаты, өзектілігі, жүзеге асырылу барысы және оның нәтижелері 2019 жылғы республикалық тамыз конференциясы шеңберінде еліміздің педагог қызметкерлеріне арналған бейне-роликте көрсетілген.

Жыл сайын ЖӘК мұғалімдерге арналған ақпараттық-әдістемелік база, педагогтердің шығармашылық дамуы, кәсіби өсуі мен ынтымақтастығының алаңына айналады. ЖӘК-те әрбір мұғалім білім беру, кәсіби және шығармашылық ұмтылыстарды жүзеге асыруға көмектесетін құралдарды табады.

Бүгінгі таңда ЖӘК контентін толтыру бойынша жүргізілетін жұмыс мұғалімдерге әдістемелік қолдау көрсетудің бірінші кезеңі болып табылады.

Келешекте жаңартылған оқу бағдарламаларын (1-11-сыныптарға) толық енгізгеннен кейін ЖӘК-ді елімізде әрбір педагогтің кәсіби жағынан дамуына ықпал ететін педагогикалық онлайн-қауымдастыққа өзгерту жоспарланып отыр.

ҚОРЫТЫНДЫ

ДББҰ тәжірибесін тарату – қазақстандық білім беру жүйесін дамытуға жасалған жаңа қадам болып отыр. Ұйым тәжірибелері арқылы білім беру мазмұнын жаңарту, бағалаудың жаңа жүйесін қолдану, нақты оқушыға, еліміздің патриотына және болашақ заманның талабына сай жеке тұлғаға бағдарланған оқытудың заманауи әдістері мен тәсілдерін пайдалану жағдайында оқу үдерісін ұйымдастырудың жаңа тұжырымдамалық тәсіліне көшуді жүзеге асыруда.

Халықаралық деңгейде танылған және CIS (Нидерланд) аккредиттеген 20 Назарбаев Зияткерлік мектептері болашақта ДББҰ тәжірибесін жалпы білім беретін мектептерге таратуға, өңірлердегі мектеп педагогтеріне әдістемелік және практикалық қолдау көрсетуге бағытталған.

НЗМ ДББҰ тәрбие жұмысының тәжірибесін, яғни «Туған елге тағзым» және «Шаңырақ» атты әлеуметтік маңызы бар жобаларын іске асыру арқылы ҚР Білім және ғылым саласын дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында жалпы білім беретін орта мектептерге тарату қарастырылған.

Жаңартылған білім беру мазмұны енгізілгеннен кейін оқушылар арасында техникалық шығармашылық, атап айтқанда ДББҰ әзірлеген «Робот техникасы» атты элективті курсты оқыту қарқынды дамып, кеңінен тарала бастады.

Жүйелі-әдістемелік кешен педагог мамандарға тиімді әдістемелік қолдау көрсету құралдарының бірі болып табылады. Елімізде жалпы білім беретін мектептің 1-11-сынып мұғалімдеріне жүйелі-әдістемелік кешенді тегін пайдалануға рұқсат берілген.

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы 2023 жылға дейін мынадай іс-шараларды жүзеге асыруды жоспарлап отыр:

1. Жетекші мектептер санын 2000-ға дейін жеткізу. Жетекші мектептерді оқытудың инновациялық әдістемесі мен технологиясын, еліміздің үздік мұғалімдерінің озық педагогикалық

тәжірибесін таратуға бағыттау;

2. Өңірлерде жалпы білім беретін мектептердің педагогтері мен ата-аналары үшін 214 кеңес орталығын құру (облыстық, аудандық, қалалық білім басқармалары/бөлімдері, қолданыстағы әдістемелік кабинеттер арқылы);

3. Жоғары оқу орындарымен (педагогикалық мамандықтар бойынша білім беру бағдарламаларын әзірлеу және жетілдіру үшін) және колледждермен (бір жұмысты немесе кәсіпті ұсына отырып, жоғары оқу орнында оқуды жалғастыру мүмкіндігімен кәсіптік-бағдарлы білім беру бағдарламасын әзірлеу үшін) жобалау топтарын құру;

4. Назарбаев Зияткерлік мектептерін халықаралық аккредиттеу және педагогтерді сертификаттау тәжірибесін тарату мақсатында жалпы білім беретін мектептердің Ұлттық аккредиттеу орталығын құру;

5. Педагог мамандардың кәсіби даму жүйесін:

- педагогтердің, мектептердің және басқа да білім беру ұйымдарының тапсырысы бойынша мектеп тәжірибесін зерттеу бойынша біліктілікті арттыру курстарының бағдарламаларын әзірлеу арқылы;

- функционалдық сауаттылықты бағалау үшін тапсырма әзірлеушілерді дайындау бойынша, педагогтердің кәсіби талап-тілектері бойынша «тапсырыспен» біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру арқылы;

- педагогтердің кәсіби талап-тілектерін зерттеу арқылы;

- педагогтерді оқытудың тиімділігін зерттеу арқылы;

- оқыту сапасын жақсарту мақсатында мұғалімдерге әдістемелік қолдау көрсету үшін үздік педагогикалық тәжірибе қорын қалыптастыру арқылы;

- ЖӘК мен педагогтерге үнемі әдістемелік және ресурстық қолдау көрсету арқылы;

- тәжірибе алмасу және жалпылау мақсатында мектеп басшыларының, бастауыш мектеп мұғалімдерінің, пән

мұғалімдерінің желілік қауымдастықтарын құру арқылы жетілдіру;

6. Тәжірибені тарату мақсатында халықаралық жобаларға, сараптамалық топтарға қатысу;

7. Тәжірибені тарату мақсатында халықаралық әріптес-мектептермен, халықаралық және үкіметаралық ұйымдармен ынтымақтастық орнату;

8. Ел ішінде де, одан тыс жерлерде де мектепке дейінгі ұйымдар, мектептер, коллеждер, жоғары оқу орындары үшін кеңестік қызметтер көрсету;

9. Орта білім саласында қолданбалы зерттеулерді жүргізу.

Қазақстан Республикасының Президенті Қ. Тоқаевтың 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауына сәйкес ДББҰ материалдық-техникалық базаны жақсарту және мұғалімдердің шығармашылық әлеуетін арттыру арқылы ауылдық жерлерде орналасқан мектептерді дамытуға бағытталған **«Ауыл мектебі» жаңа білім беру жобасын** әзірледі. 2020 жылдың қаңтар айында

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары Б. Сапарбаев ұсынылған жобаны мақұлдады, ол ҚР БҒМ-ға ДББҰ-мен бірлесіп оны Қарағанды, Қызылорда, Ақмола және Шығыс Қазақстан облыстарында пилоттық режимде жүзеге асыра бастауға тапсырма берді.

Жобаны жүзеге асыру мақсатында төрт облыстан 11 мектеп іріктелді.

«Ауыл мектебі» жобасы шеңберінде мектептердің күшті және әлсіз жақтары зерттелді, оқушылардың талап-тілектері мен мұғалімдердің кәсіби қиындықтары анықталды, оқу сыныптарының жағдайы және мектептердің материалдық-техникалық жабдықталуы бағаланды.

Зерттеу қорытындысы бойынша ауыл мектептері педагогтерінің шығармашылық әлеуетін арттыру бойынша әдістемелік және тәжірибелік бағыттағы оқыту іс-шараларын өткізу жоспарлануда.

Мектептердің материалдық-техникалық жағдайын жақсарту жергілікті атқарушы органдарға жүктелетін болады.

**2019 жылы робот техникасынан республика бойынша
олимпиада жеңімпаздары**

№	Орындар	Команда	Қатысушылар	Мектеп	Тренер
Regular Elementary					
1	I	RIG Elementary	Кокорина Софья Шиляев Георгий	Көкшетау қ. НЗМ	Канапов К.Б.
2	II	Champions	Казкенов Марат Умарғалиев Али	«Роботтар лигасы» – Нұр-Сұлтан қаласының балалар робототехника секциясы	Айтжанов Олжас Рамазан Балғужин
3	III	Пираты	Жүніскенов Әбілмансұр Баширов Ансар	Өскемен қаласы әкімдігінің «Жас техниктер станциясы» КМҚК	Шәкер Думан
Regular Junior					
4	I	FLAME	Жумин Асет Тыныштық Дастан	Орал қ. НЗМ	Дағаров Н.С.
5	II	NISR_Mobile Extremals	Жоламанова Айша Есенғалиев Арсен	Орал қ. НЗМ	Дағаров Н. С,
6	III	NISR_Hightech	Серік Санжар Иманғали Мирас	Орал қ. НЗМ	Дағаров Н.С.
Regular Senior					
7	I	ATOM	Носков Никита Прохоренко Данил	Алматы қ. ХББ	Носков А. А. Досболов Н.М.
8	II	Qyzylorda	Усольцев Владимир Жақсылық Нұрбол	Қызылорда қ. ХББ НЗМ	Ахметов С. М.
9	III	Robobot 2.0	Оразғұл Арнұр Болатов Бекбол	Орал қ. НЗМ	Дағаров Н.С.
Open Elementary					
10	I	Scanbot	Абилева Аида Дорохин Андрей	Павлодар қ. «№11 модульдік үлгідегі жалпы білім беретін бейіндік мектебі» МБ	Садықов Р. Т.
11	II	NGS speed	Мағамбет Алишер Сыдықов Даниал	NGS Жаңа буын мектебі Алматы қ.	Асан Мұхамеджан
12	III	Робот Угадайка	Пак Никита Долженко Ангелина	Талдықорған қ. ФМБ НЗМ	Авдюнин Н.В
Open Junior					
13	I	IO-BOT ROBOTICS	Куанышбай Чингиз Дудинов Михаил	Алматы қ. ХББ	Қалайбай Айбек
14	II	Pilots	Дәуренбек Сәкен Болат Айдамир	ІТ мектеп-лицейі Көкшетау қ.	Кульбаев М.Ж.

15	III	NextIn	Цай Алина Шәкәрім Жанәділ	Қарағанды қаласының дарынды балаларға арналған «Мұрагер» облыстық мамандандырылған мектеп-интернаты	Жүзбаев А. К.
Open Senior					
16	I	ZIGGURAT	Филимонов Даниил Пак Элина	Құрама команда: Талдықорған қ. ФМБ НЗМ NEXTRobot балаларға арналған зияткерлік даму орталығы Талдықорған қ.	Авдюнин Н.В
17	II	<bastau>	Айтжан Рахат Оспанова Шырын	Нұр-Сұлтан қ. ФМБ	Нургалиева С.А.
18	III	YA-vation	Асанқұл Ескендір Сакенов Асылбек	Алматы қ. ХББ	Мұсаев М.С. Шақан Ясынжан
Категория «WRO Football»					
19	I	GREATGENZ	Баянов Жәңгір Әлібеков Қайсар	Орал қ. НЗМ	Дагаров Н.С. Сарсенгалиевич
20	II	FC ArtaRobotics	Тайтуев Серғазы Кенжебек Еркебұлан	Петропавл қ. ХББ НЗМ	Исмагулов А. Н.
21	III	Eibar	Округ Даниил Ахметқали Азат	ФМБ Қостанай қ.	Шерцер А.И.
Категория Jasampaz (Smart City - Arduino)					
22	I	FireFinder	Кенжебаева Айдана Әли Самал	Ақтөбе қ. ФМБ	Шоканов Б. С.
23	II	<brainsoft/>	Хамитов Рахат Өтегенов Жаркен	ФМБ Нұр-Сұлтан қ.	Канапов К.Б.
24	III	Winner	Алиев Алишер Шаяхмет Елдар	НИШ ФМН г. Нұр-Султана	Нургалиева С. А.
Номинациялар бойынша жеңімпаздар					
25	First Step Experience в поддержку сельских школ	RoboReBoot	Ғалымбекұлы Жігер Әділбекұлы Ернар	Алматы облысының Жыланды орта мектеп-лицейі	Авдюнин Н.В
26	Creativity Award	Феникс	Серикбаева Рысгүл Байгожина Дария	Павлодар қ. ХББ	Арыстанбекқызы Назым
27	Girl power	Tensors	Ахмадиева Еркежан Уйсенгали Дария	Семей қ. ФМБ	Орынбаев Бакытбек
28	Engineering Simplicity Honors Award	Sapper_Bot	Жемісбек Дильназ Агламхан Мадина	Талдықорған қ. ФМБ	Авдюнин Н.В
29	Жалпыкоман- далық есеп	Батыс Қазақстан облысы		Жеңімпаз кубогы	

Теруге 19.03.2020 берілді. Басуға 22.03.2020 қол қойылды.
Пішімі 84x108/16. Кеңсе қағазы 80 г/м². Сандық басылым.
Шартты б. т. 3,78. Таралымы --- дана. Тапсырыс № ---

«Педагогикалық шеберлік орталығы» ЖМ типографиясында басылды.
e-mail: info@cpm.kz